

Vesel Božič!

Naj vam božična noč s prihodom Božjega Deteta prinese miru in tihe notranje sreče. Blagoslovljene božične praznike in uspešno leto 2018 vam želimo vsi iz uredništva in uprave Novega glasa. Prva številka v novem letu bo izšla v četrtek, 11. januarja. Uredništvo bo zaprto do vključno 3. januarja 2018.

Uvodnik

Jurij Paljk

“Iščite človeški obraz in resnico”!

Minulo soboto, 16. decembra 2017, je sveti oče v Vatikanu v dvorani Clementina sprejel delegacijo časnikov in članov uredništev vseh tistih časopisov in medijskih portalov, ki smo včlanjeni v Združenje italijanskega periodičnega tiska (USPI) in Zvezo italijanskih katoliških tednikov (FISC). Kot edini slovenski tednik v Italiji je tudi Novi glas član obeh organizacij in zato smo se tudi sami udeležili avdiencie pri papežu Frančišku, ki nam je na neposreden način izkazal priznanje za dosedanje delo, istočasno pa nas je bodril, naj vztrajamo.

Srečanje s papežem Frančiškom, ki je najprej pozdravil vse prisotne in je kasneje hotel tudi pozdraviti vsakega od nas, še posebej s stiskom roke in nekaj besedami, kar je izjema, ki nima primerjave v dosedanjih praksah na avdiencah s papeži, je bilo preprosto, a zelo povedno.

Papež Frančišek nam je namreč dejal, da je naše poslanstvo med najpomembnejšimi na svetu: “Poklicani ste, da širši javnosti omogočite dostop do kompleksnih problematik, in sicer na način posredništva med spoznanji, ki so na razpolago strokovnjakom, in konkretno možnostjo njihovega splošnega širjenja”.

Naš glas, svoboden in odgovoren, je po papeževih besedah temeljni glas za rast katerekoli družbe, ki se hoče imenovati in biti demokratična.

/ str. 3

Mira Ličen Krmpotič, Jaslice in poklon, akril na platno, diptih, 100x150 cm x 2, zasebna last

Praznično vzdušje pri nas Slovenski Božič

Noben praznik ni tako obremenjen z “dodatno ponudbo” kot Božič. Trgovine se odenejo v božično preobleko ponekod že kmalu po prazniku Vseh svetih. Prodaja začne naraščati, mesta tekmujejo med seboj v nočnih osvetlitvah, parkirišča pred veleblagovnicami pa so polna počasi premikajoče se pločevine, v kateri ljudje v veliki želji po nakupovanju potrpežljivo čakamo, da najdemo prostorček za svojega jeklenega jelenčka. Oprostite, jeklenega konjička sem mislil.

Tudi v Sloveniji se zdi, da vsi nestrpnost pričakujemo Božič. Pa čeprav je beseda advent tabuizirana. Slovenski mediji so besedo advent prevedli v čarobni, pravljичni, magični, veseli in nori december.

/ str. 3
Tino Mamić

Poklicno Združenje Smetovalcev za Delo
Adriano PERIC & Martin DRUFOVKA

Želimo Vam vesel Božič
in naj bo leto 2018 polno
veselja, zdravja, uspehov
in nadaljnega
uresničevanja Vaših želja!

www.consulenzelavoro.it

PARRUCCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

Ob vsakem nakupu
**PROFESIONALNIH SUŠILNIKOV
IN RAVNALNIKOV LAS**
vam bomo v mesecu novembru podarili
BON ZA 10% POPUSTA
VELJAVEN ZA VSAK NAKUP
V MESECU DECEMBRU

V Medjevsi je zasedal deželni svet Slovenske skupnosti

SSk se pripravlja na državne in deželne volitve

Prihaja čas pomembnih političnih odločitev, ki terja toliko večjo pozornost in odgovornost, da bo slovenski narodni skupnosti v Italiji zagotovljena primerna zastopnost v državnih in deželnih institucijah. Slovensko politično zastopstvo v italijanskem parlamentu, za katerega bodo volitve sklicane po vsej verjetnosti v prvi polovici marca prihodnje leto, pa je bolj kot kdaj koli prej pod vprašajem. Zahtevne bodo tudi deželne volitve, ki bodo maja, izvolitev enega ali več Slovencev v deželni svet Furlanije Julijske krajine je sicer nekoliko lažja, gotovosti pa ni nobene. O teh pomembnih temah je v sredo, 13. decembra, v Medjevsi na zasedanju deželnega sveta stranke Slovenske skupnosti tekla poglobljena razprava.

Deželni svet SSK, ki ga je vodil predsednik Peter Močnik, se je

začel z uvodnimi poročili goriškega in tržaškega pokrajinskega tajnika SSK Julijana Čavdka in Marka Pisanija ter deželnega tajnika Igorja Gabrovca. Prva dva sta prisotnim članom sveta predstavila politično stanje, ki se je izoblikovalo po spomladanskih volitvah. Deželni tajnik Igor Gabrovec pa je podal poglobljeno analizo stanja na deželni ravni in potek priprav na obe volilni preizkušnji. Stranka je dejavna tako na terenu, na katerem potekajo tematska srečanja, kot v pogovorih z ostalimi političnimi subjekti. Predstavniki

SSk so se v zadnjih tednih sestali s furlanskimi avtonomisti, s Severno ligo in Demokrasko stranko, že najavljeno je srečanje s sredinci Alleanze Popolare, v programu pa so še pogovori z novim levim političnim subjektom Liberi e uguali ter s stranko Forza Italia in Gibanjem petih zvezd. Politično stanje je še dokaj neja-

sno in nedorečeno, zato SSK v tem času preverja, kje so najbolj primerni politični pogoji za dobit slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Po poročilih je bila na vrsti razprava, v katero je poseglo lepo število prisotnih. Nekdanji predsednik vzhodnokraškega rajon-

potrebe manjšine. Po njegovem mnenju smo Slovenci v zadnjih letih sicer dobili več finančnih sredstev, veliko pa smo izgubili na ravni institucionalnega predstavništva. Edvin Forčič je povedal, da SSK ne sme izključiti možnosti povezave z desno sredino, le da ni v njej skrajnih desničarjev. Sergij Mahnič je bil kritičen do Demokrasko stranke, ker ni zagotovila Slovincem poslansko mesto, in poudaril, da mora SSK delati v vidiku deželnih volitev. Števerjanski sekcijski tajnik Marjan Drufovka je vprašal, ali bi bil tržaški del pripravljen podpreti navezo z desnosredinsko listo. Matija Premolin je ugotovil, da bi v Trstu Slovenci težko sprejeli premik SSK proti desni sredini, in to zaradi protislovenskih stališč nekaterih sedanjih občinskih odbornikov. Milko Di Battista je poudaril, da je slovenska manjšina postala šibkejša v krajevni

in deželni institucionalni strukturi, kar je hud udarec. Števerjanska županja Franca Padovan je opozorila, da mora SSK več narediti v odnosu do lastnih ljudi, in to se mora odražati na ravni član-

stva, ki ga je treba okrepiti. Nekdanja dolinska županja Fulvia Premolin je poudarila, da SSK potrebuje več jasnih smernic za prihodnja politična pogajanja.

Deželni svet SSK se je končal z repliko deželnega tajnika Igorja Gabrovca, ki je ugotovil, da so za SSK problematične koalicije, saj je s posameznimi strankami ali gibanji dogovarjanje bolj enostavno. Sedanja deželna uprava je naredila nekaj hudih napak, v prvi vrsti z reformo krajevnih uprav, prav pa je, da omenimo tudi pozitivne dosežke, kot sta npr. ureditev uprave Starega pristanišča in močno znižanje zadolženosti Dežele FJK. Za premik SSK na desno pa bi bil po mnenju Gabrovca potreben izredni deželni kongres, saj bi šlo za zgodovinski korak. Deželni tajnik je še napovedal, da bo SSK še naprej nadaljevala pogovore in pogajanja, ter pozval vse k še večjemu javnemu nastopanju pri izpostavljanju političnih stališč SSK za pravice Slovencev v Italiji. Povzetke celotnega dela in smernice pa bo SSK strnila na programskem kongresu.

Deželni svet SSK se je končal z izvolitvijo kandidacijske komisije, ki bo imela nalogo evidentirati možne kandidate za prihodnje volilne preizkušnje.

Čaj

**Blagoslovljen
in vesel Božič
Vam želi**

**KULTURNI
CENTER
LOJZE
BRATUŽ**

Vsem svojim članicam, sodelavcem in prijateljem
voščita srečen Božič in zdravja polno
novo leto 2018

**SLOVENSKA
PROSVETA**

ZALOŽBA MLADIKA

ARS Združenje ARS,
ki Vas bo
tudi v prihodnje
osrečilo z odličnimi
razstavami naših umetnikov,
Vam vošči vesele božične
praznike, miru in dobrega
v novem letu!

**ZDRUŽENJE
CERKVENIH
PEVSKIH
ZBOROV**

ZCPZ - Gorica

želi vsem svojim
članom, sodelavcem
in prijateljem
blagoslovljene
božične praznike
in uspešno
novo leto 2018

**ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE**

želi članom,
društvom, pevskim
zborom,
organizacijam
in vsem, ki njeno
delo podpirajo
in spremljajo,
duhovno bogat praznik
Gospodovega
rojstva in
Božji blagoslov
v novem letu 2018

Povejmo na glas

Vsem mir in srečo

Med mnogimi željami, ki se jih zavemo v božičnem času, je tudi ta, da bi bili vsi v kar največji meri deležni miru. Tiste ga miru, ki človeka navdaja s spokojnostjo in lepim duševnim počutjem, z zadovoljstvom ob spoznanju, da je uspešno opravil svoje najpomembnejše naloge in je zato v harmoniji s seboj in drugimi. In takšno stanje je nedvomno nekaj najčudovitejšega, kar se nam lahko zgodi, pač v duhu prepoznanja, da je mir nadvse enkratna in neskončno dragocena dobrina. Seveda ne mir negibnosti, ampak mir kot izvir vplivnega in žarečega sozvočja, ki lahko preplavlja vsakogar od nas in se širi v našo okolico. V tem smislu sploh ne more biti slučajen globoko pomenljiv božji pozdrav "mir vam bodi", kot bi nam hotel povedati, za kakšno dobrino gre, nemara največjo med vsemi. Mir nas namreč srečno umirja, nas navdaja z olajšanjem in rešuje vseh nagnjenj, ki nam škodujejo. Predvsem pa nam je v neznanstvo oporo v svetu, v katerem danes vladajo vse večje nemiri, vse hitrejše udarjanje časa, vse bolj obremenjujoča naglica, kar vse se steka v tok, ki se zdi močnejši od nas in nas potiska naprej in naprej, pravzaprav neznanost kam. Ta tok nas vodi in nam ukazuje, tako da skorajda ne usmerjamo več sveta mi, ampak ga on, in nimamo druge izbire, kot da se mu prilagajamo. Svet potemtakem postaja vse večje nasprotje miru, kar jemlje človeku prostor modrosti, s katero bi bilo mogoče smotno urejati stvari, se opredeljevati za zares koristne cilje in jih potem tudi uresničevati.

Zato bi si seveda prav za mir morali toliko bolj prizadevati, saj je edini lahko od toka sveta močnejši. Močnejši, ker izhaja iz dobrega - in to je resnica resnice -, blagodejni mir se rojeva iz naše dobrote in zaživi šele, ko imamo v mislih tudi druge in njihovo srečo, ko smo do drugih sočutni in vidimo v njih del sebe. Tedaj, samo tedaj nas prežame osrečujoča harmonija, ki gre drugim naproti, šele tedaj lahko vzpostavljamo mir tudi z vsemi drugačnimi in narod vzpostavi srečen odnos z bližnjim in sploh vsemi narodi. Šele tedaj lahko obudimo mir znotraj lastnega naroda, gradimo svetle mostove z drugimi civilizacijami in odkrijemo v ljudeh druge vere isto skupno željo po odpravi človekovih globoko pomenljivih božjih pozdrav "mir vam bodi", kot bi nam hotel povedati, za kakšno dobrino gre, nemara največjo med vsemi. Res, mir in dobrota sta eno in ni enega brez drugega, mir in harmonija sta eno, mir in bratstvo z vsemi sta eno in jih ni mogoče ločiti med seboj in se ne ve, kje se eno prične drugo konča - prečudovit preplet enega samega sijočega in sončno žarečega obzorja. In zakaj se ne bi proti temu obzorju usmerili, zakaj se ne bi odvrnili od temnih obzorij, ki nam hočejo le slabo, zakaj? Lahko, o lahko bi se usmerili proti sončno žarečemu obzorju, obzorju miru, zagotovo in res zagotovo bi se lahko usmerili. V to je treba verjeti, verjeti z vsemi močmi, z vsemi, ampak zares z vsemi močmi. Z vsemi močmi svojega prepričanja, z vsemi močmi svojega srca.

Janez Povše

S 1. strani

"Iščite človeški obraz in resnico!"

Našemu času in družbi pogosto gospodujejo nemir hitrosti, usmerjenost k senzacionalizmu na škodo natančnosti in popolnosti, čustvena zagretost za umetnost namesto tehtnega razmisleka. A prav tako je opaziti "veliko potrebo po zanesljivi informaciji s preverjenimi podatki in novicami, ki ne ciljajo samo na osuplost in čustvenost, ampak želijo pri bralcih razvijati zdrav, kritičen čut, ki jim bo pomagal postavljati si ustrezna vprašanja in priti do utemeljenih sklepov". Papež nas je opozoril, da moramo biti v službi resnice, iskanja resnice, in nas posvaril pred vsakim manipuliranjem z ljudmi.

V svojem nagovoru, ki ga je prebral po pozdravu našega predstavnika msgr. Giorgia Zuchellija, je izpostavil, da so naše male založniške stvarnosti izjemno pomembne, saj smo bolj vezani na točno določeno ozemeljsko območje in zato bližje vsakdanjemu življenju skupnosti, bolj smo usidrani v bistvenosti in konkretnosti dejstev in dogodkov: "Gre za časnikarstvo, ki je tesno povezano z lokalnimi dinamikami, s problematikami, ki izvirajo iz dela različnih kategorij, z interesi in rahločutnostjo vmesnih stvarnosti, ki ne najde-

jo z lahkoto kanalov, da bi se ustrezno izrazile". Za naše katoliške tednike zveze FISC je sveti oče povedal, da so

lahko "koristna sredstva evangelizacije", prostor, kjer se lahko jasno izrazi škofijsko življenje, različne cerkvene sestavine pa lahko z lahkoto izmenjujejo stališča in sporočajo.

"Delati pri škofijskem tedniku, časniku, pomeni na poseben način 'čutiti' s krajevno Cerkvijo, živeti blizu ljudem v mestih in vaseh, predvsem pa brati dogodke v luči evangelija in cerkvene nauka. Ti elementi so kompas za njemu lasten način časnikarstva, pripovedovanja novic in predstavljanja mnenj", je poudaril papež. Nadalje je še nagla-

sil, da škofijski tedniki in drugi katoliški časopisi, ki so povezani z novimi oblikami digitalne komunikacije, ostajajo zato dragocena in učinkovita sredstva, ki potrebujejo obnovljeno zavzetost s strani pastirjev in celotne krščanske skupnosti. Papež Francišek je še opozoril, da je danes moč opaziti veliko potrebo po novicah, ki se sporočajo z vedrino, natančnostjo in celovitostjo, z umirjenim jezikom in na način, ki spodbuja

proces, tako da ne bo nihče v nevarnosti, da bi se mu škodovalo. Kot je dodal papež, je zaradi vseh teh razlogov zaželeno, da se ne zmanjšajo prizadevanja za zagotavljanje obstoja in vitalnosti teh tednikov ter da se ščitita delo in dostojanstvo vseh, ki zanje delajo. V tem delu govora smo razbrali neposredno odobravanje pravkar sprejetega zakona za medije v Italiji, ki naj bi zaščitil tudi naše tednike.

Daleč od vsake klerikalne pogubne in izključujoče ozkosti, majhnosti in zatohlosti torej, katoliški tedniki in časniki naj bodo odprti, prostor vseh, a vendar zavezani evangeliju, ne ozkosti, ampak širini evangelija! Ob koncu svojega preprostega, a močnega nagovora nas je papež Francišek zbrane spodbudil, naj zavzeto in zaupno nadaljujemo naše delo. Civilno družbo in njene institucije, predvsem politiko, pa je sveti oče povabil, naj

procesa, tako da ne bo nihče v nevarnosti, da bi se mu škodovalo. Kot je dodal papež, je zaradi vseh teh razlogov zaželeno, da se ne zmanjšajo prizadevanja za zagotavljanje obstoja in vitalnosti teh tednikov ter da se ščitita delo in dostojanstvo vseh, ki zanje delajo. V tem delu govora smo razbrali neposredno odobravanje pravkar sprejetega zakona za medije v Italiji, ki naj bi zaščitil tudi naše tednike. Daleč od vsake klerikalne pogubne in izključujoče ozkosti, majhnosti in zatohlosti torej, katoliški tedniki in časniki naj bodo odprti, prostor vseh, a vendar zavezani evangeliju, ne ozkosti, ampak širini evangelija! Ob koncu svojega preprostega, a močnega nagovora nas je papež Francišek zbrane spodbudil, naj zavzeto in zaupno nadaljujemo naše delo. Civilno družbo in njene institucije, predvsem politiko, pa je sveti oče povabil, naj

naresničijo vse, kar je mogoče, da bi srednje in malo založništvo lahko opravljalo svojo nenadomestljivo nalogo, da bi se tako tudi v današnjem času ščitil avtentičen pluralizem in bi se dalo glas bogastvu različnih lokalnih skupnosti in njihovemu teritoriju.

V papeževem nagovoru smo prisotni zaznali poznavanje obrobja naše družbe, tiste periferije, v kateri živimo in delamo tudi sami. Nobenega nepotrebnega triumfalizma ni bilo v njegovih besedah in ne malodušja; še kako se zaveda, da se tiskana beseda umika besedi in podobi na svetovnem spletu, a se tudi zaveda pomembnosti vsakega človeka, vsakega posameznika, predvsem na rob odrinjenih, ostarelih in bolnih, predvsem pa tistih, ki jih splet ne doseže.

Naročil nam je, naj vztrajamo, naj bomo zavezani ozemlju in ljudem, kjer živimo, in evange-

liju, vsem ljudem na našem ozemlju.

S tem da je osebno pozdravil vsakogar izmed nas, ki smo se avdience udeležili, je pokazal, da ceni ne samo nas, ampak tudi vse naše bralke in bralce, da je zares pravi naslednik svetega Petra, ker išče vsakega posameznika, ki je po njegovem enakoverden sočloveku, vsi pa smo narejeni po Božji podobi.

Za papeža Franciška je zares pomemben vsakdo, to smo videli in doživeli na lastni koži, predvsem pa je v začetku avdience izrecno naročil, naj nihče ne pokleka pred njim, poklekati je treba le pred Bogom ...

Ko smo mu voščili za 81. rojstni dan, ki ga je praznoval dan kasneje, v nedeljo, obdan z otroki, se je iskreno razveselil in vse nas blagoslovil pred odhodom iz dvorane, še prej pa naročil, naj blagoslov razširimo tudi na vas, drage bralke in bralci.

Sovodnje / Športno združenje Soča Voščilo mladih telovadcev

Otroški in mladinski odsek je pri ŠZ Soča letos prerasel vsa pričakovanja. Ob voščilih za božične praznike je predsednik ŠZ Soča Igor Tomsič pohvalil več kot 30 najmlajših in skoraj 35 deklic in dečkov, ki se redno

zbirajo na treningih in vidno napredujejo v posameznih prvenstvih ter tekmovanjih: mikrovolley, minivolley,

under 12, under 14 deklice in under 14 dečki. Posebno zahvalo pa je namenil trenerski ekipi (Rok Černe, Matej Juren, Matija in Štefan Cotič) ter nenadomestljivemu šoferju Branku.

Preden pade mrak božične vigilije

So oblaki rožnati, so krila angela, razprta kot pahljača nad zalivom v zatonu. Mehki puh se v sivo, rdečo, temno modro lista, kmalu krila potemni. Kmalu se na sanjskem vozu noč pripelje, z njo veselje: doživeti čudež jaslí, doživeti Jezuščkovo luč, doživeti čarovitost, darovitost rojstva.

Majda Artač Sturman

Božič 2016, rožmarinov cvet

Na balkonu božični rožmarin cveti, in ni poletje. Doživite božjega se v poklonu Detetu razcveta. Begavo bitje našega stoletja, ne hodi po uhojenih poteh Božiča ...! V rožmarinov vonj povito Dete v jaslice srca upanje prinaša. Cvetje rožmarina vodi daleč daleč po stezicah otroškega spomina.

Majda Artač Sturman

S 1. strani

Slovenski Božič

In v resnici je dvanajsti mesec v letu, ki se sicer imenuje deseti (december), bolj mesec norije kot pa mesec pričakovanja. Naši predniki so adventu rekli tudi mali post in pred polnočnico jedli ribo. Danes od tega ni ostalo prak-

tično ničesar več, še spomina ne. Namesto tega pa okoli vseh vogalov hreščijo ameriške božične popevke, mi pa se spotikamo ob plastične in čokoladne Miklavže in Božičke, ko pridemo v trgovino po kruh. Dovolite mi zlobno pripombo: to je božično onesnaževanje.

Seveda pa je tam, kjer je Božič v resnici doma, to so domovi naših družin, vse drugače. Kljub cenenim bleščecim lučkam za celotno hišo kristjanom hiše še vedno krasijo adventni venčki. Velikanski televizijski zasloni v dnevnih sobah pa velikokrat ugasnejo, da se namesto njih zasveti najprej ena, potem dve in tri ter slednjič vse štiri drobne svečice.

Prav nenavadno je, da imajo otroci ravno advent in božične praznike najraje. Moji me tudi sredi pomladi ali poletja znajo vprašati, kdaj bo že prišel ta Božič. Otrokom so seveda izreči adventni sejmji in nove igrače, ki jih je prinesel Miklavž. A neznansko bolj od tega so jim všeč preproste pla-

stične figurice v jaslích in nabiranje mahu v gozdu. Noben bonbon ne diši tako lepo kot navadni mah. Nobene trgovine z igračami se otroci v življenju ne spominjajo tako kot polnočnice, kljub mrazu, dolžini maše in pomanjkanju sedišč. Moja draga pravi, da bodo otroci, ko bodo odšli od doma, s seboj odnesli prav te čarobno-romantične spomine, ki jih bodo spremljali in jim pomagali pri ohranjanju krščanstva in slovenstva. Zato včasih tudi kar na vse tri svete večere s kadinlenco in vodo obidem vse prostore v hiši.

Res je, za Božič starši otrokom damo več kot ponavadi. Seveda, saj tudi torte soproga ne speče vsak dan, ampak samo za rojstne dneve. Za praznike. Naši so presrečni, ker lahko spijo vsi skupaj na kavču v dnevnih sobi ob lučkah in smrekici. Še na muco, ki vedno najraje spi v jaslích, nismo preveč jezni. Se raje posmejemo in rečemo, da so naše mačke globoko verne: že deseta mačka po vrsti gre spat v jaslice.

Božič tako za naše ljudi kljub vsej prodajni navlaki ostaja pristni družinski, slovenski in krščanski praznik. Da bi le ostal tak čim dlje!

Z Marijo in Jožefom, z ovčko na tleh

Čprav sva od ljube Slovenije daleč, in včasih japonski le čujeva gong, sva s harfo naslonjena k skali obale, to najin v tujini božični je song:

Slovenke, Slovenci, pred Njim smo veliki, ker Svojega Sina nočoj nam je dal, Ga dal je po Svoje ljubezni naliki - ljubiti Ga skušamo, naš je postal!

Kot prvi božični večer je med nami: z Marijo in Jožefom, z ovčko na tleh, in z Detetom Božjim, pogreznjenim v slami, nad streho so Angeli v zvezdnih saneh.

Slovenke, Slovenci, bodimo Mu zvesti! Ni dosti nas... z Njim smo v nebesih doma! Zlatine so skale v najlepši povesti... A Božič za skalo - Resničnost ima.

Vladimir Kos

Blagoslovljen Božič in srečno Novo leto 2018!

Nagrada za življenjsko delo na področju socialnega varstva MDDSZ

Imre Jerebic vse življenje namenja pomoči potrebnim

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) je 8. decembra 2017 podelilo nagrade in priznanja za delo na področju socialnega varstva in izvajanja rejniške dejavnosti. Nagrado za življenjsko delo na področju socialnega varstva je letos prejel dolgoletni generalni tajnik Slovenske Karitas Imre Jerebic.

Nagrado za posebne dosežke na področju socialnega varstva je prejela Majda Koren, dolgoletna direktorica Doma upokojeencev Šmarje pri Jelšah. Priznanje za svoje delo so prejeli tudi tri rejnice, in sicer Vanja Vidič, Lucija Šušteršič in Bilijana Berginc. Priznanja in nagrade je podelila ministrica dr. Anja Kopač Mrak.

Prejemnik nagrade za življenjsko delo Imre Jerebic je bil celo svoje poklicno življenje povezan in obkrožen z ljudmi, ki potrebujejo pomoč. S poglobljanjem znanja, delom in izkušnjami je vseskozi stremel k uresničevanju edinega cilja - boljšega jutri za vse tiste, ki so imeli v življenju manj priložnosti in sreče poskrbeti zase.

Imre Jerebic, rojen 1. 1950 v Odrancih pri Murski Soboti, je po izobrazbi teolog in socialni delavec ter deluje kot stalni diakon. Svoje prve življenjske izkušnje humanitarne in socialne dela je črpal že ob odraščanju v svoji družini, že od mladih nog se je na različne načine vključeval v

medsosedske pomoči v svojem kraju ter tako razvijal čut za človeka, posebno za človeka v stiski.

Svojo delovno pot je začel kot socialni delavec pri Slovenskih železnicah, kjer se je srečeval z delavci iz ostalih ju-

z zmernimi, težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju. S pomočjo sodelavcev je razvil program, ki še danes velja za temeljno izhodišče dela s to populacijo.

Od ustanovitve leta 1990 vodi Slovensko Karitas. V tem ob-

goslovanskih republik in se sooča z njihovo prilagoditvijo v novo delovno in bivanjsko sredino, jim nudi pomoč pri stanovanjskih in drugih težavah. Nato se je zaposlil v Zavodu Dolfke Boštjančič Draga, kjer je opravljal delo socialnega delavca in vodje enote Škofljica, namenjene institucionalnemu varstvu odraslih

dobru je aktivno sodeloval in pomagal pri vzpostavitvi šestih materinskih domov, šestih komun, namenjenih odvisnikom od drog, desetih domov za starejše, varne hiše, ambulante za osebe brez zdravstvenega zavarovanja in dveh skrivnih lokacij za krizno namestitve, namenjenih odraslim žrtvam trgovine z

ljudmi.

Kot generalni tajnik Slovenske Karitas je bil v prvih vrstah pri razvoju organizacije, kot tudi pri njenem vključevanju v socialno področje družbe. V tem obdobju je postal prepoznaven tudi strokovni in širši javnosti. Z mnogimi prostovoljci je v začetku devetdesetih let sodeloval pri oživljanju organizirane dobrotelosti, pri reševanju stisk državljanov in beguncev v času vojne. Nesebičnost prostovoljnega dela in jasna vizija sta omogočila razvoj škofijskih in župnijskih Karitas, kar je zahtevalo njegovo veliko angažiranost kakor tudi izjemne sposobnosti vođenja nastajajočega strokovnega tima.

Ob zasnovanju različnih stisk žensk je leta 1990 z ženo Lidijo in skupino prostovoljcev začel graditi prvi Materinski dom na Gumnišču, deset let pozneje še drugega v Višnji Gori. Leta 1995 je sodeloval pri odprtju prve komune za moške, Skupnost Srečanje v Novi Gorici, s programom za pomoč zasvojenim. Na pobudo Vatikana Kongregacije Corus unum, ki skrbi za socialno področje oziroma za najbolj ranljive in socialno šibke ljudi po svetu, je leta 2005 začel program Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi, ki se še danes z razpisi MDDSZ in MNZ izvaja ob so-

delovanju številnih prostovoljcev in tolmačev ter z usposobljenim strokovnim kadrom. Imre Jerebic se je usposabljal tudi za ko-terapevta v skupinah pri dr. Janezu Ruglju. Na področju problematike alkoholizma je deloval v okviru Slovenske Karitas in Zavoda Karitas - Pelikan kot individualni svetovalec za svoje in zasvojene osebe, ki so bile pripravljene narediti skupni korak v smeri abstinence njihovih najbližjih. Od leta 2005 je v akciji "40 dni brez alkohola" z uveljavljanjem socialne stroke in vsebin pri preprečevanju tveganega in škodljivega pitja alkohola deloval v smeri vzpostavitve ravnotežja na tem področju s preventivo v prometu in zdravstvu. Razvil je tudi program izobraževanja, prepoznavanja in reševanja alkoholizma med duhovniki.

Ves čas je aktivno sodeloval v mreži Karitas, z vladnimi in nevladnimi organizacijami, za dobrobit pomoči ljudem v najrazličnejših stiskah. V javnosti je že od nekdaj poznan kot velik zagovornik in spodbujevalec ideje mrežnega partnerskega sodelovanja vladnega in nevladnega sektorja. V različnih vlogah je deloval v okviru Socialne zbornice Slovenije in zastopal interese nevladnega sektorja. Je zagovornik tega, da je zbornica prostor za vse, ki se ukvarjajo s socialno problematiko, še posebej se je angažiral pri nastajanju Kodeksa etičnih načel v socialnem varstvu in realizacije le-tega pri izvajalcih in uporabnikih socialno varstvenih programov. V različnih vlogah je več kot deset let aktivno sodeloval s Fundacijo za

financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij - FHO. Pri svojem delu si je prizadeval za uveljavljanje in razvijanje stroke socialnega dela, za konstruktivno sodelovanje med različnimi nevladnimi organizacijami ter za uveljavljanje humanitarnih in socialnovarstvenih programov humanitarnih organizacij na področju financiranja.

Imre Jerebic je prepoznal kot dober in miroljuben sogovornik. Ves čas svojega službovanja na Slovenski Karitas je sodeloval v različnih akcijah z Rdečim križem Slovenije, s Slovensko filantropijo pri pripravi Zakona o prostovoljstvu in pri pripravi Etičnega kodeksa za prostovoljce, z Zvezo društev upokojeencev Slovenije, Zvezo prijateljev mladine Slovenije in drugimi invalidskimi organizacijami na lokalnih nivojih.

Prejemnik nagrade za življenjsko delo Imre Jerebic je bil celo svoje poklicno življenje povezan in obkrožen z ljudmi, ki potrebujejo pomoč. S poglobljanjem znanja, delom in izkušnjami je vseskozi stremel k uresničevanju edinega cilja - boljšega jutri za vse tiste, ki so imeli v življenju manj priložnosti in sreče poskrbeti zase.

Predlagatelj za podelitev nagrade za življenjsko delo je Socialna zbornica Slovenije. Predlog so podprli: Škofijska karitas Ljubljana, Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Občina Škofljica, Center za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič Draga ter Rdeči križ Slovenije - Zveza združenj.

GORICA Srečanje pod lipami / Gost msgr. Pirih

"Sprejmite Boga z ljubeznijo in odprtostjo!"

Zadnje Srečanje pod lipami v letošnjem letu je bilo posvečeno božični misli. Gost večera, ki sta ga priredila KC Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič iz Gorice, je bil nekdanji škof msgr. Metod Pirih, z njim se je pogovarjal vikar Karel Bolčina.

Metod Pirih se je najprej predstavil in nekaj povedal o svojem življenju. Rodil se je na Banjški planoti leta 1936 in že isti dan bil krščen in tako postal božji otrok. Živel je v številni družini, zelo tradicionalno verni, hodili so k maši, ob uri kosila molili molitev angelovo češčenje in zvečer rožni venec. Vedno so bili v družini vsi enakovredni, tudi ko je postal duhovnik, se ni čutil, da bi bil kaj več, in tudi njegovi bratje in sestre so se obnašali z njim enako kot prej. To je msgr. Pirih vedno zelo cenil, kajti to se ni dogajalo po vseh družinah, v katerih je kdo izmed članov postal duhovnik. S prisotnimi je msgr. Pirih delil spo-

mine na začetek svoje duhovniške poti. Povedal je, kako ga je oče, medtem ko sta delala na polju, vprašal, ali bi rad študiral; on mu je priznal, da bi. Čez nekaj dni je že prišel župnik domov in ga seznanil s študijem in napisal prošnjo

no, kjer je študiral teologijo. Leta 1963 je bil posvečen v duhovnika in postal kaplan v Solkanu. Nato je bil deset let tajnik koprškega škofa Janeza Jenka.

Foto dd

za semenišče v Pazinu na Hrvaškem, kajti v tistih letih so na slovenskih tleh vsa semenišča zaprli. Razkril je, da je nekaj časa razmišljal, ali bi postal duhovnik ali zdravnik, ker sta oba poklica namenjena služenju ljudem, a se ni nikoli kesal izbire. Pozneje se je vrnil v Slovenijo, in sicer v Ljublja-

V nadaljevanju je msgr. povedal še nekaj anekdot o škofu Jenku, o življenju v bogoslovju in o stikih med škofijami in Vatikanom. Na koncu sta sogovornika govorila še o škofovski službi, ki je zelo težka in odgovorna.

/str. 6
MČ

ZAKAJ PRAV JEZUS? (9)

PRIMOŽ KREČIČ

Zgodovinski viri o Jezusu Kristusu

Prvi in osrednji vir, ki govori o Jezusovem življenju, so **novozavezne knjige**, še posebej **Evangeliji**. Originali sedemindvajsetih knjig Nove zaveze so izgubljeni, ostalo pa je veliko število starih papirusov in pergamentov, ki se nahajajo po velikih knjižnicah sveta, prav tako je veliko prevodov v stare jezike: latinski, sirski, koptski, armenski. Tako je kar 5000 rokopisnih pričevalcev, če sem prištejemo še liturgične lekcionarje in druge knjige. Pozorno delo paleografov in tekstnih kritikov pripelje navadno do dveh ali treh temeljnih variant novezaveznih

tekstov, ki so bili v rabi v drugem stoletju v mediteranskem prostoru. Za jasnejše odkrivanje svetopisemskih spisov imajo velik pomen **kumranski rokopisi**, ki jih je meniška skupnost esenov spravila v jamah ob Mrtvem morju. Prav tako odkrivajo tedanje judovsko okolje pred porušenjem templja leta 70. **Spisi, ki so jih odkrili leta 1945 v Egiptu**, so

poznejšega datuma, med knjigami v koptskem jeziku je tudi apokrifni Tomažev evangelij, ki je nastal pod gnostičnim vplivom proti koncu 2. stoletja in prinaša nekatere pristne Jezusove besede. Pri tem imajo svoj pomen tudi **arheološka izkopavanja**, ki potrjujejo evangeljsko dogajanje v Jeruzalemu in še zlasti okrog templja. V gledališču v Cezareji so našli kamen z napisom prefekta Poncija Pilata. Bogate izkopanine so tudi v Kafarnaumu na severu Tiberijskega jezera, kjer so odkrili Petrovo hišo.

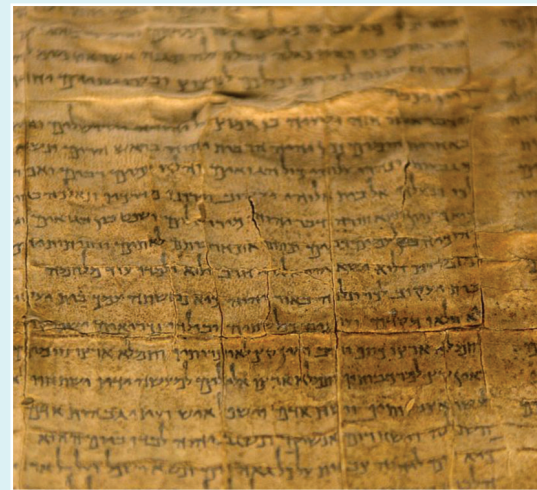
Obstajajo tudi nekrščanski viri, ki govorijo o Jezusovem zgodovinskem obstoju. Rimski zgodovinar **Tacit** v svojih *Analih-Letopisih* leta 116 opisuje požar v Rimu pod Neronom leta 64 in pravi, da je Neron podtaknil ta požar in zanj obdolžil 'osovražene ljudi', ki jim preprosti ljudje pravijo 'kre-

stjani'. **Gaj Svetonij**, ki je živel od leta 65 do 135, je na osnovi virov v državnem arhivu napisal delo *Dvanajst rimskih cesarjev*, v katerem na dveh mestih govori o kristjanah. Tudi on poroča o Neronu in njegovem preganjanju kristjanov, na drugem mestu piše, kako je cesar Klavdij leta 49 pregnal iz Rima Jude, ker so "pod vplivom nekega upornika Krestusa povzročili nemire". O tem govorijo tudi *Apostolska dela*. **Plinij Mlajši**, ki je živel od leta 61 do 114, v svojem znanem delu Pisma sprašuje cesarja Trajana, kaj naj naredi v težkem procesu proti kristjanom. Tako kot Tacit in Svetonij imenuje

kristjane poniževalno kot zlo in škoda, obenem pa poudarja, da so pošteni in kreposti. Pisatelj Celz iz 2. stoletja je skušal z razumskim pobijanjem odvrniti ljudi od krščanstva. Po njegovem pisanju se je Jezus rodil v ubogi delavski družini židovske vasi. Njegova mati je bila Marija, oče pa Pantera. Zaradi revščine je moral oditi v Egipt, kjer se je naučil magijskega znanja. Po vrnitvi v domovino se je razgla-

sil za Boga in Sina Božjega. Njegove trditve je zavrnil krščanski pisatelj Origen.

Jožef Flavij je judovski zgodovinar, ki je med osvajanjem Jeruzalema pribežal k Rimljanom. V svojem delu *Judovske starožitnosti* leta 94 piše o tem, da je Judovski veliki duhovnik Hanan obsodil na smrt Jakoba, ki je bil brat Jezusa, znanega Kristusa. O njem govori zelo pozitivno, da je delal čudežna dela in bil učitelj ljudi. Zaradi tolike naklonjenosti mnogi to mesto zavračajo kot nepristno in sad kasnejšega posega. O Jezusu govori tudi **Talmud**, zbornik judovske modrosti in izročila, ki pravi, da je bil na predvečer praznika Pashe razpet Jezus iz Nazareta. Ta zapis tudi govori o tem, da je štride-set dni pred tem šel okrog klicar in klical, da bo kamenjan, ker se je ukvarjal z magijo in prestrašil Izrael.

Ob 80. obletnici mašniškega posvečenja Iz dnevniških zapiskov msgr. R. Klinca

G. Vinko Palj, župnik v Portorožu, dober poznavalec življenja in dela msgr. Rudolfa Klinca, čigar 40. obletnice smrti smo se na Goriškem pred kratkim spomnili, nam je poslal nekaj še neobjavljenih dnevniških utrinkov, ki jih je zaslužni goriški duhovnik napisal ob svoji novi maši. Z veseljem jih objavljamo.

16. XII. 1937. Četrtek. Duhovne vaje. Začetek devetdnevne priprave za sveti božič. Pod Gradom šumi narasla motna Vipava. V tihi sobici pišem. "Dan posvečenja je najlepši v življenju", mi je rekel p. superior. In samo en dan me loči od najlepšega dneva. In res: sedaj ga nestrno pričakujem. On strah je splahtel. Duhovnik bom, Kristusov duhovnik. Sanje otroških let. Kako sem si to tisti čas želel, kako sem molil, kako toplo. In dobri Bog me je uslišal. Čez en dan bo uresničenje otroških sanj, uresničenje želja. Vipolže bodo dale prvega duhovnika. Kolika milost! Kako je Bog dober z mano! Med tolikimi me je izbral, med boljšimi in bolj vrednimi. Kako mu moram biti hvaležen. "Gloria in excelsis Deo"! Slava Bogu na višavah! Evo moj klic, moje besedo, moje geslo na novomašnih podobah. Božična pesem je, a tudi moja pesem je. Bogu hvala, slava, zahvala! Moja duša povečuje Gospoda in moj duh vriska od veselja, čudeč se božji dobroti. Kajti velike reči mi je Mogočni odmeril, polnost svetosti in milosti bo razlil nad me. Mazilil me bo s čudotvornimi dišavami in mojo dušo bo ozaljšal s

skrivnostnim pečatom izbrancev božjih. In oče bom stal pred svojim ljudstvom in klical blagoslova in milosti nad otroke Gospodove. Moljen bodi, Gospod nebeških višav, da si se ozrl na skromnost svojega hlapca in ga napravil za kneza in duhovnika. Slava in čast Ti bodi na veke. Amen.

18. XII. Točno ob osmih se je pričel v stolnici obred. V prahu samo ležali in iz dna duše zdihovali: "prosi za nas"! Vsi sveti naj prosijo za nas. V popolni jasnosti duha in pričujočnosti sem užival presvete obrede in slišal svete besede. Ko so mi pokladali roke na glavo škof in duhovniki, se mi je zdelo, da lije iz njih nadme milost božja, divna prerojevalna moč. Ko mi je prevzvišeni s svetim oljem mazilil roke, sem si prosil, naj moje roke le blagoslavlja in nosijo mir in srečo. Eno edino

prošnjo in željo sem imel: "Naj bom svet duhoven, res svet! Naj bom evharističen". Darovanje. Msgr. Kren mi je kazal molitev: "To je moje telo". Kar presunilo me je ob misli, da te besede so stvariteljne, vsemogočne ...

Kaj, grem na Sveto Goro, kjer bom pri Materi v prvo dvignil roke proti nebu v zahvalo in molitev, v prošnjo, da bom duhovnik res svet in goreč, samo duhovnik in nič drugega. A je tako pozno, noč že in burja ... Vstopil v Littorino in odbrzel ob 6.30 proti Ajdovščini. Šturje. 19. XII. V moji duši je bilo tako toplo. Duhovnik sem. Bal sem se, da ne bom. Oni pogreb v Podgori, ko sem šel v Sirotišče pred dvajsetimi leti, na dan

vseh mrtvih, mi je bil kot temna slutnja, da prej umrem. A sem dočkal. In streslo me je. Hvaležnost v srcu do Boga, do pokojnih staršev. In vlile so se mi solze. Vso mašo so mi tekle tihe solze sreče. Včeraj, pri posvečenju, sem bil hladno miren. A sedaj sem bil ganjen in topil sem se. Bogu hvala in slava!

Bogu slava in molitev. In bil sem otrok, raznežen in občutljiv, jagnje in mehak loj. In moja duša je rajala v solzah.

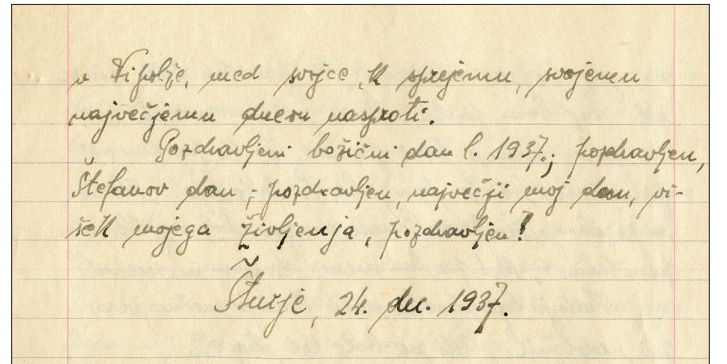
20. XII. Ponedlejek. Spoved. Nato s Šturskim in Ajdovskim smo porovali v Log, k Materi Mariji. In padel sem pred njen oltar in moje ustnice so izgovorile največje besede v življenju in moja duša je zapela najvišjo pesem, pesem, ki sladko doni najvišjemu Bogu, pesem, katero bom pel vse življenje in vso večnost. Tu es sacerdos in aeternum, sacerdos Matris Mariae, sacerdos felix et magnus. (Ti si duhovnik na vekomaj, duhovnik Matere Marije, srečen in veliki duhovnik). In Marija se je nasmehnila, angeli so me obkročili, oče moj in mati moja sta me objela v duhu, sina

duhovnika žrtev in žrtvovalca, pevajočega vzvišeno pesem stvariteljico, pesem čudotvorno. 24. XII. V moji duši je še vedno pesem, pesem šesterokitica, opevajoča Mater loško, solzeča nad starši in g. Pirihom in pokojnima bratoma, proseča blagoslov na mojo I. novo sveto mašo in pa, da bom res svet Novorojenček duhovnik. Z malo Elzo sva napravila jaslice. Kako je otrok užival. Ali pričakuje še drevce. "Ono prinese pa Jezušček". Namignili so mi, da ga ne bo, da naj jo pripravim na to. "O, Jezušček bo

že prinesel. Saj bom pridna. Samo vsi moramo iti zvečer spat. Potem v temi prinese. In ko pojdemo k polnočnici, bo že tu v sobi. Pa tako lepo". "Ali če pozabi prinesiti? Prinese drugam bolj majčkenim punčkam". "Ne! Pa tudi meni. Drugam in meni". ... Kako je lepa otroška duša. Kako je močna vera pri nedolžnih. "Ako ne boste kot otroci ..."

Večerja. Še en dan sem tukaj. Jutri ob pol ene popoldne odrinem. Potem domov. Iz te tišine in vrvež, med svoje rojake, v svojo rodno vas, v svojo družino, na grob očetov in materin, med moje malčke, med prijatelje. Pojdem, da zapojem v prvo Glorijo, da darujem prvič sveto mašo v rodni vasi. Moj oče in mama. Vaju ni in ne bo zraven, vsaj vidno ne. Prva sveta maša v Vipolžah, nihče ne pomni nobene poprej. G. Keber je rojak vipolški, pa maševal v prvo je drugod, slovesno maševal v prvo je drugod. In moja pesem, loška pesem se bo nadaljevala. Bogu in slavo, angelom v veselje, ljudem v zveličanje. Jutri grem domov v Vipolže, med svoje, k sprejemu, svojemu največjemu dnevu naproti. Pozdravljen božični dan 1. 1937; pozdravljen, Štefanov dan; pozdravljen, največji moj dan, višek mojega življenja, pozdravljen!

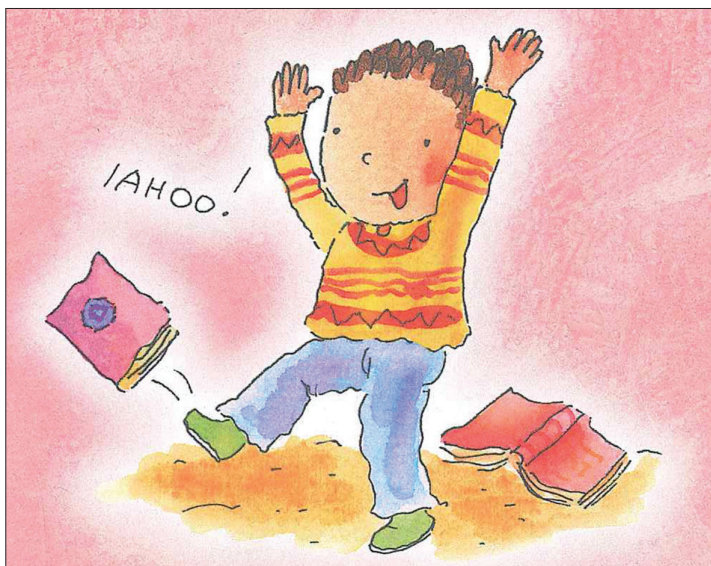
Šturje, 24. dec. 1937.

Četrta številka otroške revije Pastirček V daljavi se že svetlikajo betlehemske lučke ...

Končno smo ga dočakali! Spet je tu očarljivi december, ki nam prinaša advent z adventnimi venčki, miklavževanje, pripravo jaslic, voščilnic, božičnic, predvsem pa se bliža Božič, Jezusovo rojstvo. "Zaman bi se Jezus rodil v Betlehemu tudi tisočkrat, če se ne rodi v našem srcu"! opozarja Marijan Markežič, urednik revije Pastirček v decembrski urednikovi beležki. Božično skrivnost opeva pesem Božič Nuše Turk ob ilustraciji jaslic Danile Komjanc. Kakšno neprecenljivo nam je Bog daroval za Božič, pa piše in s toplimi ilustracijami upodablja Paola Bertolini Grudina v Rubriki Halo? Tukaj darilo iz nebes!, ki jo bodo otroci dopolnili. Vsa božična je tudi njena druga rubrika Čas za igro, v kateri zajček Timi vabi otroke, naj vse lepo pobarvajo in izpolnijo. Kar nekaj dela bodo imeli mali umetniki! Božična noč betlehemske pastirjev je naslov pripovedi, ki jo je v slavo Božjemu rojstvu napisala tenkočutna Pastirčkova sodelavka Marija Perat ob ilustraciji A. M. O betlehemske lučke, ki jo sprejmejo in potem raznašajo skavtje, pa je zapis na 18. strani Pastirčkove decembrske številke. Tudi legenda Zakaj voda pozimi zamrzne je povezana na Jezusovo rojstvo in na njegov beg v Egipt. Voda je zamrznila, da bi Sveta Družina lahko šla čez reko. Marljiva mala Miška Danile Komjanc je vsa v ustvarjalnem zanosu: pripravlja božične okraske in prosi male bralce, naj ji pomagajo okrasiti

drevce. Tudi Pastirčkovo voščilo je skrito v božičnem drevcu: treba je le pravilno vstaviti balončke. Rubrika Iz knjige življenja pa iz ziva Pastirčkove prijatelj, naj poiščejo, kaj je narobe v jaslicah. Še matematični kotichek Veronike Srebrnič prinaša božično drevce: na njem so deljenja, ki jih je treba rešiti. Na Božič se pridno pripravljata tudi dobrodušni Medo in prikupni Zajček Vesne Benedetič. Tokrat se

jima je pridružila še mehokodlaka Muca. Umetnica Benedetičeva jasno, s strokovnim, a prijaznim pristopom razlaga, kako pripravimo izvirne okraske iz slanega testa. Pridne ročice, kar hitro na delo! O otrocih, ki postavljajo jaslice, poje pesmica Ljubke Šorli; kot vselej spevno jo je uglasbil Patrick Quaggiato. Čisto zimske so tudi Bele uganke, ki jih postavlja V. Tihomir Arhar. Katero

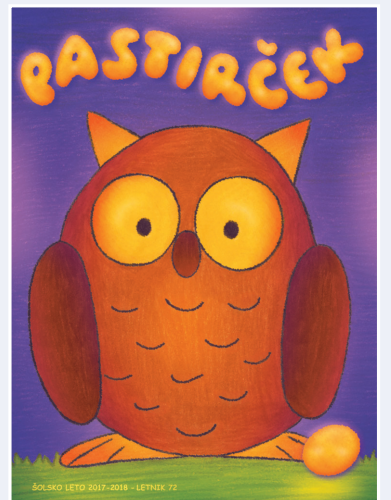
mašje, polno vitaminov, nam podarja december, pa razkrivata Katerina in Graziella Zavadlav. V rubriki Jezikoslovje bodo bralci spoznali, v katero prajezikovno skupino spada slovenščina. Vzgojni strip, ki ga piše Walter Grudina, ilustrira pa Paola Bertolini Grudina, postavlja protagonista, fantička učenca, na razpotej: ali naj se potruji in sam napiše matematično nalogo ali naj lenari in naslednje jutro v razredu prepíše od sošolca, morda napačno rešitev. Avtorja vabita, naj bralci napišejo svoje občutke ob vztrajnem delu, ki prinaša zadoščenje, in ob opuščanju dela, ki prinaša občutek nelagodja in krivde.

Poredni Pakec Walterja Grudine se ponša s tem, da je bil na RAI-u in je tam predstavljaj svojo knjigo in seveda okusil "paradiž". Med Pastirčkovo pošto je poleg zelo lepih likovnih in pisnih prispevkov tudi zapis Tudi jaz grem v gledališče s pojasnili, kaj pomenijo besede lepak, letak, abonma, gledališki list, vstopnica. Gotovo jo bodo z veseljem prebrali abonenti Goriškega vrtiljaka. Ena stran pa je namenjena trem zakladom, trem novim Pastirčkovim knjigam, pravljicam Miroslove Leban z ilustracijami Vesne Benedetič, igricama, ki jih je napisala Lučka Susič, ilustriral pa Tomaž Susič, in seveda Packovim "grehom" izpod peresa Walterja Grudine. Na fotografijah so utrinki s predstavitev teh knjig v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Brautž v Gorici, 18. novembra 2017. Starši, ne pozabite, da je knjiga zmeraj zelo koristno in lepo darilo, ki nam ima vedno znova kaj povedati!

Iva Koršič

Jubilejno Nagrado Dušana Černeta prejme revija Pastirček

Otroška revija Pastirček bo v petek, 22. decembra, prejela jubilejno, 30. Nagrado Dušana Černeta. Nagrada, ki jo podeljuje poseben odbor pri Knjižnici Dušana Černeta v Trstu, je bila ustanovljena leta 1976 v spomin na časnikarja in politika Dušana Černeta (1916-1975) kot priznanje Slovincu oz. Slovenki ali slovenski organizaciji za zasluge v boju za ideale, za katere si je on prizadeval: slovenstvo, demokracija, krščanstvo. Revija Pastirček so osnovali slovenski kateheti na Goriškem in Tržaškem za Veliko noč leta 1946, tako da je lani praznovala 70-letnico rednega izhajanja: prej v Gorici, potem v Trstu, od leta 1976 pa spet v Gorici, kjer zanjo skrbi Zadruga Goriška Mohorjeva družba. Ob reviji, ki je med mladimi bralci zelo priljubljena, je uredništvo poskrbelo za izid še cele vrste otroških knjig in pesmaric. Duša revije je že več kot 35 let župnik in dekan Marijan Markežič. Ravno v eni izmed verskih postojank, ki jih g. Markežič oskrbuje, v Pevmi, bo tudi podelitev, in sicer v petek, 22. decembra, v cerkvi sv. Silvestra, kjer se bo ob 19.30 začelo Srečanje ob božični pesmi. V sklopu prireditve, na kateri bo ob ostalih domačih skupinah nastopilo mnogo bralcev Pastirčka v zborih vrtca in osnovne šole, bodo predstavniki Knjižnice Dušana Černeta na kratko utemeljili svojo izbiro in izročili denarno nagrado in diplomo uredniku Pastirček.

Kratke

Izjava SCGV Emil Komel / Še naprej sodelovanje, a za združitev še ni čas

Upravni odbor SCGV Emil Komel, izvoljen na občnem zboru junija 2016, se je od svoje umestitve dalje aktivno ukvarjal z vprašanjem spojitve z Glasbeno matico. Občni zbor je poveril novemu odboru nalogo, naj preveri izvedljivost načrta le pod določenimi pogoji. Od meseca julija 2016 dalje so si sledila srečanja med upravitelji, pripravljeni so bili načrti, ki sta jih šoli predstavili meseca avgusta 2017. Upravni odbor SCGV E. Komel se je zavzel za oblikovanje novega glasbenega subjekta ali fundacije, v katerih bi vsaka šola ohranila svojo identiteto.

V roku, ki ga je Dežela določila, pa se žal stališči nista še uskladila, da bi omogočili dokončno rešitev. To pa ne pomeni, da ne bomo še naprej sodelovali in se dogovarjali v luči možnih sprememb v korist celotni glasbeni skupnosti.

Glede izrednega prispevka Centru Komel pa ponovno izpostavljam, da Dežela ni nikoli postavila pogojev pri dodeljevanju prispevka, gre za državna sredstva iz zakona 38/2001 društvom v težavi. Pričakujemo tudi in smo prepričani, da bo deželni odbornik za kulturo, kateremu je bila večkrat izpostavljena situacija šole Komel, našel primerno in uravnovešeno rešitev, ki bo omogočila SCGV Emil Komel nadaljnje delovanje.

Blaž Kerševan, predsednik in Upravni odbor

Božične maše na Goriškem

Sveti večer (24. decembra): ob 18. uri v Štandrežu, ob 19. uri na Subidi, ob 20.30 v Pevmi, ob 22. uri pri sv. Ivanu v Gorici in v Gabrjah, ob 24. v Števerjanu in Štandrežu

Božič (25. decembra): ob 8.45 v Rupi, ob 9. uri v Štmavru, ob 10. uri pri sv. Ivanu v Gorici, v Štandrežu in Sovodnjah, ob 11.15 na Jazbinah, ob 11.30 na Vrhu.

Sv. Stefan (26. decembra): ob 9. uri v Štmavru, ob 10. uri pri sv. Ivanu v Gorici, v Štandrežu in Gabrjah, ob 11.15 v Števerjanu. V župnijah pastoralne enote Soča-Vipava bo tudi stari obred blagoslova soli.

Betlehemska luč - luč miru

Letos bodo Solkanci izročili Betlehemsko luč sosedom iz Pevme, Štmavra in z Oslavja ter vsem, ki si želijo lučko miru, v soboto, **23. decembra**, ob 17. uri v Štmavru na kmečki domačiji Grad Štmaver št. 1 (pri Barnabi). S Solkanci se bodo srečali na nekdanjem kmečkem mejnem prehodu. Kulturni program bodo oblikovali OPZ in MPZ Štmaver ter skavti s poslanico miru. Sledijo družabnost in voščila.

Sveta Gora / 16. razstava jaslic

Frančiškanski samostan Sveta Gora in Zavod Domus Gratiae v sodelovanju z združenjem KS Pevma-Štmaver-Oslavje vabita vse **do 7. januarja 2018** na ogled 16. razstave jaslic. Odprtje je bilo 17. decembra v baziliki. Urnik: ob nedeljah in praznikih med 9. in 19. uro; ob delavnikih in sobotah med 10. in 18. uro; od 18.12. do 22.12. in od 2.1. do 5.1. med 14. in 18. uro.

Bratsko srečanje pri jaslicah

Tradicionalno bratsko srečanje pri jaslicah, ki ga organizira Frančiškov svetni red iz Gorice in Nove Gorice, bo v nedeljo, **7. januarja 2018**, v kapucinski cerkvi v Gorici ob 16. uri. Na to, enajsto, bratsko srečanje bo prišel kot gost Paolo Valente, časnikar, zgodovinar in pisatelj ter ravnatelj Caritas iz Bocna. Srečanje se bo končalo z mašo, ki jo bo daroval nadškof Carlo Redaelli. Tudi letos bodo organizatorji poklonili prostovoljne prispevke betlehemske pediatrične bolnišnice Caritas Baby Hospital.

Iz beležke goriškega nadškofa Redaellija

Nadškof Karel bo **22. decembra** zjutraj na duhovni obnovi z osebjem ordinariata. Dne **24. decembra** bo ob 19. uri na "bratski večerji" v domu Pastor Angelicus, polnočnico bo daroval pri sv. Ignaciju.

S 4. strani

"Sprejmite Boga z ljubeznijo ..."

M sgr. Pirih, ki ga je papež Janez Pavel II. imenoval za koprškega škofa leta 1985, je prisotnim posređoval še božično misel. "Dragi bratje in sestre, Bog tudi letos prihaja k nam, v našo krhkost in nemoč, v naše trpljenje in stiske, da nam prinese odrešenje in srečo. Jezusovo rojstvo je dogodek, o katerem vedno znova razmišljamo. Zgodilo se je nekaj izrednega. Bog je prestopil prag večnosti in stopil med nas kot človek. Novica je tako nenavadna, da nekateri ne morejo verjeti in pretehtati to oznanilo. Vsem ljudem, ki z odprtostjo in iskrenostjo iščejo Boga, želimo povedati, da se je božja ljubezen razodela. Kristusova beseda nam podarja luč re-

snice, kaže nam pot pravičnosti in ljubezni ter vodi k miru. Vsakemu človeku, ki živi iz vere, se ponuja priložnost, da Kristusa najde v božji besedi, pri sv. obhajilu, v drugih zakramentih in molitvi. Kristusa lahko najdemo v otroku, mladostniku, človeku v stiski, človeku, ki mu je družina razpadla. Kristusa najdemo v človeku, ki je zgubil upanje v prihodnost zaradi brezposelnosti in revščine. Kristusa najdemo v ostarelem s tesnobo in bojznijo, da bo ostal sam. Na vse te načine in mnoge druge Kristus prihaja k nam, saj je Bog postal človek in hodi z nami. Če ga sprejmemo z ljubeznijo in odprtostjo, bo Božič tudi letos za nas praznik veselja in miru".

Prodajna razstava Umetniki za karitas v galeriji Ars

"Privoščimo si sliko, ki hrani našo dušo!"

To, kar je lepo in dobro, je pomembno, da se širi in deli, je 12. decembra, na odprtju razstave Umetniki za karitas v galeriji Ars na Travniku povedal v imenu istoimenskega društva naš urednik Jurij Paljk. Caritas je na Slovenskem organizacija, ki skrbi za potrebne tudi s pomočjo umetnikov, saj umetnost nagovarja ljudi. S prodajno razstavo ta nepogrešljiva dobrotelna organizacija, ki že dolgo tke tesne prijateljske vezi, pa še povezuje slovenski prostor.

V prisotnosti nekaterih umetnikov (navzoči so bili Azad in Silve Karim, Bogdan Soban, Andrej Kosič) in tudi sodelavcev Caritas je o letošnjih, 23. mednarodni likovni koloniji Umetniki za karitas, ki je potekala sredi avgusta na Sinjem vrhu, o njenih udeležencih in njihovih delih spregovorila duša in motor projekta Jožica Ličen. Spomnila se je, kako se je zamisel za tako kolonijo porodila na domu Azada in Silve Karim, "čisto preprosto, pri kavi". Odtlej je preteklo kar nekaj let: v katalogih kolonije je zapisanih že 1.680 imen avtorjev, nastalo je preko 2.800 likovnih del, nad 2.100 jih že

foto dd

visi v stanovanjih ali najrazličnejših poslovnih prostorih. Obiskovalce razstave, tiste, ki se zagledajo v sliko, je pozvala, naj si jo privoščijo! "V Sloveniji ta izraz poznamo za dobro vino, hrano, žal pa ne za sliko"... Geslo letošnje kolonije je bilo "Ljubezen je". Z njim so želeli ljudi opozoriti, naj se zavedajo tudi nematerialnih stvari. Lani so oznanjali "Pogum, vse ljudstvo v deželi!", kajti velika je bila stiska ljudi, ki so izgubljali upanje, je dejala voditeljica projekta. Letos govorijo, da ljubezni je...; na prvih straneh ka-

taloga najdemo pomenljive stavke iz 13. poglavja Pavlovega pisma Korinčanom. Umetniki darujejo, drugi uživajo ob likovnih delih, še drugi pomagajo ljudem v stiski, drugi si pustijo pomagati, "tudi to ni enostavno, prositi je nekaj najtežjega... Mi vse to sporočamo". Ljubezen torej je! V Sloveniji je 22 tisoč družin, ki jim Caritas pomaga s hrano, še več je takih, ki jim pomaga na druge načine: to so brezdomci, zasvojeni, dekleta v materinskem domu, otroci, ki jim starši ne zmorejo nuditi najnuj-

nejšega, kaj šele izobrazbo. Veliko je gnotne stiske, pa tudi duhovne: "Izguba upanja, izguba ljubezni v družini; razbitih družin je vse preveč"...

Petdnevne kolonije so se letos udeležili Marko Andlovic, Andrejka Čufer, Anuschka Dupalo-Loss, Leander Fužir, Brane

Jazbar, Janez Ovsec, Ahmet Ozel, Jošt Snoj, Igor Zimic, Edo Zupan. Zraven so bili strokovni sodelavci Lucijan Bratuš, Mira Ličen Krmptič, Janez Štros, Azad Karim, Bogdan Soban, Milena Gregorčič, Tone Seifert, Silve Karim in Jože Bartolj, bogate osebnosti z različnimi koreninami, formacijami in izkušnjami, "stebri" in prijatelji. "So stvari, ki imajo več kot samo okvir"... Pri koloniji je sodelovalo tudi več kot 70 darovalcev, ki pridejo mimo, darujejo, se družijo, govorijo o umetnosti in dobrotelnosti. "Tudi njihova dela nosimo v svet".

Danes se zelo veliko govori o denarju, "toda človek ne živi samo od kruha. Lepa beseda, lepa slika, lepa glasba pa še kaj je tisto, kar hrani naše duše". Ga. Jožica Ličen, ki je na slovensko zamejsko skupnost ("Beseda 'zamejstvo' je grda!") zelo navezana, je še enkrat poudarila, da zelo rada prihaja v Gorico in Trst, "kajti tu so naši ljudje, ki niso nič manj Slovenci kot tisti v Ljubljani; prepričana sem, da so celo bolj".

Danijel D.

SCGV KOMEL Veni, veni, Emmanuel

Prisrčen adventni koncert

foto dd

Adventni čas je poseben, lep. To je čas, ko se pripravljamo na velik dogodek, ko pričakujemo izpolnitev obljube, da nam Bog vedno znova prihaja naproti. V tem duhu je 16. decembra v goriški stolnici potekal izjemno prijeten koncertni večer z naslovom *Veni, veni, Emmanuel* v organizaciji SCGV E. Komel in Arsateliera. Srečanje so pod taktirko Damijane Čevček Jug uvedli mali pevci Otroškega pevskega zbora skupin Domisla in Nauka o glasbi. V nadaljevanju so se sami in ob spremljavi profesorjev - lepo izkazali mlajši, pa tudi bolj zreli kitaristi, violiniisti, flavtisti, čelisti, harmonikarji in pianisti. In še enkrat so mladi dijaki glasbene šole Komel dokazali, da rastejo, in to v kakovosti! Kot požirki sveže vode so učinkovale krajše misli, ki so jih gojenci ali mentorji brali med

eno skladbo in drugo: o luči, ki premaga temo, o sveči upanja, ki edina zmora prižgati že ugasle sveče miru, vere in ljubezni, o tem, da v adventu potrebujemo malo več tišine in trenutek za bližnje. Koncert je sklenila solnica potekal izjemno prijeten koncertni večer z naslovom *Veni, veni, Emmanuel* v organizaciji SCGV E. Komel in Arsateliera. Srečanje so pod taktirko Damijane Čevček Jug uvedli mali pevci Otroškega pevskega zbora skupin Domisla in Nauka o glasbi. V nadaljevanju so se sami in ob spremljavi profesorjev - lepo izkazali mlajši, pa tudi bolj zreli kitaristi, violiniisti, flavtisti, čelisti, harmonikarji in pianisti. In še enkrat so mladi dijaki glasbene šole Komel dokazali, da rastejo, in to v kakovosti! Kot požirki sveže vode so učinkovale krajše misli, ki so jih gojenci ali mentorji brali med

SUBIDA DVS Bodeča Neža v očetarni Sirk

V očarljivem božičnem vzdušju

foto dd

V sugestivnem vzdušju lesene očetarne Sirk na Subidi, sredi plešivskega gozda, je bil 15. decembra prvi iz niza treh koncertov, ki si jih je Dekliška vokalna skupina Bodeča Neža zamislila ob letošnjem Božiču. V režijski zamisli Sanje Vogrič, ki tudi poje v zboru, so dekleta pod mojstrskim vodstvom Mateje Černic zapela nekaj med seboj zelo različnih božičnih pesmi iz slovanske, latinske, germanske in anglosaksonske tradicije. Učinkovit je bil preplet starih in sodobnejših, klasičnih in lahkotnejših pesmi. Prav tako so se skladbe učinkovito prepletale in spajale s poetičnimi utrinki, ki jih je recital povezoval večera Nejc Kravos. Zbrana, žal maloštevilna, publika, ki ji je bil poklonjen vrhunski

umetniški večer, se je tako ob odlični interpretaciji bolj ali manj znanih motivov v idiličnem razpoloženju, ob siju sveč, lahko zamislila v veliko skrivnost svete, tihe in temne noči, ki v človeku vzbuja celo vrsto čustev, sploh pa odpira pot v podoživljanje skrivnosti. Petje so spremljali trije glasbeniki, ki se jim glasba pretaka po žilah: harfistka Tatiana Donis, basist David Šuligoj in tolkalist Patrick Quaggiato. Po koncertu je bilo možno kupiti zgoščenko *Gaudete et Cantate*, ki jo je skupina Bodeča Neža posnela lani. Naslednji koncert bo 7. januarja 2018 v Ljubljani, tretji pa 14. januarja v Mostu na Soči; dekleta bodo sicer pela tudi na tradicionalnem božičnem koncertu na praznik sv. Štefana v goriški stolnici cerkvi.

Gorica / Miklavževanje v Domu Franc Močnik

S skupnim prizadevanjem so se rešile angelčkove težave

Potem ko je na svojem obhodu po naši zmeraj bolj onesnaženi, ubogi Zemlji nebeški dobrotnik sv. Miklavž obredel tudi vaške dvorane na Goriškem, kjer so ga otroci povsod pristrčno sprejeli s prizorčkom ali petjem, je nazadnje obiskal še otroke, ki se udeležujejo sv. maše v cerkvi sv. Ivana v Gorici, v kateri ima sedež Slovensko pastoralno središče. Tu se šolarji tudi pripravljajo na prvo spoved, sv. obhajilo in birmo. Srečanje s sv. Miklavžem je bilo, kot je že ustaljena navada, po sv. maši ob 10. uri, in sicer v nedeljo, 10. decembra 2017. Kot lani so mu tudi letos dobrodošlico z igrice izrazili najmlajši, ki sestavljajo otroško gledališko skupino O'Klapica, mlado vejico mladinske gledališke skupine O'Klapa, ki ustvarja v sklopu Skupnosti družin Sončnica in ima za mentorico energično Katerino Ferletič, ki je zmeraj pripravljena priskočiti na pomoč, ko se na obzoru prikaže kakšna nova uprizoritev. Kot že lansko leto so otroke za gledališki prikaz pripravila požrtvovalna in ustvarjalno živahna dekleta, ki imajo rada gledališče, Sanja Vogrič, katere smisel za režijo smo že dobobra spoznali, Katja Terčič in Karin Vižintin, ki je poskrbela tudi za primerno scensko podobo. Ob izbiri igrice so se dekleta poslužila kar nove Pastirčkove knjige *Mali gledališki vrtiljak*, ki je izšla v letošnjem letu in vsebuje

pet igrice; za razne priložnosti jih je napisala Lučka Susič. V njej so dekleta našla primeren tekst za miklavževanje, *Angelček v težavah*. Za svoje male igralske varovance so malce priredile zasedbo, a vsebina je ostala ista. Angelček varuh deklice Mare se mora pred nadangelom v nebesih zagovarjati, ker je brez vednosti dekličinih staršev prilepil na njeno pisemce zvezdico, znak, da starši odobravorajo hčerkino željo. Mara je Miklavža prosila, naj ji prinese kolo. Starši pa tega niso hoteli, ker so se bali, da bo padla na strmem klancu, ki vodi k njihovi hiši. A angelček varuh Marine none je nonici vdihnil misel, da je sv. Miklavžu napisala, naj kolo prinese kar k njej, ki živi na ravnam, kjer se bo Mara lahko varno vozila. Tako se je vse dobro končalo kljub zlobnim hudicem, ki so vmešali svoje kremplje v vso zadevo.

Ljubko igrice s pomenljivo vsebino so otroci odigrali tekoče, dobro so obvladali besedilo in pazili na jasno izgovarjavo, tako da so vsebino vsi razumeli, najmlajši in najstarejši gledalci, ki so napolnili Močnikov dom in s pristrčnim ploskanjem nagradili male izvajalce. Ti so se zelo potrudili in tako lepo sprejeli sv. Miklavža. Ta je najprej pohvalil vse pridne nastopajočce, Lucijo Bandelj, Noemi Iacono, Keo Vogrič, Marto Čavdek, Majo Corsi, Ano Čavdek, Mateja Onestija, ki so odigrali vloge an-

gelčkov, Nikolaja Iacona, Amadeja Bandlja in Mateja Corsija, ki so se živahno vživeli v nagajive in škodoželjne hudičke, ter Isabello Macuz v vlogi deklice Mare in Sanjo Vogrič kot Marino nono, ter vse, ki so pripomogli k urešnitvi uprizoritve. Otroke je opomnil, naj bodo pridni in marljivi in naj ne preživljajo preveč časa pred televizijo ali s telefončki v rokah. Dejal jim je med drugim, naj pomislijo na tiste otroke, ki niso tako srečni kot oni, na male begunce, ki prihajajo k nam in nimajo niti strehe nad glavo. Staršem pa je zaupal, da bo sv. Miklavž zmeraj prihajal k otrokom, dokler jih bodo sami imeli radi. Bradati nebeški dobrotnik je obdaril otroke, tako da jih je k sebi poklical po starostnih skupinah. Oni so mu zapeli kakšno pesmico (pri tem se je čudovito izkazala mala Natalija), kaj zmolili ali kaj lepega povedali. Sv. Miklavž je darila izročil še katehistinjam, obema Anama, Eriki in Mirjam, pa še Nikotu, ki zmeraj poskrbi za tehnične rešitve.

Iva Koršič

Praznik miru in prijateljstva v Štandrežu

Praznično ozračje ob božičnih pesmih

V Štandrežu je večletna tradicija, da v drugi polovici decembra prirejajo v domači cerkvi *Praznik miru in prijateljstva*. Letos je bil v nedeljo, 17. decembra, v organizaciji društva sKultura 2001 ter ob sodelovanju osnovne šole Fran Erjavec, župnije in domačih društev. Na tej predbožični prireditvi so sodelovali otroci otroškega vrtca Pika Nogavička iz Štandreža, ki so pristrčno podali nekaj prazničnih pesmi. Osnovnošolci iz Vrtojbe so svoj nastop doživeto oblikovali s pesmi-

Lepo je zazvenela njihova božična in novoletna pesem in navdušila številne starše, sorodnike in prijatelje, ki so napolnili štandreško cerkev. Učenci petega razreda so med pesmimi povedali, kako so nekoč doživljali božične praznike, kakšne navade so spremljale praznovanja, kako so poskrbeli za boljšo hrano in in pecivo. Pripovedovanje otrok so dopolnjevali lepi fotografski posnetki. S pesmijo *Sveta noč* se je končal doživet in bogat spored, ki nas je lepo uvedel v božični čas. Ob koncu so otroci zaželeli vsem

nikom otrok, ki obiskujejo štandreški vrtec in osnovno šolo.

Povabil je prisotne, naj darujejo vsaj dva evra za Karitas, in sporočil, da bodo učenci štandreške šole Fran Erjavec obiskali v četrtek, 21. decembra, najstarejše vaščane, jim voščili lepe praznike in jim tudi zapeli kakšno božično melodijo. Programu je sledilo prijetno druženje na trgu pred cerkvijo, kjer so bili vsi deležni toplega čaja ali kuhane vina in božičnih slaščic. Na trgu je bilo tudi več stojnic, na katerih so bile na vol-

Foto DP

mi ob spremljavi harmonike. Pevci štandreškega mešanega zbora so pod vodstvom Zulejke Devetak z občutkom odpele dve božični melodiji. Osrednji del prireditve so navdušeno prispevali osnovnošolci osnovne šole Fran Erjavec, ki so s številnim zborom napolnili prostoren prezbiterij štandreške cerkve.

vesel Božič in srečno novo leto 2018. Prisotne je nagovoril predsednik društva sKultura Marjan Breščak, se zahvalil vzgojiteljem, učiteljem in zborovodjem, ki so pripravili tako pester spored. Pridružil se je učencem in voščil blagoslovljene božične praznike in srečo v novem letu vsem vaščanom, staršem in sorod-

jo voščilnice, ki so jih pripravili otroci otroškega vrtca in osnovne šole, knjige Goriške Mohorjeve družbe in razne domače slaščice. Že jutraj pa smo po sveti maši občudovali lepe in raznolike venčke, ki so jih pripravile pridne štandreške žene.

DP

Volčiči in volkuljice pišejo

Betlehemska lučka

V soboto, 16. 12. 2017, smo se združili vsi goriški skavti, da bi sprejeli betlehemsko lučko miru. Srečali smo se v Spominskem parku (Parco della Rimembranza) ob drevesu skavtizma. Skupaj z italijanskimi skavti smo bolje spoznali betlehemsko lučko in njeno letošnje sporočilo: treba je sprejeti plamen in ne ostati samo sveča. Krdela smo imela različne dejavnosti in spoznali smo nove prijatelje. Ko smo prišli na sedež Gorizia 1, smo se razdelili v krdela in si povedali, kar smo spoznali o novih prijateljih. Potem smo se razdelili v tri skupine in igrali lepo igro, pri kateri smo morali od ostalih skupin dobiti nazaj imena svoje skupine. Po igri smo popili čaj in pojedli piškote. Po malici smo šli k maši. Srečanje smo končali s skupnim zborom.

Adrian, Ana, Jakob, Martin, Vanessa

Opice Bandarlog

Volčiči in volkuljice krdela Sambhur smo imeli v nedeljo, 17. 12., v Mladinskem domu lov proti opicam Bandarlog. Zjutraj so nas stari volkovi zbudili in šli smo telovadit. Potem smo šli zajtrkovat. Po zajtrku smo si umili zobe, na poti do kopalnice je Amadej opazil skozi okno opice, ki so ukradle totem našega krdela. Kričali smo po stopnicah in šli povedat starim volkovom, kaj se je zgodilo. Šli smo se

pripraviti na boj. Potem smo šli ven in opice so nas prestrašile. Akela se je zmenila za pravila igre, s katero bi si mi na pravičen način spet pridobili totem. Medtem so nam opice skrile imena, ki so visela na totemu. Ko smo jih iskali, smo morali biti pozorni, da nas opice niso ulovile. Ko smo dobili svoje ime, smo ga nesli starim volkovom in tam smo naredili več sestavljanek, na katerih so bile napisane Mojstrske besede, pravila Džungle. Nato smo morali nesti po eno Mojstrsko besedo pred poglavarja opic, ki je držal naš totem. Na koncu smo jih premagali in jih zapodili. Totem in imena smo dobili nazaj, imena smo spet zavezali na totem. Potem smo se igrali igro morilec in nato izdelali zvezdo repatico, da smo lahko z njo okrasili naša božična drevesca. Domov smo se odpravili veseli, saj smo premagali opice Bandarlog in doživeli veliko skupnih trenutkov.

Amadej, Erik, Ivan, Tadej, Vesna

KLEKLJARSKI ODSEK DRUŠTVA JADRO

vabi na ogled

TRADICIONALNE RAZSTAVE KLEKLJARSKIH IZDELKOV

ob običajnem vaškem praznovanju za sv. Štefan,
v torek, 26. decembra, v jutranjih urah
na sedežu društva v Romjanu

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
vljudno vabi na

Božični koncert

PONEDELJEK, 26. DECEMBRA 2017
OB 16. URI
STOLNA CERKEV V GORICI

V sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete
in Svetom slovenskih organizacij

Našim bralcem voščijo

Gostilna **Al Ponte del Calvario**

Ul. Vallone delle Acque 2
loc. Groina - Gorica
tel. 0481 534428

**Kmetija
Graunar David**
loc. Scedina 26 - Števerjan
tel./faks 0481 884115

Aluminijaste zasteklitve in kovaški izdelki

Tabaj F.lli s.n.c.
Miloš in Rajmund

ŠTANDREŽ - GORICA
Ul. A. Gregorčič, 24
tel. 0481.21514, faks 0481.21987
barbara@tabaj.191.it

**URARNA ZLATARNA
ŠULIGOJ**
Gorica - ulica Carducci, 49
Tel. 0039.0481.535657 - www.suligoj.com

Vošči vesele praznike
Engelsrufer

IL BOTTONE

Sošol Nadja
Kupuj v središču Gorice!
IZBIRA IN KAKOVOST BREZ PRIMERE

Želi vesele praznike!
Travnik 26
Tel. 0481.33587

Distribucija pijač **NARDIN**

GORICA

Ulica Svetega Mihaela 324
tel. 0481 21065

**PROIZVODNJA
IN INŠTALACIJA
KLEPARSTVA**

**MARIG
MUCCI**

Kleparstvo Mario Mucci & c.
Ul. Anton Gregorčič 20/2 - Gorica
Tel. 0481.21818 - faks 0481.524657
info@muccilattonerie.com
www.muccilattonerie.com

grafica goriziana
tiskarna

Ulica Gregorčič, 18 • Gorica • tel. 0481 22116 • fax 0481 22079
E-mail: info@graficagoriziana.com • www.graficagoriziana.com

KATOLIŠKA KNJIGARNA
želi vsem zvestim odjemalcem
vesel Božič in srečno Novo leto!
Pri nas najdete veliko izbiro
jaslic, božičnih okrasov,
nabožnih predmetov in
priložnostnih daril!
Obiščite nas!

Gorica, Travnik 25, tel. 0481 531407

Vesel Božič
**TISKARNA
budin**
oblikovanje in tisk od leta 1935
34170 Gorica - Ul. Gregorčič, 23 - Tel. 0481 522 907
e-mail: info@tipografabudin.it
Tipografia Budin

**Gostilna
PODVERŠIČ**
Od leta 1953
Ul. Brigata Pavia, 61
Tel. 0481 530518

RONKO BIENIC

**PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES**
E. ČUK
GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

Koršič
ost'eria + gostilna
vošči vesel božični čas in
polno dobrega
v novem letu!
Sovenca 7, Števerjan
tel. 0481 884248

**RESTAVRACIJA
IN PRENOČIŠČE**
Vogrič
Vošči vesele
božične praznike
Števerjan - Klanec 23
0481 884095

**Lokanda
"Deveta"** 1870
Lokanda Devetak želi vsem
strankam in prijateljem
vesel Božič in srečno ter
uspešno novo leto 2018!

Vrh Sv. Mihaela
Tel. 0481.882488
info@devetak.com
www.devetak.com

Obvestila
ASZ Olympia Gorica vabi 21. decembra ob 17. uri v telovadnico na drev. 20. sept. 85 na telovadno božičnico. Nastopili bodo skupina Gymplay, ritmičarke, orodni telovadci in show dance Olympia.
Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela vabi na božičnico otroškega pevskega zbora Vrh Sv. Mihaela Božična milost na besedilo Nike Cotič, v režiji Karen Ulian, ki bo v sredo, 27. decembra, ob 18. uri v cerkvi na Vrh Sv. Mihaela. Nastopil bo tudi MIPZ Vrh Sv. Mihaela pod vodstvom Mateje Černic.
Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem silvestrovanja, da bo v četrtek, 28. decembra, odpeljal prvi avtobus ob 17. uri iz Gorice s trga Medaglie d'oro / z Goriška z običajnimi postanki pri vagi blizu Pevskega mosta, v Podgori pri telovadnici, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošču. Drugi avtobus bo odpeljal tudi ob 17. uri iz Doberdoba s postanki na Poljanah, v Sovodnjah pri cerkvi in lekarni in na Pilošču, od koder bosta oba avtobusa nadaljevala pot v Castions di Strada. Organizatorji priporočajo točnost.
Med božično-novoletnimi prazniki bo knjižnica D. Feigla zaprta od 27. decembra 2017 do 5. januarja 2018.
Javni razpis - 14. priznanje Kazimir Humar. Predloge za priznanje je treba oddati do 31. decembra 2017 na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete - 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra 85, s pripisom na ovojnicu: "Predlog za priznanje".
Slovensko planinsko društvo bo priredilo v sodelovanju s SK Brdina od 13. januarja do 18. februarja niz tečajev alpskega smučanja. Potekali bodo v kraju Forni di Sopra ob sobotah in nedeljah. Namenjeni so predvsem mladim, ob primer-nem številu prijav pa bodo tudi tečaji za odrasle. Prijave: do 22. decembra na sedežu ZSŠDI v Gorici, Verdijev Korzo 51/int tel. 0481 33029, v dneh 28. 12., 4. 1. in 11. 1. od 18. do 20. ure na sedežu SPDG, Verdijev Korzo 51/int. Informacije tel. 3474599668 (Sara).
"Male oglase" najdete na našem novem portalu www.noviglas.eu.

Čestitke
Prosvetno društvo Štandrež čestita svojemu članu Božidarju Tabaju za prestižno priznanje, ki ga bo prejel od Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Priznanje, srebrno plaketo, mu bodo podelili v Ljubljani 24. januarja 2018.

Voščila
Šolske sestre Zavoda Svete Družine se vsem dobrotnikom prisrčno zahvaljujemo in obenem voščimo blagoslovljene praznike.
Vesel Božič in zdravja ter zadovoljstva v novem letu želi vsem članom in prijateljem Društvo slovenskih upokojencev za Goriško.
Ob božičnih in novoletnih praznikih želi rojakom na Goriškem, Tržaškem in v Kanadi vse najboljše Lucijan Lučo Mozetič iz Mira.

RADIO SPAZIO
Vrata proti vzhodu
(od 22. 12. 2017 do 28. 12. 2017)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:
Petek, 22. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.
Sobota, 23. decembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in ziliškem narečju.
Nedelja, 24. decembra: ponovitev oddaje Okno v Benečijo.
Ponedeljek, 25. decembra (v studiu Sanja Vogrič): Večer s knjigo.
Torek, 26. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 27. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Žive jaslice - Izbor melodij.
Četrtek, 28. decembra (v studiu Andrej Bavcon): Četrtkov večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

JESTVINE PETER POVŠIČ

**Maxi
FAMILY**

50 let
tel. 0481.21193

Ulica Trieste, 261 • GORICA

GOSTILNA 1971 GOSTILNA
V. PRIMOŽIČ
DOMAČA KUHINJA

GORICA
Drevored
XX. Septembra, 134
Tel. 0481.82117
Faks 0481.548864

**Gostilna
«FRANC»**
Domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah
in ponedeljkih
SOVODNJE OB SOCI (GO)
Prvomajska 86, tel. (0481) 882038

Pogovor / Dr. Verica Trstenjak

Znanje je edina stvar, ki ti je ne more nihče vzeti

Za pravnico, profesorico Verico Trstenjak, velja, da je verjetno poznana v tujni prav tako kot v Sloveniji. V svoji bogati karieri je počela že veliko stvari. Poklicno pot je začela v slovenski Skupščini, predhodnici današnjega Državnega zbora, pozneje na Ministrstvu za izobraževanje (vodja pravne službe in državna sekretarka), zraven tega pa je počela še veliko drugega, zlasti znanstvene narave, na domačih in tujih univerzah. Bila je generalna sekretarka Bajukove vlade, kjer so mnogi, tudi ministri, hitro opazili, da se z njo ne da delati po domače, da ne gre nič mimo predvidenega reda in da sploh ne gre za osebo plašnega značaja. Seveda, saj je doma iz Prlekije, za Prlečke pa velja, vsaj tiste, ki jih poznam, da so zelo podobne Brikam.

Vrh njene kariere je prišel z vstopom Slovenije v Evropsko unijo, ko je zasedla mesto sodnice prve stopnje na Sodišču EU v Luxembourg, še pred iztekom tega mandata pa še mesto generalne pravobranilke (avocat general) pri isti instituciji, kar je doslej najbolj ekskluzivna funkcija, ki jo je zasedel kakšen Slovenec. Žal pa ni opaziti, da bi koga v Sloveniji njene bogate izkušnje in vedenje zelo zanimale. Tako je po vrnitvi iz Luxembourg postala profesorica na državni univerzi na Dunaju, kjer na tamkajšnji pravni fakulteti med drugim predava tudi evropsko potrošniško pravo in pravo človekovih pravic v EU. Predava tudi na Evropski pravni fakulteti v Novi Gorici, kjer je tudi članica upravnega odbora Univerze v Novi Gorici. Velikokrat pa se nanjo obračajo novinarji, zlasti ko gre za tako imenovane "evropske" teme, saj zna o vsakem problemu zavzeti zelo jasno stališče, ki ne pušča veliko dvomov, obenem pa vsakomur naravnost pove, kar mu gre. Kot sogovornica je izjemno zanimiva oseba; vse, kar zna povedati, je dejansko težko stlačiti v en sam intervju. Čeprav je velika svetovljanka, se sama predstavi zelo preprosto: pravica Verica iz Slovenije, sicer bolj aktivna v EU, trenutno na Dunaju, z glavno Evropejka, po srcu pa Slovenka. Sam bi si drznil dodati, da je kot oseba tudi precej neskrupna, in to v pozitivnem smislu, saj se ta neskrupnost kaže predvsem v zahtevnosti do sebe. Takim ljudem se pa menda ni treba skrivati za lažno skromnostjo.

Začniva pri vašem poklicu. Zakaj ste se odločili za pravo, kaj je pri tem tako pritegnilo vaše simpatije?

Za pravo sem se odločila predvsem zaradi zasledovanja cilja pravičnosti. V moji domači vzgoji je bilo veliko poudarka na vrednotah in ena od vrednot je bila tudi pravičnost. Pravičnost, ki naj ti bo vedno vodilo, ki naj te vedno spremlja, ker je to tisto, kar ti omogoča, da lahko živiš na neki način tudi sproščeno, z drugimi in s sabo. Moj oče je imel nekaj vrednot, ki jih je skoraj dnevno poudarjal. Imel je status borca NOB, a ni želel imeti borčevske pokojnine, ker je dejal, da se je boril za domovino, ne za pokoj-

nino. Enostavno se mu ni zdelo pravično, da bi za to jemal pokojnino. Drugo tako vodilo je bilo znanje. To so vedno ponavljali pri nas doma: znanje je edina stvar, ki ti je ne more nihče vzeti.

Poudarjanje znanja kot edinega dobrega, ki ga ne more nihče vzeti, kar so vedno omenjali pri vas doma, pa diši malce po judovstvu. Judje so vedno govorili iz izkušenj, da je potrebno vlagati samo v to, kar lahko vsak hip zgrabiš in greš.

Moj oče se je zelo zavedal pomena znanja. Bile so družine, v katerih so se veliko posvečali pridobivanju premoženja za otroke. Pri nas pa pridobitvi niso dajali posebnega pomena.

Študirali ste na pravni fakulteti, na fakulteti torej, kjer je bilo veliko pridnih, marljivih deklet, o katerih je šel glas, da so dejansko samo to. Ali lahko sebe opredelite kot "piflarco"?

Za klasično piflarco v bistvu ne, čeprav je vprašanje, kaj je to sploh piflar. Jaz sem tip človeka, ki je izredno dobro organiziran. To se je začelo že prej, potem pa cel študij in še zdaj. Jaz vstajam vsak dan ob pol sedmih zjutraj, tudi ob nedeljah, imam svoj ritual, kaj preberem, naredim, tako da je to za ljudi, ki živijo z mano, lahko tudi obremenjujoče. Vedno imam dan zorganiziran vnaprej, da imam čas dobro izkoriščen. Tako je bilo tudi v času študija, zato sem izpise zaključevala zelo hitro. A v resnici ni pomembno, kaj študirate. Pri vsakem študiju je treba knjigo enkrat prebrati, če si zelo pameten, če si malo manj, jo je treba dvakrat, nekateri pa jo morajo prebrati tudi petkrat. Ampak vsaj enkrat jo treba prebrati, ne glede na vrsto študija.

V gimnaziji so vas menda poskušali navdušiti za študij medicine, drži?

Ja, v gimnaziji so me skušali prepričati, da bi šla na medicino, ker je takrat v občini Ormož primanjkovalo zdravnikov. Na celem tistem območju je manjkalo zdravnikov in jih je bilo zato precej iz Hrvaške. Zato so tudi mene kot odlično dijakinjo poskušali prepričati, vendar sta mene pravo in pravičnost nekako bolj pritegnila.

A ne glede na to, kar ste si izbrali za študij, ne bi rekli, da ste stremeli k lažjim življenjskim potem. Rekli bi celo, da so vas vedno privlačile nove smeri, ki jih ni še nihče preplezal, če se izrazim v jeziku alpinistov.

To je res. Nisem se ustrašila postaviti si visokih ciljev in jih poskušati doseči. Je pa res, da včasih kakega cilja, ki si ga zadala, ne dosežeš. Ko so vprašali Einsteina, kolikokrat se je že zmotil, zakaj ne odneha, je odgovoril, da nikoli: vedno znova pa je ugotovljal, da kakšna pot ni prava. In tudi jaz sem si postavljala različne cilje, večino ma sem jih dosegla, večino tistega, o čemer sem sanjala. Ampak nisem pa dobila, na primer, vseh štipendij, za katere sem se prijavila ... A to je normalno, to je del rasti, zorenja.

Umetnost življenja in uspeha je tudi v tem, da po padcu greš dalje.

Tukaj imam v mislih tudi vašo kandidaturo za evropsko sodnico leta 2003, ko je veliko uglednih in znanih slovenskih pravnikov presejativno zadržalo korak in na koncu sta za to ugledno funkcijo kandidirala sama s profesorjem Ilesičem.

Bilo je tako, ampak takrat te funkcije med slovenskimi pravniki še niso bile tako znane, EU je bil nekaj novega. Če sem čisto iskrena, tudi sama nisem imela zelo velikega interesa za to mesto, ker sem bila takrat pri nekem projektu v Hamburgu in sem od tam šla neposredno v Luxembourg. Bila pa je to ena od pomembnih možnosti, ker sem se takrat že kar nekaj let ukvarjala z evropskim pravom. Pozneje, za naslednje razpise se je interes v Sloveniji zelo povečal, vendar so visoki pogoji za te položaje marsikoga odvrgli. To je, žal, nekako v skladu z našo mentaliteto, da se bojimo porazov. A če nisi izbran na neko funkcijo, to ni noben poraz. Kvečjemu je lahko dejstvo, da ni izbran, frustrirajoče za najboljšega kandidata. A to se po navadi dogaja v domačih zgodbah.

Je bila vaša kandidatura pogumno dejanje, če jo pogledate iz perspektive poldrugega desetletja?

Mislim, da je bilo pogumno dejanje, ker je bila funkcija nepoznana, potrebno se je bilo preseliti in jaz sem takrat imela tudi leto dni starega otroka. Veliko ljudi me je spraševalo, kako sem si upala, drznila iti v Luxembourg. Ampak z druge strani, in to sem takrat poudarjala, to ni bilo posebno pogumno dejanje, če bi ga primerjala s pogumom navadnih delavcev, ki so odhajali na delo v Nemčijo, in povsem nepredvidljivo okolje, za nezanesljivo plačo ...

Novinarji vas velikokrat, nekateri kar redno, sprašujejo za mnenje o tem in onem in vi odgovarjate, zdi se tako, brez dlake na jeziku. Se ne vprašate včasih, pri sebi, če je pametno povedati vse tako odkrito in naravnost?

To drži. Vem, da si s svojim javnim nastopanjem, tudi kritičnim do vsakokratne oblasti, zapiram marsikatera vrata v Sloveniji, vendar jaz čutim to kot moralno dolžnost, pa tudi kot dolžnost intelektualca, obenem pa je to dolžnost do moje domovine. Jaz sem dobila v Sloveniji znanje od osnovne in srednje šole pa do fakultetne izobrazbe in sem domovini hvaležna, da me je izšolala. Zato se moram oglašati, če mišlim, da kaj ne deluje prav, da

je treba kaj izboljšati. Čeprav vse v Sloveniji, šolstvo, zdravstvo itd. ni tako slabo, kot si mi domišljamo.

Moram omeniti profesorja Žgajnarja, ki je nekoč, ko je bil prorektor na univerzi v Ljubljani, rekel, da ima danes inteligenca, torej izobraženci, enako vlogo pri vodenju narodov, kot so jo včasih imela plemstva.

Laško takoj rečem, da nimam občutka, da Slovenijo vodi inteligenca. Slovenijo vodijo neke tako imenovane elite, če se lahko ta beseda sploh uporablja, ki so elite, ker so trenutno na neki funkciji in so tja prišle po nekem naključju, po političnih ali sorodstvenih zvezah. Dejansko

Dr. Verica Trstenjak v togi generalne pravobranilke pri Sodišču EU (foto: Curia)

bi potrebovali neko intelektualno elito, ki bi državo res vodila.

Kakšen je vaš pogled na proces združevanja Evrope, ki mu, vsaj trenutno, pravimo Evropska unija? Gledano v širšem zgodovinskem kontekstu, ne da bi dajali prevetliko težo zapletom v zadnjem desetletju ...

Mislim, da se bo ta proces med državami še krepil in se bo EU širil. To vidim zelo pozitivno. Osebo podpiram še močnejše povezovanje med državami.

Torej ste evropska federalistka?

Tako je, v bistvu sem, jaz sem zelo pro-evropsko orientirana. Vendar je potrebno na drugi strani skrbeti za narodno identiteto in identiteto držav, tudi kar se tiče jezikov in drugih raznovrstnosti. EU sam se okoli tega zelo trudi, če samo pogledamo piko napolitano, ki je v EU zaščiten.

... konec koncev je tudi spor o teranu dejansko spor o identiteti ...

Tako je. Zdi se mi, da je v povezavi z EU toliko prednosti, na področju zaščite potrošnikov, prostega pretoka blaga, da živimo brez kontrole na mejah, in da imamo druge pridobitve; včasih so tem narodi lahko le sanjali. Sicer je težko reči, kaj je tisto najpomembnejše pri EU, a mislim, da so poleg Schengena in skupnega trga v samem vrhu še vrednote pravne države in socialne države. V zadnjem letu sem imela predavanja v Avstraliji, Kanadi in ZDA ter Singapuru in kakor koli gledam te raznovrstne dežele, še dolgo ne bodo blizu EU v smislu socialne pravičnosti. EU je poleg stabilnosti in varnosti, ki jo imajo

tudi prej omenjene države, dosegele tudi zavidljivo raven socialne države, ki je drugje nimajo in je ne bodo še dolgo časa dosegli, ne glede na gospodarsko razvitost.

Ampak poglejte, vedno znova ljudje dvomijo o EU, vsi vidijo v njej en sam birokratski kolos. To je pravo gojišče za populiste vseh vrst. Češka, Madžarska, Poljska ...

To je tudi zato, ker o EU v medijih pišejo samo slabo, ali pa deset slabih novic in eno dobro, čeprav bi si zaslužila obratno. Ko so npr. odpravili dražje gostovanje v tujih mobilnih omrežjih (roaming), so o tem sicer nekaj pisali, a zdaj se nihče več ne spomni, kako je bilo prej, ko je bilo potrebno gostovanje plačevati. In to je uspeh EU! Da ne govorimo o varnosti in kakovosti hrane, s katero se prej v marsikateri državi niso ukvarjali.

Tudi mnogi intelektualci težko najdejo lepo besedo za EU.

Ja, ampak to so vedno neke splošne kritike, nič specifičnega. To ne deluje, to ni prav ... pa naj plačujejo carino za vse, kar kupijo v Avstriji in Italiji, če mislijo, da jim bo lažje.

Saj ne, da bi jaz videla EU kot nekaj optimalnega, nikakor ne. V primeru migrantske krize je EU popolnoma odpovedala, pa mislim, da tudi trenutna Komisija nima vizije in je malo izgubljena. A ni kriva samo Komisija, veliko so krive tudi države članice: za vsak predlog Komisije se jih najde pet, ki se z njim ne strinjajo. Ali, kot je nekoč rekel predsednik Juncker: ne moreš biti v EU samo takrat, ko sije sonce, ko dežuje, pa ne ...

Navadno ljudje, ko gledamo sodnike, vidimo neko oddaljenost od navadnega življa, morda vzvišenost. V Luxembourg je to še malo bolj teatralično: na začetku razprave se sodni sluga zadre "la Cour!" ("Sodišče!"), vsi vstanejo, potem pa skozi neka ločena vrata vstopi senat sodnic in sodnikov, kot da so prišli z drugega planeta. Malce ta nemški pristop ...

To je vprašanje tudi distance, ki mora vedno biti, zato tudi sodniki sedijo višje. Tako je tudi v Avstriji. Če sedi sodnik pol metra stran, čez mizo, je to vse bolj domačno. Tega ne povezujem s strahospoštovanjem, bolj z nekim spoštovanjem in poudarjanjem neodvisnosti, tudi avtoritete v smislu spoštovanja prava in pravičnosti.

Ko ste bili sodnica in pozneje generalna pravobranilka, ste imeli službo, ki je bila zelo naporna, stresna, delavniki so dolgi, neskončni. Veliko sodnikov podleže teži svoje službe, velikokrat jih ta tudi telesno načne. Kako ste se vi spopadali s tem problemom, kako ste pazili nase, in končno, tudi na svojo družino?

Ta služba je bila zelo naporna, sicer odlično delovno okolje, izredno kolegični odnosi, a vseeno zelo naporno delo. Jaz sem to premagovala, zopet pra-

vim, z dobro organizacijo, nikoli nisem čakala s pisanjem do zadnjega roka. Vedno sem osnutke sodb ali sklepnih predlogov napisala nekaj dni prej, potem pa sem samo še premišljevala o finesah. Sicer pa sem se posvečala kulturi, pa tudi po naravi sem optimist in sorazmerno močna oseba, da se ne dam kar tako (smeh).

Koliko energije vam je bilo delo v francoščini, ki je uradni delovni jezik sodišča? Pri sodiščih ni uporabe jezika "na približno", treba se je izražati zelo precizno in razumeti jezikovne nianse, vi pa ste študijska leta prebili predvsem med nemškimi knjigami.

Delo v francoščini je bilo zame zelo težko, ker je bil to zame četrti jezik. Vse delo in priprave so vzele več časa. Je pa res, da sem pozneje, ko sem bila pravobranilka, pisala sklepne predloge v nemščini, kar mi je bilo veliko lažje, in sem imela zaradi tega to službo še raje. Seveda interni delovni jezik ostaja francoščina.

Kaj vam je bilo pri vašem delu na sodišču EU najbolj všeč in kaj vam je povzročalo frustracije?

Najbolj všeč mi je bilo, da so bili na sodišču izjemno zanimivi pravni primeri, ki se tičejo vsakdanjega življenja, in da s svojim delom vplivaš na življenje 500 milijonov ljudi. To je bilo tudi izjemno obremenjujoče, saj sem bila veliko v primerih pravic potrošnikov ali delovnega prava. Na primer pravice kupcev, ki nekaj kupijo on-line, ali pravice delavca, ki je celo leto na bolniški - ali ima pravico do dopusta? To je težko odločiti, a po drugi strani imaš priložnost, in to je bila najmočnejša motivacija, da nekaj lahko v družbi spremeniš, da pomagaš narediti korak naprej. V Luxembourg me je morilo samo deževno in sivo vreme.

Katera od dosedanjih služb vam je ostala najbolj pri srcu?

O, vsekakor ta v Luxembourg, ko sem bila generalna pravobranilka. Čeprav sem po srcu znanstvenik, rada sem na univerzi, rada delam s študenti, pišem ... to me napolnjuje.

Akademski ljudje ste v veliki meri nekakšne dvoživke: poučujete mlade, zraven pa delate še kaj drugega. Tudi zapustite univerzo in se ponovno vrnete, kot ste to storili vi. To zahteva veliko od človeka, drži?

Seveda, tudi od profesorjev veliko zahtevajo. Ko sem zopet začela delati v Avstriji, sem potrebovala na začetku nekaj časa za prilagoditev zopet na delo na univerzi v nemščini. Ampak akademsko delo pušča vendarle več svobode, ki je delo sodnika sploh ni dopuščalo.

Moram pa povedati, da je prava in popolna neodvisnost povezana tudi s finančno neodvisnostjo. Na sodišču EU so sodniki dobro plačani, zato verjetno tam ne bomo srečali škan-dalov.

Ali so ti ljudje, sodnice in sodniki, s katerimi ste delali na sodišču, imeli kakšno izrazito skupno točko, razen tega, da so bili vsi pravniki.

Zanimivo je bilo že to, da so bili sodniki iz 28 držav, z različnih fakultet, iz pravnih kultur, civilizacijskih okolij, religij; skratka, izjemna pestrost! Lahko pa rečem, da so bili vsi ti ljudje izredne osebnosti.

Z 9. strani

Znanje je edina stvar ...

Če se spomnim sodnika Lenaerts iz Belgije, on je name naredil zelo močan vtis, ko sem nekoč govoril z njim. Razume menda 11 jezikov ... Prebral pa je sodbo v zadevi Detiček kar v slovenščini.

On je velika osebnost. Sicer ne obvlada slovenščine tako dobro, ampak se je naučil našega jezika v zadostni meri, da je lahko prebral to sodbo v jeziku postopka, ker je s tem hotel pokazati odnos, spoštovanje do Slovenije, ko je prišla na evropsko sodišče prva slovenska zadeva. Tudi sicer ima Lenaerts rad Slovenijo. Lahko bi sodbo mirno bral v francoščini kot drugi sodniki, a si je vzel nekaj ur časa, da je sodbo kar nekajkrat prebral.

Vi ste po duši civilistka. Zakaj ne npr. kazensko pravo, to je vendar bolj razburljivo? Vašemu karakterju bi prej to pripisal.

Veste, zakaj me kazensko pravo ni pritegnilo? Ko sem bila na sodišču, kot pravosodna pripravnica, so bili v kazenskih zadevah sami neki tatovi iz trgovin. In ni mi bilo do tega, da bi se kot sodnica ukvarjala s temi ljudmi, ki so se mi dejansko smilili. Ko sem pozneje delala magistrerij iz mednarodnega zasebnega prava, sem prišla v stik z Avstrijo, ki se je takrat, leta 1992, že pripravljala na vstop v EU. Takrat sem se začela ukvarjati z evropskim pravom na dveh popletnih solah...

Sojenje OJ Simpsonu bi bil torej pravi izziv za vas?

No, kaj takega bi verjetno bilo (smeh).

V čem je evropsko pravo oziroma pravo EU tako posebno v primerjavi z nacionalnimi pravi ali mednarodnim pravom?

Dejansko je evropsko pravo podobno nacionalnemu pravu, le da na nekem drugem nivoju, na nivoju celotne Evropske povezave. Nekaterih področij v pravu EU ni, recimo družinskega prava, ker so razlike med severom in jugom Evrope, če se ustavimo samo ob vprašanju istospolnih porok, prevelike, da bi se tega sploh lotili harmonizirati. Verjetno bo družinsko pravo zadnje področje, ki se bo uskladilo na nivoju celotne povezave.

Je pa pravo EU nekakšen hibrid med celinsko in anglosaško pravno mislijo in tradicijo.

Vsekakor, tudi zaradi učinka sodb, čeprav so te pisane po francoskem vzoru. Sistem predhodnih vprašanj, kjer sodišče deluje kot ustavno sodišče, je unikum, izredno pomemben unikum. Sodišče je dejansko neki vzporeden zakonodajalec, še zdaleč ni pasiven opazovalec.

Tudi predpisi EU so malce drugače napisani kot nacionalni. Nam, kontinentalnim ali, če želite, avstrogrskim pravnikom to pogosto povzroča težave, ker v evropskih uredbah ni vse taksativno in podrobno napisano, pač pa je potrebno poiskati neki globlji pomen, katere cilje so oblikovalci ob sprejemu zasledo-

vali itd. In tukaj pride do izraza pravi miselni napor pravnika, če ga je sposoben. Ne pa da pravnik zgolj poišče pravi člen in pravo alinejo in je zadeva rešena.

Tukaj je treba poudariti dve stvari. Prvič, da je to res in da

britansko suverenost, da jim ne bo razsojalo "neko sodišče v Luxembourg". Če bodo hoteli trgovati z Evropo, se temu ne bodo nikakor mogli izogniti.

Britanci sploh niso dojeli, v čem je bistvo brexita, kam

Dr. Trstenjakova z legendarnim predsednikom Sodišča EU Koenom Lenaertsom (osebni arhiv)

daje tak pristop anglosaškemu pravniku več samostojnosti, a tudi več odgovornosti. Po drugi strani pa vas moram popraviti, da ni res, da mora pravnik samo poiskati črko v zakonu; to je ravno napaka slovenskih sodnikov in jih zato kritiziram, ampak morda zakon razlagati širše. Tudi kaj je bil namen zakonodajalca, kaj pove sistematična razlaga, zgodovinska razlaga, in to povezati še z nečim, kar mora biti vodilo vsakega sodnika, to je pravičnost. Ali je neka izvršba na hiši zaradi 300 evrov dolga dovoljena, kot smo imeli primer pred kratkim (primer Vaskrišić, op. avtorja), je vprašanje, ki ga noben sodnik sploh ne bi smel postavljati. Vprašati bi se moral, ali je tak ukrep sorazmeren, in poiskati neko drugo, manj obremenjujočo pot ali pa predlagati spremembo zakona oz. ustavno presojo. Slovenski pravnik pa zgolj sledi črki zakona, kar je povsem narobe.

Ne moreva mimo brexita, čeprav sva se ga posredno že dotaknila, ko sva govorila o slabi podobi EU. Kako vi razlagate dejstvo, da so se ljudje v Združenem kraljestvu sploh odločili za izstop iz EU?

Do tega je prišlo zato, ker so mlade generacije politično nezainteresirane. Brexit je bil izglasovan zato, ker niso glasovali tisti, ki so bili proti. Podobno kot pri nas na volitvah za predsednika države. To, da nekoga izvolijo na tako visoko funkcijo z 18 % glasov vseh volivcev, je s stališča demokracije obžalovanja vredno. To pa seveda ne pomeni, da se z izvolitvijo ne strinjам. Mislim, da je zmagal ustrezen kandidat, demokrat. To je problem mladih generacij, tudi javnosti, medijev, kako ljudi obveščajo o pomenu volitev.

Eden od razlogov zagovornikov brexita je bil ravno v tem, da hočejo obnoviti

kateri od nekdanjih kolegov iz Luxembourgja se vam je najbolj vtisnil v spomin?

Teško bi izdvojila katerega, ampak če že moram, potem je to že prej omenjeni sodnik Koen Lenaerts, nekdanji profesor prava iz belgijskega Leuvna.

Kako to, da se po izteku mandatov v Luxembourgju niste vrnili v Slovenijo, na fakulteto v Maribor ali Ljubljano?

Takrat pač ni bilo prostora. Obe fakulteti sta mi odgovorili, da nimata mesta zame. Samo zame to niti ni bilo tako pomembno, ker sem imela ponudbe tudi iz tujine. Sama iz sebe nočem delati žrtve zaradi tega. Mi je pa žal za mnoge mlade, ki hočejo priti nazaj v Slovenijo, z vsem svojim znanjem in izkušnjami, pa se nimajo kam vrniti. Za te bi morali poskrbeti!

Kaj vam je najbolj všeč od umetnosti: glasba, literatura ...?

Likovna umetnost! Ko se zdaj pogovarjava, ves čas gledam te čudovite čipke Eve Petrič na oknih kavarnarje. Tudi glasba: lahko začnemo pri operah, najbolj mi je všeč Bizetova Carmen, zlasti na Dunaju

Vas v Sloveniji ni nikoli zanimala sodniška funkcija ali kakšne druge funkcije v sodstvu, vsaj jaz nisem zasledil česa takšnega.

V bistvu me je, zato sem sploh šla na sodišče, na pravosodni izpit. Ko pa sem bila sodniška pripravnica, sem videla, da to, s čimer se ukvarjajo sodniki, kraje po trgovinah ali sosedski spori, ni zame. Ko sem študirala na magistreriju, sem ugotovila, da mi je akademsko delo bližje. Dejansko sem šele takrat dobila tisto svojo pravo pot.

Je morda Ustavno sodišče pravi izziv za vas? Strokovne kvalifikacije in drugi formalni pogoji pri vas niso vprašanje ...

To sem enkrat že povedala: to je v bistvu še edina funkcija v Sloveniji, ki bi me zanimala. Tega ne izključujem.

Kaj pa katera od izvršilnih funkcij? V vladi ali kaj podobnega?

Ne, to me ne zanima. Saj tudi ni dobro, da bi bilo v vladi preveč profesorjev. Nemci imajo pregovor "Drei Professoren Stadt verloren" (trije profesorji in je z državo konec). Veste kaj, če je profesor dober manager, potem je dober tudi za ministra. Če pa še sam sebe ne zna zorganizirati ...

Pri vaši poklicni poti kdo so bili vaši profesionalni

zglede, ali vsaj koga najbolj cenite znotraj svoje stroke?

Zagotovo jih je več. Znotraj moje stroke predvsem tisti, ki niso zgolj črkobranci zakonov, ampak jih vodijo tudi druge metode razlage prava ter zlasti tudi sledijo pravičnosti. Primer takega zgledega pravnika je sedanjí predsednik evropskega sodišča Lenaerts. Ampak če se spomnim še iz svojega otroštva, ko me je oče večkrat spodbujal brati življenjepise, mislim, da je moj največji zglede fizičarka in kemičarka Marija (Marie) Curie. Ne le po znanstveni poti, tudi kot značaj, kako se dosega cilj, glede vztrajnosti ... Knjigo o njej imam še zdaj na svoji delovni mizi.

Kateri od nekdanjih kolegov iz Luxembourgja se vam je najbolj vtisnil v spomin?

Teško bi izdvojila katerega, ampak če že moram, potem je to že prej omenjeni sodnik Koen Lenaerts, nekdanji profesor prava iz belgijskega Leuvna.

Kako to, da se po izteku mandatov v Luxembourgju niste vrnili v Slovenijo, na fakulteto v Maribor ali Ljubljano?

Takrat pač ni bilo prostora. Obe fakulteti sta mi odgovorili, da nimata mesta zame. Samo zame to niti ni bilo tako pomembno, ker sem imela ponudbe tudi iz tujine. Sama iz sebe nočem delati žrtve zaradi tega. Mi je pa žal za mnoge mlade, ki hočejo priti nazaj v Slovenijo, z vsem svojim znanjem in izkušnjami, pa se nimajo kam vrniti. Za te bi morali poskrbeti!

Kaj vam je najbolj všeč od umetnosti: glasba, literatura ...?

Likovna umetnost! Ko se zdaj pogovarjava, ves čas gledam te čudovite čipke Eve Petrič na oknih kavarnarje. Tudi glasba: lahko začnemo pri operah, najbolj mi je všeč Bizetova Carmen, zlasti na Dunaju

grem večkrat v opero. Ampak veste, jaz sem človek, ki gre redno v opero, a tudi na koncert Prifarskih muzikantov ali pa poslušam Čuke. Jaz se ne delam, da poslušam le nekaj, kar naj bi bilo moderno, ampak, kar je meni všeč. Večkrat, ko gledam slovenske državne proslave, se vprašam: kaj ima to z našo domovino? Zakaj ne dajo na program nekaj povezovalnega, nekaj, kar nas povezuje z našimi koreninami? Kar se pa knjig tiče, sem se vedno posvečala strokovni literaturi, tako da sem leposlovje morda, žal, malce zanemarila. Ampak, če se vrnem na začetek, likovna umetnost, vizualna estetika, je na prvem mestu.

Če bi se ozrli nazaj, v obdobje slovenske preteklosti in polpreteklosti, kdaj bi vas najbolj spomnilo kot zelo pomembno osebnost za naš prostor?

Hm, naj bo en moški in ena ženska - tudi pomembne ženske so oblikovale našo zgodovino. Zato Rudolf Meister in Marija Terezija.

Kaj pa v svetovnem smislu, katere so tiste zgodovinske osebnosti, za katere bi lahko rekli, da najbolj izpolnjujejo vaš ideal družbenega, voditeljskega, morda tudi znanstvenega bitja v smislu Aristotelove zamisli dela za skupno dobro?

Glede na to, kako je vprašanje postavljeno, je temu blizu mati Terezija. In prej omenjena Marie Curie. Od še živih pa papež Frančišek.

Katere lastnosti teh ljudi so tiste, ki jih po vašem mnenju najbolj primanjkuje danes v Sloveniji?

Zagotovo povezovalnosti oziroma stremilnosti za skupnim dobrim, spoštovanja vrednot. Predvsem pa je v Sloveniji preveč kritike brez argumentov.

Ne zveni to malce kot Miro Cerar?

No, tega zagotovo manjka.

Samo morate to tudi živeti. Če kot predsednik vlade govorite o povezovalnosti, hkrati pa v celem svojem mandatu na pomembne funkcije ne predlagate nikogar kot samo ljudi iz svoje stranke ali vladne koalicije, potem zagotovo niste povezovalen premier. Še večji problem je neupoštevanje kakovosti predlaganih kandidatov ter moralnih standardov članov vlade (plagiati, nepravilna izplačila itd.). Ni pomembno le, kaj kdo govori, ampak, kaj dela.

S kom bi vi naredili intervju?

Ravno s papežem Frančiskom.

Na vrsti je reševanje sveta, kar pomeni, da sva prišla do konca intervjuja. Kaj vas najbolj skrbi glede prihodnosti človeštva?

Z eno besedo je to težko objektivirati, ker je tega preveč. Okolje je eden od takih problemov, tudi migracije. Skrbi me tudi to, da en del človeštva tako neizmerno bogati in da pri tem nima nobene meje, ne glede na način ne glede obsega bogastva. Nekdo ima že toliko in toliko milijard premoženja, pa vseeno išče poti za bolj ceneno proizvodnjo. V Indiji, recimo, kjer mizerno plačuje delavce. Neki proizvajalec telefonov skriva silne milijarde v davčnih oazah, kar pomeni, da bi bili lahko njegovi aparati bistveno cenejši, kot so. Po drugi strani pa vsi prispevamo k temu, ker kupujemo te drage telefone. Hodimo na tekme, kjer so igralci bistveno bolj plačani kot npr. Angela Merkel, ki drži v rokah ključne odločitve. Pa tudi najboljši razvijalci zdravi ali inženirji so slabše plačani od najboljših nogometašev. S tem mešamo med sabo bolj ali manj pomembne vrednote. Treba je vendar ločiti, kaj je za prihodnost človeštva bolj in kaj manj pomembno.

Veličastnost božje navzočnosti

Tišina

S oča je žuborela in njeno šumenje je enakomerno napolnjevalo okolico. Ta vodni šum se spreminja s količino vode, ki priteče izpod Prisojnika. Večkrat sem se ustavljal prav ob tem šumenju in vedno znova sem doživljal novo osvežitev, zelo podobno tisti, ki jo doživimo, ko razgreti in prepoteni stopimo pod mrzlo prho...

Moje misli ob deroči vodi so bile tistega julijskega popoldneva drugje. Kdo ve, od kod se mi je prikradla misel, kako nekaj veličastnega je božja navzočnost v človeku. Dozdeva se mi, da je to naša (moja) edina velika sreča, kot je sreča obstati pred oltarjem, kjer prebiva utelešena Večnost.

Ob šumenju reke, pozibavanju grmičevja in mojem tokratnem sanjarjenju sta postala prostor in čas farsa človekove misli, prepletene s takšno ali drugačno ideologijo, publico, odtenek mistične poezije pa rahla svetlobica, ki vztrajno pronica iz razpršenih valov. Odtenek te svetlobice me je

tokrat postavil na trdna tla, to je na tla duha. Vse, kar je motilo moj mir, je bil trop mušic, ki se je igranje vrtil v enakomernem ritmu plesa nad bližnjim kamnom, nad tolmunom. Občasno je ta mir zmotila velika postrv, ki se je divje zaganjala v valove in v elegantnih lokih skakala iz vode, da je pogoltnila katero od teh mušic. Roj se ni menil za napadalko, in ne da bi čutil kakršno koli nevarnost, je plesal dalje svoj ritualni ples. Spomin mi je poromal na naše upodobitve mrtvaških plesov, ki so za človeka v srednjem veku bile naslikana priprava za spraševanje vesti predvsem za neukega in nepismenega človeka. Malo je tedanjí kristjan vedel o preteklosti in prihodnosti, čeprav sta se čas in okolje tudi tedaj razvijala, kot se razvijata danes.

Utelešena Večnost, ki se je prikradla v moj spomin, je bila tokrat zame milost, ki ni omejena ne v prostoru kot tudi ne v času. Duh pa so mi zaznamovali vera, upanje in ljubezen, ki se jim velikokrat podzavestno pridruži še

misel na preživetje. Vsakdo nosi Boga v sebi, a le malo se jih zaveda, da ga imajo! Zato ga velikokrat iščemo, tavamo in se tako ali drugače spotikamo. On pa biva v nas in je z nami, ne da bi se tega velikokrat zavedali, kaj šele, da bi se na to spomnili.

Ljudje spreobračamo sočloveka največkrat z besedo, malokdaj pa z molkom! Teško je molk razumeti kot zglede, ki se živo zarezajo v psiho, nekako tako, kot zareže kirurg svoj kirurški nož v človekovo telo. Ko molk postane poslanstvo bližine, tedaj ta molk postane ljubezen sama. Naša nalomljena ljubezen pa se velikokrat odraža tako, da ne znamo ljubiti bližnjega kot sami sebe, ker v nas prevladuje spravljenost božjega. Od takrat nam postaja molk naš zglede.

Ambrož Kodolja

Popravek

V prejšnji številki našega tednika je prišlo do neljubega tiskarskega škrtata, saj je izpadel podpis prof. Marije Marcina pod zapisom o obletnici pisatelja Frana Erjavca. Avtorici se iskreno opravičujemo!

BODI ČLOVEK!

Stražar pravi: "Prišlo bo jutro, četudi je noč!" (Iz 21,12)

Kaj sploh praznujemo?

Nekaj tako naravnega, kot je to ...

Kaj praznujemo decembra, ko gledamo osvetljene mestne ulice? Zakaj so decembrski prazniki tako priljubljeni? Morda, ker je to stvar tradicije... Vendar, kar diši po tradiciji, nas spominja na muzej in zastarelost, mi pa z najnovejšim pametnim telefonom zremo v prihodnost. Kupujemo utripajočo kitajsko plastiko, da bi si "pričarali" praznično srečo v hiši. Pozabimo pa na naravo, ki v zimskih dneh nosi posebno sporočilo. Pozimi so dnevi kratki, dalj časa preživljamo v hiši, radi smo v družbi dobrih ljudi in ob mizi, polni dobrot. Zunanja znamenja nas povezujejo z našim notranjim razpoloženjem, obenem pa nas tolažijo in opogumljajo. Narava se umirja in počiva. Zimski mraz skušamo pregnati s toplino odnosov, bližino družine, sorodnikov in prijateljev. Če smo daleč od doma, se nam nehotе prikrade spomin na vonj po praznikih iz otroških let, ko smo morda kot otroci opazovali starše ali stare starše pri gospodinjstkih opravilih ali ko smo šli na obisk h kakšni starejši teti... K temu zimsko-prazničnemu ozračju prispevajo poseben okvir tudi krščanske navade, tradicija, ki so sicer versko

*Brez tradicije, ne moremo
zreti in načrtovati
prihodnosti, kakor drevo
brez korenin ne more
poganjati bujne in mlade
zelene krošnje.*

obarvane, ampak povsem preprosto izhajajo iz našega vsakdana. In naš vsakdan se iz njih napaja in dobiva novo vsebino. K verski tradiciji dodajmo še narodno, tisto, ki jo poznamo samo mi. Slovenci poznamo številne praznične navade in šege, ki nam pomagajo praznovati božične praznike: prihod svetega Miklavža, adventni venec, zornice, kajenje hiše, izdelovanje jaslic in obdarovanje najbližjih. Sem sodijo tudi voščila z dobrimi željami, ki v digitalni dobi so neizogibno poslana po pametnih telefonih. Zagotovo pa se najdejo še tiste malce nostalgije duše, ki si vzamejo čas in voščila v papirnati obliki pošljejo z znakom po navadni pošti. Potem so tukaj še tradicionalne kulinarčne dobrote, brez katerih bi bili prazniki – in naši trebuščki – resnično prazni in pustni. Naša mesta so že konec meseca novembra okrašena z lučkami, trgovski centri nas privabljajo z akcijami in vsesplošna mrzlica

nam želi vsiliti "ideologijo sreče". Da, vsi si želimo biti srečni in veseli, toda ta občutja so le nekakšen stranski produkt našega ravnanja. Mislim, da od samega gledanja lučk, mestnih okraskov, stojnic s kuhanim vinom in mrzlih zimskih večerov smo bolj malo srečni. Če nas narava vendar vabi k miru in počitku, če so naši predniki generacije in generacije upoštevali določene cikle in zakonitosti, zakaj nas torej okolica sili v glasno in skoraj noro

pripravo na Jezusovo rojstvo, resnični zgodovinski trenutek, ki je za vedno spremenil zgodovino človeštva. K temu smo dodali nekaj "tradicije", to so običaji in krajevne navade, z namenom, da bi lažje praznovali to vsebino. Brez tradicije ne moremo zreti in načrtovati prihodnosti, kakor drevo brez korenin ne more poganjati bujne in mlade zelene krošnje. Preteklost nam ponuja številne odgovore in rešitve na sodobne

izzive, s katerimi se soočamo, le ustaviti se moramo in pravilno ovrednotiti preteklost. Narava s svojo bogato simboliko in ustaljenim ritmom nam pomaga, da lahko najbolj doživimo praznike; vera pa jim daje vsebino, zaradi česar sploh imamo kaj praznovati. In čeprav v teh dneh polnimo prtlačnike svojih avtov ter domove s kitajsko plastiko vseh vrst in barvnih odtenkov, ne smemo pozabiti na dva ključna vidika: da je

In čeprav v teh dneh polnimo prtlačnike svojih avtov ter domove s kitajsko plastiko vseh vrst in barvnih odtenkov, ne smemo pozabiti na dva ključna vidika božičnih praznikov.

praznovanje? Praznovanje česa: dejstva, da je december, ali mraza ali lučk, ki so postavljene v čast komu? Adventno pričakovanje nas usmerja v

bistvo praznovanja toplina odnosov in da je božična skrivnost nekaj tako naravnega, kot je to vera.

Aljoša Vodopivec

Razmislek o štirih polnočnicah

Božični nesmisel ali 4+3=0

Sveti večer ima v mojem srcu še vedno posebno mesto. Verjetno se tako zgodi vedno, ko se tak vtisne v otroško srce. Vedno sem ga čakal s posebnim vznemirjenjem, ker sem naravnost ljubil tisto naše počasno pripravljanje jaslic, ki se je večkrat iz popoldneva zavleklo v mrak. A saj se ni nikamor mudilo. Imeli smo ves večer zase. Po hiši je dišalo po mahu in svežem brinju, pa po potici in čaju in ostalih maminih dobrotah. Seveda smo morali preživeti kakšen prepir, vedno kaj ni šlo, kot smo si zamislili. Potem pa se je začelo tisto najlepše. Od vseh strani smo prišli domov in se zbrali za mizo. Najprej skupna večerja, potem molitev in blagoslov našega malega stanovanja s sramežljivim petjem božičnih pesmi, nato pa tisto najljubše: naše skupno sedenje za mizo. Po navadi za kakšno družabno igro, včasih pa sta bila dovolj le topel domač čaj in klepet o vsem mogočem. To je bila vedno posebna noč, ker sem bil takrat lahko največ časa pokonci. Pravi izziv mi je bil ostati buden, da bi lahko šel k polnočnici. Polnoč! Ko mi je pri osmih ali devetih letih to prvič uspelo, sem bil neverjetno ponosen nase. Da sem kot velik fant zdržal in nisem zaspal, to je bilo nekaj! Da sem potem

sredi noči po mrzlih ulicah nesel domov nekaj lepega in toplega. To je bil res sveti večer. Prva grenka izkušnja duhovništva je bil zato prav "novi" sveti večer, tisti duhovniški, kar pomeni dopoldansko pisanje pridige, še kakšna zamudniška spoved, hitro kosilo in vročično

iskanje materiala za jaslice, drevesce sem opustil iz programa. Nato pa že prva, polnočnica za otroke. Po njej še kratek koncertek. Potem smo z župnikom nekam vmes stisnili kratko večerjo in blagoslov župnišča na hitrico. Sledila je druga polnočnica, tista za mlade, po njej pa že priprava božičnice, za katero sem bil odgovoren, čakanje, klicanje, iskanje, improvizacijske rešitve zapletov v zadnjih minutah, potem končno božičnica pred mašo,

polnočna maša, tista prava, opolnoči, po njej pa ura počivanja, da sem toliko prišel k sebi, da sem se lahko ulegel in zaspal. Pa s tem še ni bil konec "praznovanja". Zjutraj še dve maši. Po njih sem še zdržal kosilo, po njem pa je bilo Božiča zame že konec. Zvečer sem odpisoval na božična voščila prijateljev, ki so mi voščili po telefonu, in molil brevir. Hvalnice ob desetih zvečer.

Nisem pretiral. Tako po navadi izgleda duhovnikov Božič. Brez časa in brez tišine, dveh najpomembnejših stvari svetega večera. Morda za koga še huje. Mislim, da mi je nekdaj govoril o kombinaciji 4 polnočnic in 3 dnevnih božičnih maš. Rezultat je, verjamem, še hujši od tistega, ki sem ga doživel na svoji koži. Čemu? Vedno sem razmišljal, ali ves ta rompopom potrebujejo župljani ali pa si to divjanje organizira kar duhovnik sam, da na ta način, da si sveti večer povsem zapolni s takšnimi ali drugačnimi dejavnostmi, nekako pozabi na samoto, ki je ta večer resnično najtežja. V vsakem primeru je to v izvedbi, kot jo prakticiramo, najbolj nesvet večer v letu. Ne zato, ker bi nostalgije hrepenel po otroških spominih, ampak ker sveti večer z mirom in zbranostjo potrebuje vsak človek. Posebno duhovnik. Druga stvar, ki mi ne da miru glede našega

svetovečnega živčava, pa je raztresenost, ki jo z njim ustvarjamo v družinah. Ko sem po tistem hudem Božiču malo pretresal vse skupaj, sem ugotovil, da je prav pestro župnijsko dogajanje v tem večeru na družine tistih, ki so mi pomagali, vplivalo prav podobno kot name. Povprečna družina je najprej pripeljala male otroke k otroški polnočnici. Po koncertu so šli vendarle domov, a če so hoteli biti skupaj z mladimi, so morali pohiteti. Če so se hoteli vsi umiti in urediti, kaj pojesti in – če je bila sreča – kaj zmoliti, so morali to narediti presneto hitro. Potem so dom zapustili mladi, starši so spravili otroke spat, in ko so se mladi vrnili domov, so k maši odšli starši. In od svetega večera ni imel nihče nič. Ker družina ni imela časa biti skupaj. To, kar je v tej noči najbolj pomembno. Ker se Božič najprej zgodi v družini, šele potem zunaj nje. Zato bi morala ravno Cerkev poskrbeti, da je ta večer družina doma. Da je ne motita noben koncert in nobena maša, da ima družina vsaj ta večer čas biti skupaj, moliti, v miru jesti in se skupaj igrati in pogovarjati. Družine so preveč svet prostor, da bi smeli pustiti vanjo kar vse. Že res, da je bogoslužje v cerkvi pomembno, a ne na ta večer. Svetosti tega večera ne bo naredila kopica maš. Polnočnica bo duhovno in sporočilno bogata šele, ko bo ostala polnočnica. Ko bo sledila svetim trenutkom domov. Človek mora sveto noč začutiti. Se mora sredi nje ustaviti. Sredi noči, ko je tema najbolj gosta in človek najbolj izgubljen, ko je tišina največja in najbolj pretresljiva, takrat je stopil Bog na svet – v družini. Zato vedno manj duhovnikov po naših župnijah ne bi smelo pomeniti vedno več polnočnic, ampak vedno več družinskega bogoslužja. Petja, molitve, večerje. Družinskosti. Polnočnice pa naj ostanejo polnočnice. Naj bodo samo opolnoči. Sveti večer pa pustimo družini, ki je prav v tej noči postala svetišče.

Marko Rjavec

“Vladarji so zanič, zamenjajmo ljudstvo”!

Največji sovražnik smo mi sami sebi

Antinacizem in antifazišizem so lahko zgolj retorika in hipokrizija. Prav tako grmenje proti islamofobiji in homofobiji. Hinavščina so lahko tudi alarmi o nevarnosti desnice zaradi njenega poraznega vpliva na javno mnenje o umetno sproženih migracijah, ki naj bi bilo v vseh primerih islamofobno, šovinistično in nacionalistično. Kako spremeniti javno mnenje? Z demonizacijo desnice? S prikrižanjem nasilja in posilstev, ki ga v Evropi izvajajo priseljenci? Z ohranjanjem konfliktnih območij? Bomo večali humanitarnost in človekoljubje s tem, da bomo proizvajali vedno več beguncev, revežev in zasvojenih? Hipokrizija je govorjenje o nacionalnem interesu, ko gre v resnici za interese majhne skupine ljudi na račun večine. Smo res vsi enaki in enakopravni: tisti, ki so ropali NLB, in tisti, ki smo jo že večkrat dokapitalizirali? Kdo nam pridiga o enakosti in solidarnosti? Je verodostojen in s svojim življenjem to potrjuje? In če so to levičarji? Je to v skladu z deklarativnimi ideali levice? Kako to, da ljudstvo desetletja naseda zavajanju tistih, ki ga vlečejo za nos? Kako to, da vedno znova

pademo na iste finte? Saj poznamo rek, v katerem se skriva mnogo resnice: “Vladarji so zanič, zamenjajmo ljudstvo”! Koliko moralizma! Moralizirajo politiki, moralizirajo mediji ... Hipokrizija je moralizem tistih, ki poučujejo moralo druge, sami pa izvajajo veliko hujša nemoralna dejanja. V tej luči bi bilo zanimivo analizirati napade na sedanjega ameriškega predsednika. Npr. kakšno moralno pravico ima Trumpe kritizirati turški predsednik Erdogan? Prevara je govorjenje o integraciji Evrope, ko gre v resnici za uniformiranje in zatiranje enkratnosti posameznega človeka in posameznih narodov. Hipokrizija je govoriti o svobodi in demokraciji, v resnici pa s pomočjo zakonodaje in birokracije na prefinjen način izvajati centralizacijo in diktaturo. Norost je feminizem, ki uničuje ženske in mu ženske v resnici tiho nasprotujejo. Pokvarjeno je sprejemanje homoseksualcev kot ljudi enačiti s sprejemanje istospolne ideologije in obvezne vzgoje otrok v teoriji

spola. Je permissivna vzgoja za otroka koristna? Bodo generacije otrok, ki jih danes vzgajamo, sploh zaposljuje, bodo ti otroci, ko odrastejo, sploh sposobni ustvariti družino? Kako se na koncu izide taktika “sovražnik mojega sovražnika je moj prijatelj”? Kaj smo se naučili iz zgodovine? Npr.

ki je proslil dobro vilo, da tudi njemu crkne krava, da sosed ne bo mogel priti k njemu po mleko. So za propagando dovoljene “fake news”? Je zavajajoča manipulacija in destabilizacija dolgoročno koristna za tistega, ki si od tega obeta koristi? Mar ni totalitarna norost, če človek na civiliziran način ne sme povedati, kaj misli? Kje najti vzvod, da spremenimo status quo, da našo civilizacijo

moramo, kdo smo in kaj si zares želimo. Kako naj izbiramo na naslednjih volitvah, da se ne bomo vrteli v negativnih vzorcih? Potrebno je preverjati informacije. Zahvaljujem se novinarjem in politikom, ki pogumno analizirate lažne novice in nam skušate osvetliti manipulacije. Bogu hvala vsaj za minimalni medijski pluralizem, ki mi omogoča, da informacije lahko preverjam. Bogu hvala za politične stranke, ki izvajajo kritiko in nadzor nad vladajočimi strankami. Hvala vsem, ki razkrinkavajo maske politikov, tožilcev in sodnikov, ki v zapor spravljajo nedolžne in s tem omogočajo kriminal. Zanima me, kaj je resnica, kaj je pošteno, kaj je prav. Vsekakor ne bi smeli dovoliti, da zmaga politična stranka s pomočjo zastraševanja, lažnih novic in cenene antifazišistične ali kakršne koli druge “anti” retorike. Ko kdo začne manipulirati, bi morale na vseh semaforjih zagoreti rdeče luči. Vsak novinar in vsak politik bi se moral zavedati, da ga bo laž zelo drago stala. To, kar dolgoročno zares koristi posamezniku, strankam in narodu, je samokritičnost in spraševanje vesti. To početje pa ni mogoče brez Predpogoja in priznavanja

Hinavščina so lahko tudi alarmi o nevarnosti desnice zaradi njenega poraznega vpliva na javno mnenje o umetno sproženih migracijah, ki naj bi bilo v vseh primerih islamofobno, šovinistično in nacionalistično.

kdo je podpiral Turke, da so prišli pred Dunaj? Kaj pa bumerang? Če že zgodovine ne maramo, premislimo vsaj tisti vic o Janezu,

dvigujemo na višjo raven? To je nujno, če želimo preživeti, če želimo živeti v skladu z resnico o sebi in drugih. Zavedati se

Temelja. Vsem želim razburljivo in zanimivo potovanje v letu 2018!
Bogdan Vidmar

Se majo temelji življenja?

Dileme sedanjega in prihodnjega časa

Teško je reči, kam bo šel razvoj Evropske zveze, v katero je vključen tudi naš srednjeevropski prostor. Vsekakor ne bo razvoja z vrednostno osnovo, kot jo živimo v današnjem času. To se ne kaže le v onesnaženju okolja, ampak tudi v nemoči evropskih institucij pri vzpostavljanju skupne poti, pomanjkanju življenja, napetostih, ki se odpirajo na vseh straneh. Začel se je ustavljati razvoj skupnega življenja v Evropi, ki je temeljil v glavnem na gospodarstvu, denarju in zunanjih koristih. Države so pridno črpale iz skupnih skladov, odpravile so carine, poenostavile pretok blaga in delovne sile, za premislek o skupnih vrednotah in pogledu naprej pa ni volje in interesa. Izstop Anglije je dal dovolj jasno znamenje, da, ko ni več dovolj velikih gospodarskih koristi, ni več razlogov, da smo skupaj, zato se pač izstopi. Taka in podobna dogajanja, ki bodo še sledila, postavljajo pod vprašaj smer prihodnosti, kam se bo usmerila Evropska zveza v naslednjih letih in desetletjih. Sedanji čas ne kaže velikega upanja. Prihajajoče generacije ne prinašajo mnogih idej za življenje, ravno nasprotno, v njihovih očeh je veliko črnogledosti, mehkuznosti, malo volje do življenja in resničnega razvoja. Potrošništvo še vedno priteguje množice in žanje svoje sadove, njegovi stranski učinki ustvarjajo nekakšno splošno nekrozo. Soočamo se z individualizmom, umikanjem v privatno sfero, v zavesti ljudi je veliko napihnjene praznine, osamljenosti in bega v nestvarni svet. Zato prihajajo pod vprašaj sami temelji življenja: otroci, družina, narod, vera, smisel. Gospodarstvo in znanost se še razvijata, taka državna sociala pa je na dolgi rok veliko vprašanje. Edini praktični odgovor na zaton te

civilizacije v Evropi so priseljenci, zlasti muslimani. Naseljujejo se po mestih in na podeželju, ponekod so stisnjeni v gete, zato se mladi ne vključijo v družbo in težko pridejo do zaposlitev. Sicer pa evropski socialni sistem tudi tem omogoča vsaj neke osnovne možnosti za preživetje. Framazonska levica tiho podpira ta način reševanja evropske natalitete, drugi molčijo. Zapostavljene so življenjske teme: družina, odločanje za otroke, odnos med moškim in žensko. Kot slepci smo, ki ne vidimo, kje so ključni problemi našega sobivanja, staranja, otrok in volje do življenja.

Toda povsod v Evropi ne mislijo le skozi očala potrošništva in moralne razpuščenosti. Na mnogih krajih se porajajo gibanja za življenje in moralni prepoved, k temu jih spodbujajo zlasti izkušnje iz Amerike in drugih krajev sveta. Mladi odpirajo oči pred zlaganim in izpraznjenim življenjem, ki ga ponujajo mediji in aktualna politika. Vendar njihovi kliki ostajajo šibki in zelo motijo nemirni mir prevladujočega mišljenja. Drugačno smer so ubrali v deželah vzhodne Evrope, kjer so sprejeli odločitve, ki so bližje življenju, družini, upanju in odprtosti v prihodnost. Verjetno ni najboljša

rešitev, da nekatere države zapirajo meje pred begunci in priseljenci, toda tudi mešanje, ki se dogaja v srednji in Zahodni Evropi, prinaša že zdaj mnoge težave, ki bodo še naraščale. Države Srednje in Vzhodne Evrope, ki so še pred kratkim trpele zaradi ruskega komunizma in teptanja človeškega dostojanstva, so začele postavljati solidno gospodarstvo in razvoj na mnogih področjih. Predvsem so zamenjale temeljno miselnost moralno razpuščenega razsvetljenstva in se odločile za določene skupne vrednote, razvijanje življenja, medsebojne solidarnosti, odgovornosti in miru. Pri tem ne manjka liberalističnih in anarhističnih upornikov, toda življenje gre naprej in se želi nasloniti na trdne vrednote ter odprtost v

napovedala, da se bo Rusija spreobrnila.

Drugi vatikanski koncil je katoliško Cerkev odprl svetu in sodobnemu času. Poudaril je pomen osebne odločitve za vero, ovrednotil pomen vesti, vernike je povabil k premišljevanju Svetega pisma in predstavil Cerkev kot občestvo. Vedno bolj se zdi, da je bil to koncil prehoda, ki je z evangelijskim duhom ovrednotil tiste vidike krščanskega življenja, ki so bili zanemarjeni zaradi odmika od protestantov v tridentinskem obdobju. Razmere so se spremenile in dogajanje kliče po novem koncilu, ki bo bolj jasno začrtil podobo Cerkve in krščanskega življenja v času. Ločitev, ki je nastala s francosko revolucijo in je porezala duhovne korenine v družbi ter oddaljila ljudi od Boga, ne more trajati v nedogled. Individualizem, razne oblike droge, zasvojenosti, odklopov, razbitih družin, onesnaženega okolja so kot ruševina, na kateri ni mogoče graditi prihodnosti. Nekateri predstavniki cerkvenega vodstva še vedno vztrajajo v nekakšni oddaljenosti od ljudi in problemov sveta, ostajajo zvezani z vodstvenimi strukturami družbe in mislijo, da bodo tako lažje izpolnili svoje poslanstvo. Zaradi zaprtosti cerkvenih skupnosti, ki ne odsevajo odrešenja in poguma vere, se

mladi težko najdejo v Cerkv, prav tako tudi družine. V času industrializacije je zaradi premajhne občutljivosti vodstva Cerkev liberalna in brezbožna levica prevzela skrb za uboge. V današnjem času je levica na oblasti in je ne zanimajo ubogi ali pa zgolj predstavljajo volilno bazo z državno socialo, ki jo izkorišča ta politična in ideološka smer. Kljub temu ubogi vseh vrst še glasneje kričijo iz različnih krajev in razmer. Papež Frančišek, ki prihaja iz Južne Amerike, razume njihove bolečine in vlogo odrešenja, ki bi jo morala prinesiti Cerkev. Toda njegove misli in pristopi še vedno ostajajo da-

leč od zavesti evropskih kristjanov in skupnosti. Neredki duhovniki in škofje se sprašujejo, kaj sploh hoče ta papež, in želijo, da bi jih pustil pri miru. Teško je začeti znova, pustiti družbeno varnost in privilegije, iti med ljudi in jim z življenjem pokazati evangelij ter Kristusa. V veliko spodbudo temu nagovoru so razodetja, ki prihajajo od Lurda, Fatime do Medžugorja in kličejo k spreobrnjenju milijone ljudi.

Drugi obrat je v približevanju duhovni in teološki misli pravoslavne Cerkve. Te skupnosti so sicer obtežene z mnogimi problemi, vendar so ohranile stoletno trdnost izročila, ki smo jih katoličani izgubili s prilagajanjem različni praksi, rimskemu pravu in Aristotelovi filozofiji. Pastoralna praksa katoliške Cerkve ponovno odkriva mistične razsežnosti krščanske liturgije in življenja, zaveda se, da se je oddaljila od narave in tradicije, da mora posvetiti večjo skrb družini in življenjskemu prostoru.

Teško je napovedati, kam bo odrinila slovenska družba v prihodnosti. Ker smo Slovenci v svojem jedru Marijansko ljudstvo, verjamem, da bomo šli naprej in doživeli duhovni preporod. Kam se bo obrnil razvoj čez petnajst let, ko se bodo umaknili ljudje, ki so zakrivali 40-letno blodenje po puščavi? Kako bomo plačali napake, ki smo jih zakrivali v času tega prehoda? Kdaj bo stopil pred ljudstvo novi Jozue in zakričal: Jaz in moja družina bomo ostali zvesti Gospodu? Zvestoba Gospodu pomeni odprtost za življenje, sprejemanje družine in njenega temeljnega poslanstva v družbi, redno molitev in kulturo nedelje, medsebojno pomoč in skrb za okolje. Tako bodo stopile v ospredje pozitivne sile v narodu, trezen odnos do gospodarstva in kritičnost do tako imenovanih 'naprednih idej'. Kar je veljalo za napredno, postaja zastarelo in se v mnogih primerih razkriva kot škodljivo, proti življenjsko. Napredek je tam, kjer je življenje, pozornost do vsakega človeka, vzgojeni otroci, povezane generacije, skupna skrb do okolja.

Primož Krečič

Družbeni nauk Cerkve

Država in narod

V zadnjem času se je zgodilo marsikaj zanimivega tudi na političnem področju, ena od najzanimivejših reči pa so bili katalonski dogodki. Ob njih bi veljalo pogledati na družbeni nauk Cerkve (DNC) in na to, kaj zagovarja. Gre namreč za vprašanje odnosa med narodi in državami ali med narodi in državo, če jih je v njej več. To vprašanje seveda ne zadeva le Španijo in Katalonijo, glede na tiste pogovore, ki so se spet sprožili ob zadnjih obsodbah poveljnikov vojne v nekdanji Jugoslaviji.

Kaj je prej?

To vprašanje ni banalno, kot bi se spraševali, ali je bila prej kokoš ali jajce, ampak je ključnega pomena. DNC namreč meni, da je narod tista resničnost, ki je pred državo. Narod ima neko svojo izvornost, ta pa ne izhaja iz dejstva, ali to država priznava ali ne, ampak naj bi se to že predpostavljalo. Narod je skupnost družin in družbenih struktur, ki jih je zgodovina izoblikovala v neko enotno obliko. Sem spadajo še izročila, vrednote in podobne stvari, ki dajejo smisel skupnemu in družbenemu življenju, med temi ima posebno mesto vera. Narod je tako živ organizem.

Družbena osnova ni posameznik Posameznik brez skupnosti ni nič. Zato ne morejo biti osnova družbe posamezniki, ki so med seboj neodvisni in nepovezani, kakor tudi ne more osnova družbe biti državna oblast, če je ta mišljena kot še en posameznik, ki pa je močnejši od državljanov in se postavlja nadnje ter jih povezuje na tak način. Družba ne more in ne sme biti le vsota posameznikov, ki jih skupaj umetno drži neki

drug posameznik, ki je močnejši od vseh. Močnejši pa ni zaradi neke svoje posebne individualne moči, temveč zgolj zaradi oblasti, ki jo ima, pa seveda zaradi vseh vzvodov in orodij, s katerimi razpolaga, da to oblast nad ostalimi tudi vzdržuje. **Moderna politika in narod** Moderna politika temelji ravno na tem individualizmu, ki smo ga omenili, pa je pravzaprav zadržila

narode. Moderna država je od zgoraj s silo izvedla tisto poenostavitev, ki gre proti zgodovinski pestrosti, prišlo je pravzaprav do neke "reductio ad unum", ki pa se je seveda zgodila s silo. Odstranjene so bile tako vse ovire, ki bi stale med državo samo in državljanji, vključno z narodi. Nujno je bilo tako potrebno dobiti neke skupne faktorje in jih potem vsiliti, temu pa žrtvovati narodno pestrost. Tako se je moderna država v svoji zgodovini, ki ima

zdaj že kar dolgo brado, vselej borila proti narodom. Ta država se je rodila iz francoske revolucije, ki jo je potem Napoleonov zakonik še spravljal v prakso, ko je narode zreduciral le na departmaje, pa še ti so izgubili marsikje vso svojo izvornost, začeni pri imenih. Če zadeva ni šla zlepa, je šla pa zgrda, kakor nam ne pričuje le omenjena Francija (velja omeniti zlasti Vendejo), ampak tudi recimo Nemčija in Italija. Če se ozremo malo bližje, potem moramo omeniti sovjetsko državo, glede na to, da smo pred kratkim obhajali

ali samoodločbo narodov o tem, ko je šel na kosce avstro-ogrske imperij, saj vemo, kako potem te zadeve nikdar ni bilo. Sovjetski model je potem seveda služil še drugim državam, ki so prevzele komunistični režim, vendar po vseh teh deželah narodi seveda niso kar izumrli, ampak so zgolj poniknili, potem pa se po letu 1991 dvignili kot feniks iz pepela. Kako je vse skupaj degeneriralo v nekdanji skupni državi Jugoslaviji, nam je pa vsem pred očmi, pa bi lahko pisali in pisali o tem. Od srednjega veka, pa dokler so imperiji obstajali, so bili

postavljeni za to, da bi narode branili, ne pa dušili, s tem pa so branili tudi pestrost in raznolikost znotraj organizma. Lahko bi uporabili avstro-ogrski primer, a bi spet potrebovali precej prostora in časa za to.

Tudi politična osnova je najprej skupnost

Kot smo dejali, osnova družbe ni in ne more biti posameznik, temveč skupnost. To velja tudi oz. še zlasti na političnem področju. Osnova torej ni ne posamezen človek

kot tudi ne neki drugi veliki posameznik, ki je država. Osnova so osebe znotraj svojih naravnih vezi in odnosov, kakor sta družina in narod. Zmota personalizma, ki ima seveda tudi svoje številne dobre plati in zasluge, je v tem, da kot osnovo družbe in družbenosti postavlja osebo. Da ne bo pomote, to že drži, da je osnova osnove oseba, vendar pa je treba paziti na neko temeljno dejstvo, da je neka oseba že takoj, od začetka znotraj nekih naravnih in izvornih

družbenih odnosov, ki so zanj neka določena - kažejo ji pot, da bi živel ta oseba dobro življenje. Ko v povezavi s tem, govorimo o načelu skupnega dobrega, ki je eno od temeljnih načel DNC, potem je skupno dobro pravzaprav za nami, ne pred nami.

Evropska unija in narodi

EU bi lahko bila neka zelo dobrega, če bi upoštevala svojo lastno zgodovino in svoje korenine, pa bi potem ovrednotila te mnoge skupnosti, ki jih je zgodovina porazporedila po kontinentu, vendar tega ni storila. Sledila je raje moderni državi. Lahko seveda, da neke evropske super-države ni, da ne obstaja. To lahko tudi drži, vendar lahko do tega še pride, saj je EU postavila vso podlago, da bi lahko do tega prišlo.

Kaj se zgodi, če država duši narode?

Če država duši narode, je jasno, da duši tudi samo sebe, saj se narave pač ne da premagati - prej ali slej se plača davek, ker se je šlo proti njej. To seveda ne velja le na političnem področju, kot je najbrž jasno. Zadeve se torej lahko obrnejo proti. Če so osnove samo ekonomske in gospodarske, potem lahko pride do popolnega razsula. Privedlo bi lahko do katastrofe, če ne bi imeli še neke druge zadeve, ki terja svoj davek, imenuje pa se globalizacija. Ta ekonomijo že razporeja po svoje po svetovni šahovnici, če hočemo ali ne.

Nevarnost narodnih držav

Kar smo povedali, bi moralo biti jasno opozorilo narodnim državam, ki nastajajo ali so nastale iz nekih večjih prejšnjih entitet - da se namreč tudi te ne bi oblikovale kot moderna država, da bi torej bile neka absolutnega in centraliziranega. Ali v Sloveniji ne izkušamo ravno tega? Zvestoba nekim narodnim koreninam ali koristoljubje in egoizem posameznikov, ki obvladujejo druge posameznike?

Andrej Vončina

O ustavi in zasebnih šolah

Kristjani sklonjenih glav

Vsi poznamo znan, velikokrat hudomušno uporabljen slovenski pregovor, da se "klin s klinom zbija". No, prav ta mi je prišel na misel, ko sem v medijih zasledil novico, da državni zbor začenja postopek za spreminjanje ustave glede financiranja osnovnega šolstva. Tukaj pregovor dejansko drži: Ustava je močan in globoko zasajen klin, ki ga dejansko ne spraviš ven brez korenitega "mesarjenja", kopanja in podiranja. Torej ga ven najlažje izkopljemo prav z ustavno večino, ki jo poslanci v trenutnem mandatu, kot so pokazali, imajo. Zamisliti bi se bilo treba o tem, da prav velikokrat v Sloveniji parlament ni premogel dvotretjinske večine za kako odločitev - in vendar jo tokrat je. Premogel je dvotretjinsko večino za to, da je začel postopek, ki na dolgi rok na tak ali drugačen način greni življenje staršem za zdaj nekaj več kot tisočih otrok (0,2 % vseh otrok, ki v Sloveniji obiskujejo osnovno šolo), ki obiskujejo zasebne osnovne šole. Ustavno večino je torej parlament premogel za neznatno število državljanov, in sicer zato, da jim na kratki in dolgi rok škoduje. O tem je bilo v zadnjih dveh tednih že veliko povedanega. Bolj ko bereš in poslušaj izjave, bolj ogorčeno ugotavljaš, da smo dejansko doživeli svojevrsten

ustavni (in kot tak tudi državni) udar. Ob tem je bilo zame najbolj boleče dejstvo, da so to izpeljali poslanci, ki so strokovno (vsaj v tej tematiki) nepodkovani, pa vendar so sproti ignorirali opozorila in pripombe za to usposobljenih strokovnjakov. In jih še ignorirajo. Ob tem seveda ne gre pozabiti, da je sam predsednik vlade tudi ustavni pravnik. Tako se ne morem znebiti občutka, da gre pri vsem skupaj za tiho, a izjemno učinkovito nasprotovanje vsemu, kar vsaj malo ne diši po stari indoktrinaciji. Predvidena sprememba, predvsem pa sama logika delovanja, ki je v ozadju (če ti ustava ni všeč, jo pač spremeniš), opozarjata, da stara potreba po pranju možganov nikakor ni izginila iz načrtov nekaterih, ki (uradno) vodijo Slovenijo. Nasprotovanje pluralnosti v šolskem sistemu, ki se pokaže ravno ob umiku državnega financiranja, pomeni uvajanje enoumnja, o katerem sam veliko berem, sem pa premlad, da bi ga izrecno tudi poznal. Zakaj pišem vse to? Ker sem sam imel možnost, da sem smel vsaj gimnazijsko šolanje opraviti prav z zasebni, katoliški šoli. Osnovnega šolanja sem bil torej deležen, kot skoraj absolutna večina otrok, v javni šoli; kasneje pa sem imel to izredno možnost, da so me bili

moji starši pripravili vpisati v katoliško srednjo šolo. Še v večnosti jim bom za to hvaležen - ker sem prepričan, da je ta izbira tudi močno vplivala name in na mojo večnost. V zelo dobrem smislu.

Žal mi je, da ne more biti vsakdo deležen takega šolanja. Ne, ker bi bile javne šole slabe, ampak ker "zasebno" šolstvo (nisem najbolj navdušen nad uporabo pridevnika "zaseben", ker v glavi povprečnega Slovenca ne zveni najbolj pozitivno, pa tudi ne odgovarja realnosti - mar "zasebne" šole niso javne?) predstavlja dobrodošlo možnost staršem, da se odločijo drugače. Da se odločijo (in to jim zagotavlja cel spisek pravic, vključno s Slovensko ustavo) v skladu s tem, kar oni menijo, da je najboljše za njihove otroke.

In točno to je tisto, kar mene osebno najbolj moti pri vsej debati o (ne) financiranju zasebnega šolstva: sprašujem se, kje so starši? Kot je odlično povedal dr. Roman Globokar v oddaji Tarča na TV SLO 1 (30. november 2017), zasebne šole zrastejo iz želje staršev. Čeprav je bila sama ustavna presoja seveda sprožena s strani staršev, pa zdaj, ko se na plečih istih staršev nepošteno

lomijo politična kopja, ni bilo z njihove strani slišati ničesar. Čeprav vem, da je bila neke vrste protestna izjava pripravljena in so jo starši edine slovenske katoliške osnovne šole imeli možnost podpisati. Pa je zaradi različnih razlogov niso. Ne pomaga, da protestirajo samo Škofovska konferenca, ravnatelji, pravniki ... vse to je nadvse potrebno, vendar na neki način ni "živo". Ostaja v senci politike in prava, s čimer ni

še nič narobe. Kar me skrbi, je to, da povprečen slovenski kristjan (ali vsaj krščansko razmišljajoči državljan) očitno ni dovolj ali pravilno oblikovan, da bi povzdignil svoj glas, ko gre za bolj ali manj očitne napade na naše vrednote, če že ne kar na našo vero. Čeprav težko ali sploh ne razumem, kaj vodi našo vodilno

politiko v take odločitve in obnašanje, mi je še bolj nerazumljivo to, da se slovenski kristjani nikdar ne oglasimo. Čakamo škofove, čakamo duhovnike, čakamo "nekoga drugega", samo da ne bi bilo potrebno dvigniti svoje glave. Če smo bili kristjani med drugo svetovno vojno in po njej potisnjeni "v zakristije", smo danes velikokrat tam kar prostovoljno. In se ne

premaknemo ven, tako izgleda, niti takrat, ko gre za našo denarnico, če že za kaj drugega ne. In seveda pri vsem skupaj sploh ne gre za denarnico - to bi bila manjša težava. Kar je skrb vzbujajoče, je to, da se krščanstvo (če smo iskreni: katolištvo) na vseh področjih poskuša umakniti iz javnosti. Če pogledamo malo pobližje, se dogaja na mnogih

področjih. Od v teh dneh aktualnega svetega Miklavža, svetosti nedelje (in ne-dela), pa vse do trenutno perečih vprašanj v šolstvu. Res si želim, da bi katoličani počasi oblikovali zavest o tem, da nas vendarle ni tako malo, pa tudi če bi nas bilo, je naša dolžnost dvigniti glas, ko gre za resnico in pravičnost.

Gabriel Kavčič

So geji v katoliški Cerkvi izvedli seksualno revolucijo?

Bomo Jezusa prebarvali v aktivista LGBTQ ...?

O gejevskem lobiju v Cerkvi, vojski in politiki se govori in piše. Verjetno še vedno enostransko in premalo. Premalo predvsem z vidika njihovega vpliva na naše skupno življenje. Razlikovati je potrebno med t. i. istospolno usmerjenostjo, gejevstvom, ki pomeni prakticiranje istospolne seksualnosti, homoseksualnim aktivizmom, ki se zavzema za širjenje "homoidelogije" in vključenostjo v tajne homoseksualne lobije, ki vpliva na politične, gospodarske, finančne in kulturne odločitve. Te odločitve pa so lahko v zelo velikem nasprotju z naukom Cerkve, s pravičnostjo in poštenostjo. Mediji še vedno predstavljajo homoseksualce kot zatirano in diskriminirano manjšino, pri tem pa pozabljajo, da ta manjšina vsiljuje svojo ideologijo celotni družbi in so s tem kršene pravice večine. Bomo dovolili, da naše otroke šole vzgajajo v ideologiji spola (gender)? Ima šola to pravico? Dejstvo je, da taka vzgoja poteka že v mnogih državah. Mar ni to zloraba otrok in za otroke škodljivo? Kdo bo odgovarjal za negativ-

ne posledice take vzgoje? Zanimivo je, da zagovorniki take vzgoje načeloma nasprotujejo uniformiranosti, tu pa jo, v nasprotju s svojimi načeli, vsiljujejo. Se bomo podredili "homodiktaturi"? Kaj sploh pomeni beseda "homofobija"? Mar niso največji homofobi tisti, ki nočejo, ne morejo ali si ne upajo živeti v heteroseksualni zakonski skupnosti, kjer ne gre le za delitev hrane, zraka in prostora, temveč tudi za delitev svojih misli, čustev, želja in načrtov, ki se navadno pri različnih spolih bistveno razlikujejo? Zato življenje v heteroseksualnem zakonu zahteva dialog, pogajanja in pozitivno razumevanje drugačnosti. S tega vidika je zelo nehumano tiste, ki se zavzemajo za heteroseksualnost, označevati za homofobe.

A ne gre le za vplivne mreže povezane geje v političnih strankah, državnih institucijah in podjetjih. Geji so se infiltrirali tudi v katoliško Cerkv. Po nekaterih mnenjih in

za aidsom, ki je daleč nad družbenim povprečjem. Večina gejevskih duhovnikov o svoji usmerjenosti in spolnih aktivnostih ne govori. Nekateri pa so se izpostavili in se javno zavzeli za ideologijo LGBT: James Martin, Thomas Rosica, Gregory Baum, Krzysztof Charamsa, Thomas Gumbleton ...

Ti duhovniki pravijo, da se zavzemajo za dialog med Cerkvijo in LGBT, v resnici pa na Cerkve zlivajo svojo jezo, sovražstvo in gnev. Trdijo, da je

rov med sv. mašo; nasprotujejo zdravljenju homoseksualnosti - kaj pa, če se človek za to svobodno odloči? Zavzemajo se za posvečevanje gejev v duhovnike. Trdijo, da se od istospolno usmerjenih ne sme zahtevati čistosti, ker člani LGBT tega nočejo sprejeti. Spolno aktivni geji, po njihovem prepričanju, lahko hodijo k obhajilu; nauk Cerkve bi se moral spremeniti in prilagoditi potrebam članov LGBT. Kdor temu nasprotuje, je "misijonar sovraštva", "homofob" in umsko omejeno bitje. To pomeni, da bi Jezus grešnici rekel: "Ne obsojam te. Pojdi in greši še naprej". Vsekakor trditve gejevskih duhovnikov niso v skladu z naukom Cerkve. Njihov nauk bi lahko poimenovali "homoherezija". Cerkev jasno uči, da so seksualni odnosi izven zakona nemoralni; ne le homoseksualni, ampak tudi heteroseksualni. Nemoralni so celo določeni načini seksualnih odnosov v zakonu. V čem je tu "diskriminacija" gejev in v čem bi bila normalizacija odnosa do njih? Cerkev tudi pravi, da v duhovniško službo ne smejo

biti posvečene osebe, ki so globoko zaznamovane s istospolno usmerjenostjo, prakticirajo homoseksualnost in podpirajo gejevsko kulturo. Ali semenišča to upoštevajo? Od kod kar naenkrat toliko gejevskih duhovnikov v Cerkvi? So geji v katoliški Cerkvi izvedli tiho revolucijo in se tega še ne zavedamo?

Vsekakor je prav, da ugotovimo, kje smo. Je naša Cerkev že v rokah gejev? Jo vodijo nevarni možje, ki so del širšega "homolobija", katerega načrti so zastrašujoči?

Lahko zavrnitev "homoidelogije" in "homoherezije" enačimo s preganjanjem gejev, brezbriznostjo, nesočutjem, sovražstvom in nespoštovanjem do njih? Tudi oni so ljudje. Zaznamovani so z mnogimi bolečimi ranami in psihičnimi motnjami. Statistike kažejo, da so nadpovprečno izpostavljeni brezposelnosti, aidsu in samomoru. Zakaj do tega prihaja? Zato, ker nimajo istih pravic? Se bodo cerkve res napolnile, ko bo Cerkev spremenila svoj nauk glede homoseksualnosti, ko bomo otroke tudi pri verouku vzgajali v teoriji spola?

Kaj pa, če so eden izmed razlogov za praznjenje cerkva tudi duhovniki geji, ki ne zmorejo biti znotraj občestva "očetje" in ne morejo na pravi način vstopati v odnose z moškimi in ženskami? Kaj pa, če so naša semenišča skoraj prazna tudi zaradi prisotnosti "homolobija" v njih?

Bogdan Vidmar

analizah naj bi bilo v nekaterih krajevnih cerkvah okoli 50 % škofov in duhovnikov gejev, nekateri pa menijo, da jih je še več. Na to naj bi kazala tudi njihova umrljivost

gejevstvo prirojeno in je Božji dar. Zavzemajo se za aktivno homoseksualnost in uveljavljanje teorije spola znotraj Cerkve; za istospolne poroke; za poljubljane istospolnih pa-

načini seksualnih odnosov v zakonu. V čem je tu "diskriminacija" gejev in v čem bi bila normalizacija odnosa do njih? Cerkev tudi pravi, da v duhovniško službo ne smejo

GORIŠKI DECEMBER 2017

Nedelja, 31. decembra
Veliko silvestrovanje na prostem
Glasba, kioski, ognjemet
Travnik

Do 7. januarja
Dršališče na Travniku

Božična tržnica
Travnik
do 24. decembra

Petek, 29. 12.
Rock History Show
Travnik

Vsak konec tedna
Animacija
v starem mestnem jedru

Nakupi z nagradami
"Zberi račune"

www.facebook.com/DicembreGorziano

Nagrada Darko Bratina. Poklon viziji Filmski nagrajenec Mario Brenta

Konec novembra je v okviru 18. festivala *Nagrada Darko Bratina. Poklon viziji*, ki ga Kinoateljje organizira skupaj s slovenskimi in italijanskimi filmskimi organizacijami v čezmejnem prostoru, prišel na gostovanje režiser Mario Brenta. Ob 40-letnici delovanja je Kinoateljje želel izbrati nagrajenca, ki je tudi osebnostno poznal ustanovitelja, Darko Bratino.

Mario Brenta ni samo režiser z izjemnim opusom, ampak je Bratino tudi poznal. Kot piše v motivaciji, je Brenta "cineast dragocene bistvenosti in rigoroznosti. Lepota njegovih del se izraža v rahločutnem zaznavanju stanja stvari, brez komentarja, sodbe ali druge motnje. Opazuje svet, da bi ga do-

jel, a nam obenem sporoča, da je tako v filmu kot v življenju resničnost globlja od našega pogleda". Zato je bila odločitev za nagrado naravna. Monografski filmski festival je obiskal kinematografe od Ljubljane, Izole, Špetra Slovenov, Nove Gorice, Vidma, Gorice in Trsta. Vsaka postojanka je ponudila vpogled v njegova dela - v samosvoje izpovedi, resnične, iskrene, čiste, kot je življenje.

Mario Brenta z ženo, soustvarjalko filmov, scenaristko, montažerko in muzo, Karine de Villiers, živi v Rimu in Bruslju. Ena veja njegove družine izvira iz Gorice. Nona se je leta 1876 rodila v Solkanu, nono je bil iz Padove. Ko sta se poročila, sta se preselila v Červinjan. V prvi

svetovni vojni so se preselili v Padovo, v Milan. Mariova sestra se je poročila s Tržačanom in živi v Trstu. Njegova mama se je po smrti očeta preselila v Trst in z njo je dobil rezidenco v mestu. Živel so na ulici di Donata za rimskim gledališčem. Vojaščino je opravljal v Gradišču. Oče je bil na soški fronti med alpinci, komandir smučarske čete, ranjen na Krnu. Od teh krajev se preprosto ne more ločiti. Se umakne, a nekaj ga vleče nazaj. Tako ga je tokrat povlekle *Nagrada Darko Bratina*.

Na Darko Bratino ga vežejo mnogi spomini: "Spoznala sva se pri Kinoateljju, ko sem predstavljal neki svoj film. Takoj sva se začutila". Rodila sta se v istem letu in mesecu. Oba sta sprva izbrala študij inženirstva, Brenta nuklearni inženiring v Milanu. Oba sta študij opustila in se posvetila filmu.

Imela sta svoje vidike na isto realnost, tudi filmsko, oba pa sta: "Delala z resnostjo, ki pa je bila obarvana z ironijo in lahkotnostjo". Vrnitev v Gorico je bila zanj lepa izkušnja. Občutki ob prejetju nagrade pa močni: "To ni navadna nagrada. Je priznanje za opus, ki sem ga ustvaril. Prisotna so določena čustva, vezana na prijateljstvo z Bratino. Zanimiv je bil potek nagrajevanja, kot generalna retrospektiva, ki mi je dala priložnost samorefleksije".

Njegov kredito sovpadajo s tistim Ermanna Olmija. Skupaj sta ustanovila Ipotesi Cinema, šolo, ki je 'ustvarila' veliko uspešnih italijanskih režiserjev. Poanta izhaja iz ideje, ki ni tehnika, ampak nudi usmeritve mladim pri ustvarjanju filma. Je priložnost za zorenje tako v smislu avtorstva kot osebnostno. Mario Brenta je sicer univerzitetni profesor v Padovi in šolanje razume kot: "Podajanje kritičnega mnenja,

govoriti in deliti znanje, obenem pa študente zapeljati v diskusijo in razmislek. V dialogu z drugimi odkrivaš nove poglede na stvari. Vse je podvrženo spreminjanju. Ne moremo na stvari gledati kot na dokončne. Tudi tradicije imajo vrednost

Foto: Iva Kordić

preživetega, ki pa služijo za nastajanje novega, so izhodišča izkustva in resnice". Vsak njegov film je posebno odkritje, ki se te tako ali drugače dotakne; od prvenca

Črvobera do Maicola, Gorjana Barnaboja in Robinsona v laguni odstira rahle plasti osamljenosti, samote, samosti. Govori o malem človeku, o naših čustvih, o ničemer pretresljivem, pa vendarle globoko, močno, intenzivno, kot je lahko življenje samo. Angažiran je tudi družbeno, zlasti z dokumentarci

(Delta Park, Osolemio - italijanski avtoportret), in pozornost usmeri v umetnost samo (Ulica Pietà', Corpo a corpo, Effeto Olmi). Zagotovo pogled Maria Brente ima v sebi veliko 'Darka Bratine', zlasti njegovega širokega pojmovanja človeštva, vero v dia-

log med narodi in v solidar- nost do šibkejših. Tako je bila okarakterizirana tudi letošnja *Nagrada Darko Bratina. Poklon viziji*.

Metka Sulič

Prešernovo gledališče Kranj Prvo nagrado Julija je prejela Darja Reichmann

Letošnji Ta veseli dan kulture, 3. december, je bil v Prešernovem gledališču Kranj še posebno slovesen. Najprej so si gledalci lahko ogledali slovensko krstno uprizoritev drame *Teror* sodobnega nemškega dramatika Ferdinanda von Schiracha. Odziv nanjo je bil odlični in predstava bo gotovo postala prava uspešnica. Po mnenju gledalcev je bilo vse imenitno: besedilo v prevodu Jaše Drnovška, igralska izvedba v

režiji Eduarda Milerja, ki je ob sebi imel dramaturginjo Žanino Mrčevsko, scenografija Branka Hojnika in kostumi Jelene Proković. V drami *Teror*, ki žal prinaša nadvse aktualno tematiko, nastopajo Borut Veselko kot predsednik sodišča, Miha Rodman kot obtoženi vojaški pilot, Aljoša Ternovšek kot branilec, Darja Reichman kot državna tožilka, Peter Musevski kot podpolkovnik Lauterbach, Vesna Slapar kot go-spa Meiser, Ciril Roblek (k. g.)

dališču Kranj prvič podelili nagrado *Julija* za najboljšo igralsko stvaritev v pretekli sezoni. Nagrado so poimenovali po Juliji, muzi našega največjega pesnika, Franceta Prešerna, po katerem je poimenovalo gledališče v Kranju.

Zelo zaslužen je prvo nagrado *Julija* prejela Darja Reichman. Glasove za nagrado so zbirali

kot stražnik in Judita Polak (k. g.) kot zapisničarica.

Po premieri so v Prešernovem gle-

skozi celo gledališko sezono 2016/2017. Prešernovo gledališče jo podeljuje v sodelovanju s časnikom *Gorenjski glas*. Tako so pri izboru prjemnice

te nagrade poleg obiskovalcev Prešernovega gledališča aktivno sodelovali tudi bralci *Kranjčanke*, priloge omenjenega časopisa.

Strokovna žirija, ki so jo sestavljali Alenka Bole Vrabc, Igor Kavčič in Mare Žvan, je soglasno sklenila, da nagrado prejme Darja Reichmann na osnovi oddanih glasovnic gledalcev Prešernovega gledališča in bralcev Gorenjskega glasu ter kritiškega mnenja žirije. Nagrado *Julija* je prejela za vlogo *Karle v Helverjevi noči*, v kateri je "pretresljivo očarala z izjemno skalo čustvovanj, izredno kulturo telesa in jezika, prese- netljivo igralsko uglasenostjo s soigralcem in ustvarila večplasten, pretanjen in nadvse pre-

pričljiv lik ženske, ki se ji življenje izteče v strašljivi in neusmiljeni zvočni kulisi prihajajočega fašizma". Alenka Bole Vrabc, predsednica žirije, je v obrazložitvi povedala, da je "Karla v izvedbi Darje Reichman vloga, ki ostaja v gledalčevem spominu, kar je bilo več kot očitno pri štetju glasovnic, hkrati pa je tudi dokaz, da občinstvo Prešernovega gledališča sprejema in ceni družbeno-kritičen in oster pogled na svet, v katerem živimo in v katerem človečnost izginja".

Za doseženo priznanje čestitamo igralki Darji Reichmann tudi gledalci iz naših krajev, ki smo njene igralske veščine že občudovali tudi na naših odrih.

IK

Dvojezična slovensko - španska pesniška zbirka v Argentini rojenega Slovenca Damiana Ahlina Božični pesniški koncert

Zamišljeni koncert je nova pesniška zbirka argentinskega Slovenca Damiana Ahlina, ki se je rodil leta 1973 v slovenski družini v Buenos Airesu. Po nepričakovani in prezgodnji smrti nadvse zaslužne predsednice tamkajšnje Slovenske kulturne akcije dr. Katice Cukjati decembra 2016 je bil letos izvoljen za novega predsednika te najpomembnejše kulturne ustanove Slovencev v svetu.

Damian Ahlin pripada tistemu rodu Slovencev, ki so se rodili zunaj Slovenije, vendar ohranjajo še vedno stik z jezikom, zgodovino in kulturnimi izročili svojih slovenskih prednikov. Že od otroških let je v stiku s slovenstvom. Ob sobotah je obiskoval v argentinskem glavnem mestu slovensko osnovno šolo Franceta Balačića v San Justu, pozneje pa še slovenski srednješolski tečaj ravnateljja Marka Bajuka.

Ahlin je avtor dveh jezikov in dveh literatur. Z literarnimi besedili v španščini sodeluje že od leta 2003 v argentinskih pesniških krogih. Piše pa tudi v slovenščini. Že leta 1991 je v nekdanjem dnevniku Slovenec objavil slovenske pesniške tekste. Zaslužen je tudi kot posrednik in prevajalec slovenske literature v

španščino. Med drugim je prevajal v okviru filozofske fakultete buenosaireske univerze besedila Erike Vouk in Andreja Blatnika, sodeloval pa je tudi pri prevajanju pesmi Simona Gregorčiča v španščino, ki so izšle leta 2008 v knjižni obliki. Januarja 2014 je skupaj z Gregorjem Papežem in Agustinom Mojico izdal dvojezično špansko - slovensko pesniško zbirko *Cafe' literario - Literarna kava*, istega leta pa je izšla tudi njegova prva samostojna slo-

vensko - španska pesniška zbirka *Besede dveh celin - Palabras de dos continentes*.

Zamišljeni koncert - Concierto meditado z dodanim dopolnilnim naslovom *Cantare et meditare* je Ahlinova druga pesniška

zbirka. Spet je dvojezična, španska in slovenska. Nastajala je več let ob božičnih koncertih v argentinskem glavnem mestu, pri katerih je sodeloval tudi avtor te, ki jih je sodeloval tudi avtor te v latinščini in z različnimi religioznimi motivi pretkane knjige.

Svoje tekste povezuje Ahlin s citati iz Svetega pisma, ki jih navaja v latinščini, in z različnimi religioznimi melodijami, kot jih poslušamo predvsem ob božičnih praznikih. Posamezne skladbe so ob tem označene z naslovi pod pesniškimi besedili, ki so natisnjeni v španščini in v slovenščini. Ahlinovo zbirko bi zato lahko tudi imenovali "pesniški koncert", ker avtor svoje razmišljajoče duhovne verzve naslanja na božično glasbo.

Po avtorjevemu mnenju doseže besede pomočjo glasbe močnejši učinek in vodijo k poglobljenemu razmišljanju. Povezava med dvema umetniškima načinoma, poezijo in glasbo, ob religiozni svetopisemski tematiki je vsekakor zanimiva. Ahlin uvaja v slovenski li-

terarni svet prijetno oblikovano religiozno liriko, ki je bila v osrednji Sloveniji po letu 1945 v novih družbenih razmerah močno okrnjena in kljub dolgi zgodovinski tradiciji načrtno zanemarjena. Pesnik začena svoj "razmišljajoči" koncert duhovnih meditacij, ki naj vodijo k poglobljenemu srečanju z Bogom in bližnjimi z adventnimi mislimi, ki jih uokvirira tudi z navedki iz Stare zaveze in Prve Mojzesove knjige o stvarjenju sveta in začetkih človeške družbe. V besedilu se je zal vrinilo več napak oziroma nedoslednosti predvsem pri uporabi oziroma pisavi ločil, še posebej vejice. Za to bi bil potreben lektor, še zlasti pri avtorjih, ki tudi v drugi in tretji slovenski generaciji na tujem hvalevredno uporabljajo slovensko besedo, čeprav ne živijo v slovenskem okolju.

Pesnik razmišlja o "luči v daljavi", ki govori o upanju in veselju. Bralca in poslušalca priporoča spretni pesmi *Sveta noč - Silent Night* nagovarja, naj prične z upanjem in veseljem pri sebi, v svojem srcu, da bo našel pot, ki vodi k miru.

Potem zapiše, da je "duša kot ptica". Če je svobodna, se hitro približa k stvarniku. Ker je srečna, razveseli tudi druge. Če je žalostna, ostaja sama, osamljena v svojem gnezdu. Ahlin priporoča, da ob tem tekstu poslušamo tudi

pesem *He knows what I need*. To lahko na primer doživimo v izvedbi Elvisa Presleyja

iz leta 1961. Ahlinova pesniška besedila so preprosta kot songi in pojejo o velikih pričakovanjih. Ta vsakemu odprtemu srcu podarja Jezusovo Oznanilo, ki prinaša upanje, da bomo vsi "bratje, prijatelji". Pesnik kot moto k zapisanemu doda v latinščini še besede evangelista Luke o Jezusu in njegovi blagovesti: "Hic erit magnus et Filius Altissimi vocabitur ...", kar pomeni v slovenščini: "Ta bo velik in sin Najvišjega ..." Nato zapiše, da bo prišel kakor ogenj in kot belilo, ki odstrani madeže. Vpraša se, ali se bo prikazal z zvezdami ali z velikim sijajem.

Tudi drugi del trodelne dvojezične - oziroma zaradi latinskih vložkov v nekem smislu trijezične - Ahlinove pesniške zbirke je posvečen misteriju Jezusovega rojstva. Slovensko - argentinski avtor zapre božično skrivnost v verzve, polne upanja in svetlobe. Pri tem sledi svetopisemski blagovesti in verzve paralelno uokvirira z različnimi znanimi mednarodnimi ali slovenskimi prazničnimi melodijami, kot na primer *Raduj človek moj, Maria Wiegenlied, Cantique de Noel, Noche anunciada* ali *Benedictus qui venit*. Pesnik si želi, da bi božična skrivnost oziroma Kristusovo duhovno oznanilo spremenilo naše duše in jih napolnilo z mirom in ljubeznijo. Hlev, v katerem se je

rodil Zveličar, bi danes lahko bil, kot meni avtor, kaka "skromna hišica" oziroma "baraka ob robu katerega koli mesta". Toda ob vsem tem je pomembno, da je v revnih okoliščinah rojeni božji Sin "kažipot" tudi za današnje življenje iz "srca".

V uvodni besedi k svoji drugi zbirki meni avtor, da so božični koncerti, ob katerih so nastajala njegova pesniška besedila skozi dolgo obdobje desetih let, nekaj posebnega. Vendar pri tem ni pomembno, ali si veren in imaš versko podlago ali ne, važno je, da dobiš čas zase in se pomiriš in zamisliš. Zapiše, da "dediščina verske glasbe izraža vzvišeno umetnost. Če tej dodamo besedo in misel, pridobimo prijetno duhovno, čustveno in osebnost". Hvaležen je, da je lahko vsak december in vsako leto v buenosaireski moronski stolnici delil čas in ustvarjalnost s pravimi prijatelji pod vodstvom Luke Debevc Mayerja.

Knjiga je izšla na začetku letošnjega leta v španskih in slovenskih pesniških variantah pri založbi Editorial Dunken in Buenos Airesu in je posvečena spominu pokojne predsednice Slovenske kulturne akcije dr. Katice Cukjati. Izdajo je sofinanciral Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki podpira tudi dejavnost Slovenske kulturne akcije in vsakoletno izdajanje njene kulturne revije Meddobje, ki obsega že nad petdeset letnikov.

Lev Detela

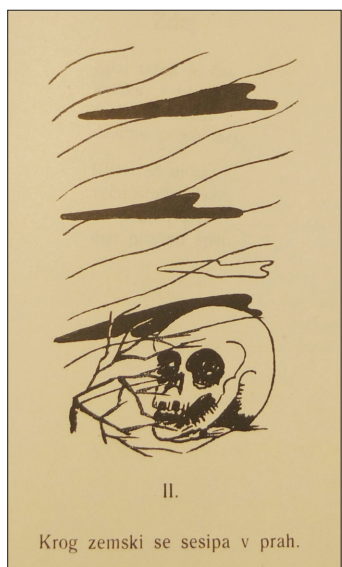
Čekuta je našel navdih v Tršarjevih lesorezih Od Balantiča do Pastirčka

De ne 24. novembra 1943 je v napadu na domobransko postojanko v Grahom pri Cerknem v ognjenih zubljih med dvaintridesetimi žrtvami zgorel tudi France Balantič. Tragična smrt mladega pesnika - 29. novembra bi bil dopolnil 22 let - je močno odjeknila sredi vojne vihre in bratomornega spopada slovenskega naroda. Poleg časopisnih vesti in člankov so se v Ljubljani spomnili pokojnika z

Balantič spesnil med poznim poletjem in koncem leta 1940. Kot ugotavlja France Pibernik, najgloblji poznavalec pesnikovega življenja in umetniškega sveta, predstavlja izdaja *Venca* z Debeljakovo uvodno študijo in Tršarjevimi lesorezi novo stopnjo v popularizaciji Balantičevega pesniškega imena, še posebej ker so knjigo izdali v okviru Zimske pomoči in jo je zato spremljala občutna reklama. V primerjavi z zbirko *V ognju groze plapolam* predstavlja natis *Venca* v japonski maniri po tehnični plati in

tičevo "prisotnost" na Goriškem posredno izpričuje tudi še nezapažena likovna recepcija Tršarjevih ilustracij *Venca*, in to, povsem nepričakovano, v otroškem listu *Pastirček*. Ta je na pobudo duhovnika Kazimirja Humarja, ki je poučeval verouk na osnovnih šolah, prvič izšel na Veliko noč 1. 1946, meseca aprila. Belo platnico prve številke (*zgoraj desno*) krasijo preprosta črna silueta pastirja, ki sedi na nekakšni grbini in igra na piščal pred ovco in backom. Ozadje dosledno bidimenzionalno koncipirane ilustracije krasijo vzvalovane, vodoravno vzporejene rdeče črte, ki namigujejo na nebo zahajajočega sonca. Z isto rdečo barvo je za hrptom pastirčka izrisan tudi križ. Naslovnica prvega *Pastirčka* se jasno navdihuje po naslovnici *Venca*, na kateri je Tršar upodobil lastno videnje Balantiča, ki jo sam primerja "neki čudni poti, ki vodi iz groze v ekstazo in se prav s tem sklene v krog. Skrajna blaženost in groza si pri njem podasta roke". Tako stoji na travnatni površini človeška lobanja poleg pastirja-pesnika, "bogatega kakor tihi glas piščali".

V kolofonu *Pastirčka* je kot avtor likovne opreme citiran Kastor, za psevdonomom pa smemo prepoznati arh. Vilka Čekuta, ki med drugim velja, ob Humarju, za soustanovitelja *Pastirčka*. Sodeč po kolofonu, je Čekuta pri *Pastirčku* sodeloval le prvi dve leti, od aprila 1946 do junija 1947. Platnico prve številke je uporabil še štirikrat, tudi z drugimi barvnimi kombinacijami, zadnjič pa so jo natisnili na prvi in hkrati dvojni številki

recitacijo njegovih poezij na bralnem večeru v Drami 24. januarja 1944, kasneje, 9. junija, pa s posebno svečanostjo v Narodnem gledališču. Pred tem so konec maja pod naslovom *V ognju groze plapolam* izdali njegov pesniški opus, ki ga je uredil Tine Debeljak in z lesorezom opremil Marijan Tršar. Še pred iztekom leta je ista dvojica poskrbela za bibliofilsko izdajo sonetnega *Venca*, ki ga je

opremljenosti presežek v slovenskem založništvu. Pesnikova smrt je odmevala tudi v Gorici. Ob prvi obletnici je *Goriški list* 22. novembra 1944 objavil zapis Balantičevega znanca, podpisane z inicijalkami F. B., marca naslednjega leta pa so z njegovimi poezijami nastopili na literarnem večeru sodobne slovenske pesniške besede in dvorani kina Vittoria na Travniku. Balan-

tretjega letnika oktobra-novembra 1947. Čekuta je izpeljal tudi drugo, manj posrečeno varianto naslovnice *Venca*, z večjim razpelem in številnimi stiliziranimi pticami v letu, ki so jo natisnili šestkrat. Da je Čekuta avtor *Pastirčkove* platnice, lahko podkrepimo tudi z zbirko *Bežni oblaki*, ki jo je leta 1948 v Gorici, v samozaložbi, izdal duhovnik Štefan Tonkli. Kot avtor risb je izrecno omenjen Vilko Čekuta. V knjigi je Tonkli zbral 48 poezij, nastalih med letoma 1928 in 1948, jih razvrstil v štiri tematske sklope in vsak sklop naslovil z verzom. Stih drugega sklopa - "Krog zemski se sesipa v prah" - izzveni kot *memento mori* in Čekuta ga je upodobil z lobanjo in suho vejo, nad katerima se dvigajo vzvalovane, diagonalno potegnjene črte in stilizirani oblaki. Čekutova risba v primerjavi s Tršarjevimi lesorezi izpade res ne-

koliko okorno, a nikakor ne bi mogla nastati brez predloge ilustracij Balantičevih pesniških izdaj iz leta 1944. Kdo pa je sploh bil Vilko Čekuta? Rodil se je v Trstu 17. septembra 1915, po veliki vojni pa se je morala družina izseliti na Štajersko, tako da je v Mariboru dokončal šolanje, v letih 1934-38 pa sklenil študij arhitekture v Ljubljani, kjer je nanj odločilno vplival Jožef Plečnik. Zaposlil se je na tehničnem oddelku ljubljanskega mestnega magistrata in se leta 1943 poročil z Mileno Cankar. Po vojni je zapustil Ljubljano in najprej poučeval v malem semenišču v Gorici ter na strokovni šoli v Trstu (1945-47). V Trstu je tudi ponovno maturiral in leta 1948 doštudiral inženirstvo. Bil je tudi vodja zasebne kamnoseške delavnice v Nabrežini (1947-55). Kot vnet ljubitelj gledališča je sodeloval pri dramatskem oddelku Radia

Trst A (1952-55). Na Primorskem je realiziral nekaj objektov, med katerimi izstopajo nagrobni in pokopališčni v Gorici, Mavhinjah in pri Sv. Ani v Trstu, božji grob na Kostanjevici pri Gorici, kapelici v Podgori in v Mavhinjah, cerkev na Pesku. Po izselitvi v Kanado leta 1955 se je najprej zaposlil pri zasebnem podjetju, od leta 1962 do upokojitve 1980 pa je bil arhitekt projektant gradbenega ministrstva v Torontu. Vilko Čekuta je v visoki starosti umrl 3. maja 2014 v Domu Lipa v Torontu. Iz nekrologa, objavljenega na spletu, med drugim izvemo, da se je med naborem v Jugoslovanski kraljevi vojski izuril za oficirja, tako da je med drugo svetovno vojno vstopil med domobranci s činom stotnika. Tudi po tej plati je zato razumljivo, da je pri sebi hranil vsaj bibliofilski izvod Balantičevega *Venca*.

Saša Quinzi

Trst / Božična poslanica nadškofa Giampaola Crepaldija "Hvala, ker si vse to storil zame!"

Letošnja božična poslanica tržaškega nadškofa msgr. Giampaola Crepaldija spodbuja vse, naj se pogledimo v Kristusovo rojstvo in naj se tako kot pastirji podamo k molitvi pred "betlehemsko votlino". Gospod nadškof izpostavlja visoko sporočilnost jaslic in izrecno poudarja, da je tržaški občinski svet soglasno odločil, naj se jaslice postavijo na javna mesta, tudi v vse šole. Nadškofovo božično voščilo se končuje z besedami svetega očeta Frančiška. Dragi bratje in sestre, 1. "Pohiteli so in našli tam Marijo, Jožefa in dete, v jasli po-

loženo" (Lk 2,16). S temi preprostimi besedami nam Lukov evangelij opiše najbolj pomemben dogodek: srečanje z Bogom. Pripetilo se je najprej pastirjem; zatem se je pripetilo skupini ribičev; v nadaljevanju se je Bog prikazal Zahaeru, Magdalen in mnogim drugim. Ko praznujemo Kristusovo rojstvo, tako kot pastirji tudi mi moramo biti pripravljeni na srečanje s samim Bogom. Vse se je začelo, ko je pastirje pretleha nepričakovana novica o dogodku, ki se je pravkar zgodil: "Gospodov angel je stopil k njim in Gospodova svetloba jih je obsijala, da so se zelo prestrašili. Angel pa jim je re-

kel: "Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod". (Lk 2, 9-11). Poleg tega da se ta novica razlikuje od drugih, novica prepleta globoke želje njihovih src. "Ko so angeli šli od njih v nebesa, so pastirji rekli drug drugemu: 'Pojdimo torej v Betlehem in pogledajmo to, kar se je zgodilo in kar nam je sporočil Gospod!' (Lk 2,15.) Pastirji razumejo, da niso bili poklicani, da bi naučili verskega nauka ali kakega pravnega kodeksa, ki ga je treba spoštovati; bili so poklicani zato, da bi se

tistimi, ki se v imenu pomanjkljivega in arogantnega sekularizma pretvarjajo in zahtevajo, naj se jaslice odpravijo. V zvezi s tem je naš občinski svet s soglasnim glasovanjem 34 članov odločil, da se jaslice postavijo na javnih mestih, kot so šole. Tako odločitev prinaša čast tržaškemu občinskemu svetu in samemu mestu Trst. Jaslice so kot odprta

miru ("Mir na zemlji vsem ljudem, ki so blage volje") in odprtosti do drugih narodov (Modri, ki so prišli z vzhoda). Uči nas spoštovanja do narave in živali, ki jih je ustvaril Bog, da bi živo predstavljali Kristusovo rojstvo, v jaslicah navadno nikoli ne manjkajo zvezde, podeželja, gore, reke in seveda ne manjkajo vol, osel in ovce. Predvsem nas uči, kako je lepo se srečati z Jezusom. Papež Frančišek nas spodbuja, da sledimo tej smeri: "... ustavimo se in pogledajmo jaslice... Pojdimo v pravi Božič s pastirji, pripeljimo Jezusu take, kakršni smo, z našimi marginalizacijami, z našimi odprtimi ranami in z našimi grehi.

snideli. "Po tem znamenju ga boste spoznali: našli boste dete, povito v plenice in položeno v jasli". (Lk 2, 12). To je Božji odgovor na pričakovanja našega srca: Bog je postal človek v maternici deklice, imenovane Marija, v "trebuhu, ki je bil zatočišče naše slabosti", je napisal Dante (Nebes, XXIII, 104-105). To je jedro krščanstva; to je bilo tudi prvič za pastirje. Prav tako je za vsakega od nas: vsakdo lahko spozna Boga samega v vsakdanjem življenju, saj je Bog sam prišel živeti v to življenje. 2. Dragi bratje in sestre, tudi mi, tako kot so to storili pastirji, se moramo odpeljati do betlehemske votline, da obiščemo Marijo in Jožefa ter otroka, ki leži v jaslih. Kako naj to storimo? Prepričan sem, da so mnogi od vas postavili doma jaslice. To je tudi preprost in neposreden način pričevanja krščanske vere pred

knjiga, polna učnih ur, potrebnih za dobro življenje. Uči nas svetosti nastajajočega človeškega življenja, materinstva žensk in družine, ki temelji na poroki. Uči nas, da so ponižni ljudje, pastirji, privilegirani, ker so prvi, ki so bili poklicani, da bi spoznali Jezusa. Uči nas

pravo božično vzdušje. Z Marijo in Jožefom stojimo pred jaslicami, z Jezusom, ki se rodi kot kruh za naše življenje. Razmišljajmo o Jezusovi ponižni in neskončni ljubezni, recimo mu samo hvala: hvala, ker si vse to storil zame". Vesel Božič vsem!

Gledališče Verdi Gorica

Umetniška sezona 2017 - 2018

UMETNIŠKI DIREKTOR WALTER MRAMOR

Sobota, 6. januarja 2018 – ob 20.45

IZVEN ABONMAJA I Z DRUŽINO V GLEDALIŠČE

HRESTAČ

Moskovski balet La Classique

PREDPRODAJA IN INFORMACIJE:

Blagajna Občinskega gledališča Giuseppe Verdi Gorica – Korzo Italia | tel. 0481 383602
Od ponedeljka do sobote 17.00 / 19.00
www.3.comune.gorizia.it/teatro

Petek, 9. februarja 2018 – ob 20.45

GLASBA IN BALET

EL TANGO

glasba Osvaldo Pugliese, Julio De Caro, Astor Piazzolla
koreografije Roberto Herrera

TeatroVerdiGorizia
@TeatroVerdiGo
teatroverdigorizia
teatroverdigorizia

viva ticket
by BEST UNION

DSI / Ljudmila Novak o politični situaciji v Sloveniji "Ostali smo v opoziciji, ker smo bili prešibki!"

Gospa Ljudmila Novak je svojo politično pot začela z vstopom v krščansko ljudsko stranko Nova Slovenija leta 2000. Nato je bila izvoljena za županjo, na prvih evropskih volitvah v Sloveniji pa v Evropski parlament. Po poklicu je slovenistka, od vseh političnih funkcij pa ji je bila najljubša funkcija ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu. Kot predsednica stranke Nova Slovenija in poslanka Državnega zbora RS je v Društvu slovenskih izobražencev spregovorila o politični situaciji v Sloveniji.

Trenutna vladna koalicija kaže vse znake razpadanja, saj se javno kregajo in kritizirajo, glede ideoloških potez pa so enotni. V Sloveniji je aktualna tema o financiranju javnega programa v šestih osnovnih šolah - dve sta cerkveni, dve Waldorfski, dve Montessori -, ki je

postal ideološko vprašanje. Ustavno sodišče je odločilo, da se mora program financirati stoddotno, vlada pa tega ne želi izpolniti. Celu ustavo so hoteli spremeniti, namesto da bi spremenili zakon, čeprav gre za 308.000 evrov letno. Novakova je dejala, da imamo srečo, ker gospodarstvo raste. Največ slovenskih podjetij izvažajo v Italijo, Nemčijo in Avstrijo. Drugače pa so velike težave na področju zdravstva zaradi dolgih čakalnih vrst. Življenjska doba se podaljšuje, s tem pa se povečujejo tudi zdravstvene potrebe. Naredili so take zakone, ki gredo v preteklost, namesto v prihodnost.

Kaj pa dela opozicija? V Sloveniji je raznovrstna, ni enotna in nima vodje. Nova Slovenija je druga opozicijska desna stranka in želi delovati konstruktivno. Predlagali so več kot dvajset zakonov, od katerih jih je bilo sprejetih sedem. Med temi sta dva pomembna, in sicer zakon o prikritih grobiščih in pokopu žrtev (po

Foto damj@n

usmerila na Zahod: "Imamo potencial in dobre možnosti, žal pa je še veliko socialističnega razmišljanja glede boja med zasebnim in državnim". Z novo ministrico hoče omejiti koncesije, da ne bi kdo obogatel. Največ korupcije pa je ravno v javnih podjetjih. Novakova pravi, da najboljša socialna politika je najboljše delujoče gospodarstvo z novimi delovnimi mesti. Večkrat beremo, da bi bila Slovenija lahko druga Švica, če ne bi toliko denarja odšlo prav v Švico ali v druge oaze. Kdor dela, naj zasluži. Vlada pa hoče to omejiti. Veliko ljudi z nizkimi pokojninami je pod pragom revščine. Upokojene samske ženske so v najslabšem položaju. Potrebna bi bila spodbuda gospodarstva, da ima možnost razvoja; primerno plačilo za dostojno delo. Zaradi skrbnih ljudi so namreč podjetja boljša.

Glede volitev je gospa Novak mnenja, da levica išče novega rešitelja, odrešenika, ki bo rešil Slovenijo. Ljudi utegnejo prepričati, potem pa pride nova stranka, ki ne ve niti, kako deluje parlament, nimajo pravega programa in se na koncu kregajo, ko so nove volitve, in tako zamujamo preveč priložnosti.

Leta 2008 smo izpadli in smo bili prva stranka, ki se je po izpadu vrnila v parlament leta 2011. Okrepili smo se za enega poslanca. Anketa nam kaže stalno rast". Del volilnega telesa je apatičen in ostaja doma, ker je razočaran, drugi del pozna dogajanje, tretji del pa gre kot ovca in se da zlahka usmerjati. Desnica ima to znanje, da manipulira z ljudmi. Geslo Nove Slovenije pa je pravičnost in poštenost, kar velja v Sloveniji za velik minus.

Beseda je tekla še o Borutu Pahorju kot prvem predsedniku, ki se je trudil biti predsednik vseh državljanov, a mu očitajo najhujše napake, ko je bil predsednik vlade. Pogovor se je sukal še okrog svobode in strahu glede vprašanj povojnih in medvojnih pobojev, okrog manjvrednosti besede kristjan in še marsičesa.

Metka Šinigoj

70 letih smo postali civiliziran narod) ter zakon o osebni asistenci za invalide. Novakova je izpostavila zelo uspešna podjetja, ki so se

Bogastvo, ki ga moramo ohranjati Zadnje o zamejskem glasbenem šolstvu

Slovinci v Italiji smo lahko ponosni na visoko razvito glasbeno šolstvo med nami. Malokateri narod se lahko pohvali, kot to lahko mirno in samozavestno trdimo mi, da je v vseh večjih krajih, kjer živimo, in to od Milj do Kanalske doline, tudi glasbena šola. V teh podružnicah se teden za tednom zbirajo naši otroci in mladina, se učijo kakega instrumenta, glasbene teorije, prepevajo in se tako približajo glasbi. Seveda so uspehi lahko zelo različni, a dejstvo je, da je sorazmerno veliko ljudi pridobilo vsaj osnovno glasbeno znanje, kar jim je lahko v osebnem obogatitvi in veselje. Mnogi pa so svojo glasbeno izobrazbo končali z najvišjimi naslovi oziroma so danes uspešni koncertanti in se poklicno ukvarjajo z glasbo na različnih ravneh.

Kot vemo, Glasbena matica opravlja to dragoceno izobraževalno vlogo na Tržaškem, Goriškem, v Benečiji in Kanalski dolini. V Gorici in v krajih na Goriškem pa je zelo uspešen Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Obe glasbeni šoli s svojimi podružnicami delujeta v dokaj težkih pogojih in marsikdaj tudi prostori, v katerih poteka pouk, niso idealni, pa vendar je njun izobraževalni doprinos izredno pomemben, saj dejansko bogati naš kulturni humus.

Sredi poletja je kazalo, da se bo novo šolsko leto začelo z združitvijo obeh glasbenih šol. V tem smislu je deželna posvetovalna komisija izvedla več zasedanj in tudi avdicij s predstavniki obeh glasbenih šol. Takrat je odbornik jasno potrdil, kar je trdil že lani, da je deželna uprava dodelila glasbenemu centru Emil Komel izredni finančni prispevek v višini 150 tisoč evrov, s pogojem, da bi se ta glasbena šola združila z Glasbeno matico, v obratnem primeru pa mora SCGV E. Komel vrniti ta znesek Deželi. Pred tednom dni pa je vse nas presenetila vest, da se je načrt o združitvi obeh šol izjalovil. Sredi minulega tedna so namreč po specifičnem sestanku o tej temi pristojni deželni uradi z deželnim odbornikom Torrentijem na čelu,

slovenska deželna svetnika Stefano Ukmar in Igor Gabrovec ter obe krovni organizaciji spoznali, da dejansko ni pogojev in tudi ne politične volje, da bi prišlo do predlagane združitve Glasbene matice in Centra Komel. Ob tem stališču je Upravni odbor centra

Emil Komel sporočil, da se je vse do zadnjega zavzemal za oblikovanje novega glasbenega subjekta, v katerem bi vsaka šola ohranila svojo identiteto. V tem ključu so sicer podobno združevanje brezuspešno poskusili izpeljati že pred kakim desetletjem. Kjerkoli je razlog, dejstvo je, da je deželni odbornik Torrenti po sestanku z voditelji obeh šol, slovenskima deželnima svetnikoma ter predsednikom SKGZ Rudijem Pavšičem in SSO Walterjem Bandljem sprejel v vednost to dejstvo in se odločil za zamrzitev združevalnega postopka. V prihodnjih tednih pa bodo pristojni deželni uradi verjetno predlagali goriški glasbeni šoli Komel roke in obroke vračanja omenjenega izrednega prispevka. V zvezi s tem vprašanjem pa je SCGV E. Komel v sporočilu za javnost izpostavil, da Dežela ni nikoli postavila pogojev pri dodeljevanju prispevka, šola Komel namreč poudarja, da gre za državna sredstva iz zaščitnega zakona, ki so namenjena društvom v težavah. Glasbena matica pa je pred časom obžalovala, da je vse pogajanje in zavzemanje za združevanje do nedavnih avdicij potekalo mimo nje.

Glede na številne oblike sodelovanja med šolama, ki še obstajajo in se uspešno izvajajo pri rednem pouku in ob mnogih nastopih, je torej povsem utemeljeno stališče, ki ga v svojem sporočilu za javnost izraža šola Komel, da nameravajo tudi v prihodnje nadaljevati na poti dogovarjanja v korist celotni glasbeni skupnosti.

Prepričani smo, da bosta tako Glasbena matica kot SCGV E. Komel tudi v prihodnje zvesto in zavzeto opravljala svojo nalogo na področju glasbene vzgoje. Vsi smo lahko veseli, da se toliko mladih zanima za glasbo, da njihovi starši podpirajo te dejavnosti, in lahko razumemo tiste, ki včasih skorajda z določeno mero zavidanja povejo, kako občudujejo to izredno možnost, ki smo jo znali Slovenci v Italiji izoblikovati v dolgih desetletjih vztrajnega in zahtevnega vzgojnega dela.

EG

Šolske sestre žalujejo Prerana izguba velike dobrotnice, sestre Marije Doroteje Rupnik

Prerano in bolečo izgubo božje služabnice, sestre Marije Doroteje Rupnik, ki je celotno versko skupnost na Tržaškem prizadela 7. decembra 2017, bo težko nadomestiti.

S svečanim pogrebom na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu so se minulo soboto, 16. decembra 2017, v velikem številu poslavljali od priljubljene rajne sestre Doroteje tako sorodniki, sestre redovnice in vsi njeni prijatelji. Imela jih je izredno veliko.

Sv. mašo je vodil N. E. ljubljanski nadškof in metropolit emeritus msgr. Alojz Uran ob so-maševarju devetih duhovnikov in ob prisotnosti tržaškega škofa emeritusa msgr. Evgena Ravignanija.

V prenobito polni cerkvi s prisotnimi žalnimi gosti iz Slovenije, naše dežele in drugih krajev so odmevale pesmi v izvedbi zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta ob orgelski spremljavi Alenke Cergol. Povsod, kamor si se ozrl, si videl solzeče oči in žalostne obraze.

Nadškof Uran je takole začel homilijo: "Pred enim tednom, ko smo se v Dolini pri Trstu poslovlili od gospe Vilme Pangerc, je sestra Doroteja prišla k meni in se poslovila. Nisem vedel, da bo to zadnjič ..." Nadškof je v

pridigi poudaril zasluge, ki jih ima sestra Doroteja za celotno cerkveno skupnost na Tržaškem in za provinco šolskih sester. Z ganjenostjo se je nadškof spominjal, kako ga je sestra Doroteja kot takratna provincialka sprejela med njegovim bivanjem v Trstu in kako mu je v hudih trenutkih vedno pomagala in mu nudila tolažbo.

Sestra Marija Doroteja s krstnim imenom Ema se je rodila 23. julija leta 1946 na Mali Gori pri Črnem Vrhu nad Idrijo, očetu Alojziju in materi Elizabeti Šmerel. Kot peti otrok je bila najmlajša v družini. Bila je izredno ljubezniva in vesel otrok, čeprav je odraščala v težkih povojnih letih, ko je povsod vladala velika revščina. V zadnjih letih osemletke je začutila hrepenenje po globokem duhovnem življenju. Prebivala je knjige velikih mistikov, med njimi Terezijo Veliko. Knjige si je izposojala pri do-

mačem župniku. Iskala je pot in način, kako bi prišla do takega življenja. V adventnem obdobju je sklenila, da se bo udeležila vseh zornic. Vsako ju-

Druga z desne sestra Marija Doroteja Rupnik

tro se je ob 4.30, v mrazu in snegu, odpravila tešča v več kot osem kilometrov oddaljeno župnijsko cerkev k zornični maši, nato šla v Solo in se popoldne vrnila domov. Ob prvem srečanju z neko redovnico je zaslutila, da bo njena pot redovno življenje.

S posredovanjem domačega župnika je še mladoletna marca leta 1963 vstopila kot kandidatka k šolskim sestram v Trstu; naslednje leto 8. marca je vstopila v postulaturu in istega leta odšla v noviciat v Rim. V Rimu je 9. septembra 1965 izrekla prve redovne zaobljube.

Tudi večne zaobljube je opravila v Rimu, in sicer 8. septembra 1970.

V Trstu je uspešno obiskovala državno učiteljsko in kasneje končala še dopisni štiriletni teološki tečaj ter tečaj Rdečega križa.

Bila je odlična vzgojiteljica v zavodih v Gorici in Trstu; več let je poučevala verouk na osnovnih in nižjih slovenskih šolah na Tržaškem. Bog ji je dal neizmeren pedagoški talent. Velike sposobnosti je sestra Doroteja dokazala v službi hišne predstojnice. To službo je opravljala skoraj v vseh hišah obsežne in razpršene provincе šolskih sester. Med obdobjem njenega vodstva provincе šolskih sester so se sestre počutile kot doma, priskrbljene z vsem, kar so potrebovale v življenju setolstrinske skupnosti. Sestra Doroteja je provincialni kapitelj izvolil za obdobje dveh šestletij za provincialno predstojnico sester. To funkcijo je opravljala s popolno vnemo, skrbno in vestno, kot najboljša družinska mati.

Hodila je od ene do druge skupnosti, poslušala pripovedi, probleme, stiske vsake sestre in jim na najboljši način skušala pomagati. Ko je predstojnica naletela na hude probleme, se je redno zatekala k sestram benediktinkam, da so jo v molitvi podprle; tudi zanje je sestra Doroteja skrbela, in če je opazila,

da vrt dobro rodi, je sedla za volan avtomobila in tudi nje obdarovala s sadovi svojega vrta.

V ljubezni do Boga, kateremu je obljubila ljubezen in zvestobo, se je znala žrtvovati in služiti bližnjemu, ki je bil v potrebi. Pri opravljanju bolnišne službe ni poznala nikakršne mere - ne podnevi ne ponoči. Ni poznala in ni nikoli poslušala svoje utrujenosti in preskočila je potrebnih počitek in odmor v blagor bližnjemu in potrebnim. Za bolne sestre se je popolnoma razdala. Sestri Agnesi je rešila življenje z umetnim dihanjem. Vedno je prišla za vsako delo in njena skrb za lepoto božje hiše je bila izredna. Skrbno in z veseljem je snažila in krasila župnijske cerkve, kjer je delovala. Večkrat je pravila: "Vse delam za čast božjo".

Kamorkoli je bila poslana, se je takoj z vso dušo oprijela novih dolžnosti. Poleg pri Sv. Ivanu pri Trstu je sestra Doroteja veliko desetletij delovala v dolinski župniji sv. Urha, kjer je

vzdrževala in skrbela za cerkev, skrbela za mladino in ostarele; delovala je tudi v Ricmanjih, Žabnicah, na Sv. Višarjah in v Egiptu. Kjerkoli je delovala, je dokazala tudi odlične organizacijske sposobnosti. Vse skupnosti, pri katerih je sestra Doroteja bila dejavna, bodo zelo občutile njeno zemeljsko odsotnost.

Sestra Doroteja je bila vedno nasmejana in odsevala je pozitivno energijo; imela je dobro besedo za vsakogar.

Še in še bi lahko naštevali njena dobra dela. Izredno skrb je imela tudi za duhovnike, in to ji je dobri Bog povrnil že v bolnišnici, kjer se je znašla v isti sobi, v kateri je bil bolni duhovnik, ki jo je vsak dan blagoslavljaval. Bila je Bogu všeč in dobri Bog jo je poklical k sebi.

Ohranimo sestro Dorotejo v najboljšem spominu in dobri Bog naj jo v večnosti bogato nagradi za vso njeno veliko dobroto in velikodušnost ter naj jo sprejme v občestvo svojih izvoljenih.

Marko Manin

Jaslice na odprtem v Zgoniku

Farani iz Zgonika so postavili na dvorišču blizu cerkve jaslice na odprtem (na sliki), ki so skoraj naravne velikosti in so ponoči razsvetljene. V nedeljo, 24. decembra, po sveti maši, ki bo ob 10.30, bo blagoslov in zapeli bodo nekaj božičnih pesmi. Vabljeni!

AKCIJA
NAROČI SE ZDAJ
2018

Dobra volja je najbolja.

Dokazano je: sveži dnevnik
in topla skodelica kave zgodaj
v jutru, v trenutku izboljšata
razpoloženje.
Začetek bo lepši,
dan popolnejši.
Informacija bogati,
dnevnik vam jo prinaša.

**Naročite se poskusno do
konca leta, časopis boste
vsako jutro prejeli
na dom brezplačno!**
Če boste želeli, se boste
lahko ob koncu leta
odločili za potrditev
naročnine za leto 2018.

za informacije:
Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 356320

 Primorski
dnevnik

 Zadruga
Primorski dnevnik

www.primorski.eu

Pravljica za dober večer

Škratove prekucije med vejami in vejicami

Pravljica doživlja pravi preporod: pravljice tu, pravljice tam, pravljice v knjigi, v prevodu, na ustvarjalni delavnici. Pa saj je tako tudi prav, očitno v tem razburkanem, nepravilnem času potrebujemo skok v fantastični svet, da se potem laže spopadamo s sivino vsakdanjosti. Pravljice nam spremenijo in oplešajo podobo današnjega sveta in družbe.

Pravljico o škrtu vejičarju sem sanjala z odprtimi očmi, medtem ko je tržaške ulice, morje in Kras pometala vihrava burja s tako dolgimi kodri, da so vidno nagajali pešcem in sprehalcem, ki so si upali v boj z njo. Toda prevetritev močno koristi možganom.

Vidim ga pred seboj: dolgolasca z bliski v očeh, v zakljasti srčasti rjavo umazane barve in temno zelenih hlačah. Menda je tudi v vilinsko kraljestvo prodrla moda odtentov zemeljske in travnate barve, saj se tako njegovi prebivalci škrtulje in škrti, vile in vilinčki bolje skrivajo in spojijo z okoljem. Novi ekološki trendi pač!

“Dober dan, predrage knjigožrke in knjigožrci! Se vprašujete, kaj delam tu, v tem pravilnem besedilu? Nobene panike, takoj vam povem”.

“Ej, živahni dolgolasec, kdo si? Pojdi tja, kamor spadaš, v svet fantazije”.

“Že, že, toda prej me poslušaj, draga! Ne boš verjela, ampak še vedno se tudi danes dogajajo čudne stvari”.

“Nekam čudno izgledaš, verjetno spadaš v gozd. Ali pa si zbežal s kakega vrta? Morda si se naveličal ždenja in molčanja v kakem parku, kjer te opazijo samo otroci?”

“Ne, draga moja, vidim, da ne slediš dnevnemu tisku, da nisi informirana, da sploh ne veš, kaj se dogaja”.

“Halo, zoprnež ...! Da jaz ne be-

rem, da nisem informirana? Saj sem stalno na pametnem telefonu, na spletu, na Facebooku in drugih socialnih omrežjih...”

“Že, že, toda tam marsičesa sploh ne opaziš, tako si pod vtisom trenutnih razpoloženj in sporočil. Zlata moja, prosim te, vzemi si čas in poslušaj mojo zgodbo.”

Desetletja in desetletja sem mirno

živel na podeželju v krošnjah dreves, se preskakoval z enega na drugega, se kobacal po smrekah in hrastih ter lovil ravnotežje na elastičnih vejah vrh žalupek in brez. Najraje sem se prekopicaval, vrtel in gugal na njihovih vejah in vejicah. Pa so zaradi napredka vse bolj krčili gozdove, sekali stletne smreke in žgali debela drevesa, ki jih je pred kakim letom poškodoval žled. Veje so postajale vse bolj okleščene, bolj rogovilaste in bolj nevarne in so začele počasi zmanjkovati. Vedno manj je bilo vej in vejic, primerenih za moje športne podvige. Začel sem se dolgočasiti. Nisem se utegnil več razvedriti, ker ni bilo več toliko možnosti za igranje in guganje z ene veje na drugo kot včasih.

Najraje bi se bil zjokal, toda pravijo, da se škrtom to ne spodobi. Da moramo biti škrti možgati, zanesljivi, pogumni. Zatekel sem se pod najstarejšo lipo na domači jasi in sklenil, da preudarim zadevo. Tuhtaj tuhtaj, sem pretuhtal rešitev.

Pred kakim tednom mi je škrt oglaševalec, ki ima veliko stikov s človeškim svetom, prinesel na kupe odpadnega časopisnega papirja za reciklažo. Nekaj sem ga po-

taknil po luknjah svoje hišice, da bi je burja ne prepihala, vendar ga je veliko še ostalo. Zato sem sklenil, da si bom krajšal čas z branjem časopisa, pa čeprav je že zelo star. In tako sem začel. Zanimivo, krasno, novica tukaj, novica tam, oglas tu, voščilo tam.

Joj, kakšen užitek! In fotografije. Ni mi bilo več dolgčas. Kakšna zabava! Postal sem pravi časopis-sožer. Veš, česa sem si domislil. Vej in vejic tako rekoč – razen na kakih lipi in na nekaterih že od burje skrivenčenih jesenih – ni več. Kaj naj delam? Tudi branja se naveličaš. Naj buljim v nebo? Naj poslušam čenče ostalih škrtov in škrtulj?

Ugotovil sem, da je v časopisih materiala na pretek. Vejic je včasih toliko, da lahko katera brez škode zmanjka. Pa sem jih začel krasti. Na skrivaj in zelo zelo oprežno: eno tukaj, eno tam, danes dve, jutri tri ... Tako se je začelo, zdaj pa se nadaljuje. Bralke in bralci zvečne tega ne opazijo, saj veš, kako hitro preletijo časopisne strani. Sploh pa si ne belijo glavo s temi zadevami. Vse se jim zdi prav, vse v redu”.

“Ooo, ne, dragi moj škrt, jaz sem to opazila. In še kako! Mislila sem, da je na delu kak tvoj kolega, tiskarski škrt ...”

“Kje pa, zlata moja, teh skorajda ni več! Namesto njih so na delu drugi, kot na primer računalniški škrt, škrt kradljivec in še kate-

rega bi lahko naštel”.

“Aaaa, da si to ti, škrt kradljivec, tega pa nisem vedela! Da kradeš vejice, to se pa res ne spodobi. Naredil boš ogromno škode, zametal boš pomene stavkov, spremenil smisel sporočila. To ni tako nedolžna stvar. Pazi, škrt, pazi se, dovolj je, da se mi zahoče, pa te ne bo več, saj si le izmišljotina! Izgini!”

“Oj, draga moja knjigoljubka, prosim te, pusti me živeti! Obljubim ti, da se vrnem na svojo jaso. Časopise bom spet potaknil po luknjah, besedila pa pustil pri miru. Poiskal bom še kako lepo vejasto drevo za guganje in igranje, prisežem. Obljubim”.

Ko sem čudnemu sogovorniku vnovič hotela zagroziti, ga že ni bilo več. Pohitela sem domov na toplo, se zleknila v naslanjač, da bi pred večerjo prelistala revijo in prebrala še kaj iz dnevnika.

Zatopim se v branje, ko nenadoma preberem: *Ne skrbi deklica. Vse bom rešil.*

Ni mogoče, spet je bil na delu, on ali pa kak njegov kolega kradljivec!

Mar sanjam? Škrat vejičar ne miruje: spet jo je zagodel in izmaknil vejico. Nagajivec presneti, kako se poigrava z mojim potrpljenjem! *Ne skrbi, deklica! Vse bom rešil.* Halo, škrt vejičar, boš nehal? Pa saj vem, nagajivec nagajivi, da te v resnici ni.

Pravljice je bilo konec. Burjasti popoldan se je leno prevesil v zametni večer toplega doma. Treba je bilo skuhati večerjo.

Majda Artač Sturman

Obvestila

Marijanska pobožnost v Marijinem domu v ul. Risorta 3, s shodom članic Marijine družbe Marije Milostljive, bo v nedeljo 7. jan. 2018; začetek ob 16. uri v domski kapeli; vabljeni vsi Marijini častilci.

Mesečna maša v slovenskem jeziku v domu ITIS, ul. Pascoli 31, bo v torek, 9. jan. 2018, ob 16.30

v cerkvi v I. Nad. (z dvigalom na oddelek Margherita, nato levo); vabita Področni svet Pastoralnega središča in Vincencijeva konferenca.

Vincencijeva konferenca vabi na božične koncerte: **DVS Primorsko** z zborovodkinjo Aleksandro Pertot bo zapela starejšim v domu ITIS, ul. Pascoli 31, v avditoriju v pt., v torek, 16. jan.

2018, ob 16.45 uri; isti zbor bo poklonil svojo pesem tudi starejšim v domu Ieralla na Padričah, v torek, 23. jan. 2018, ob 16.15; **DPZ Vesela Pomlad** z zborovodkinjo Andrejo Štucin pa bo zapel starejšim v domu šolskih sester, v kapeli, v petek, 19. jan. 2018, ob 16.30.

Društvo Finžgarjev dom vabi na drugo predavanje letošnjega niza Želim (o) več!, z naslovom: Božič - čas bankrota družine? Znani predavatelj, mag. Aleš Čerin, bo predaval v četrtek, 21. decembra, ob 20. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah (Dunajska 27).

Obveščamo vas, da bodo oddelki zaprti med božično-novoletnimi prazniki: **Narodna in študijska knjižnica** (ul. San Francesco 20): od 27. do 29. decembra 2017;

Oddelek za mlade bralce (ul. Filzi 14): od 27. decembra 2017 do 2. januarja 2018;

Odsek za zgodovino in etnografijo: od 27. do 29. decembra 2017.

Darovi

Za Rojansko glasilo Med nami daruje Jadranka Sedmak 10 evrov.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA V TRSTU želi vsem rojakom, svojim članom in dobrotnikom, lepe božične praznike in mnogo dobrega v novem letu 2018

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE V TRSTU

ob obletnici učlovečenja Božjega Sina

ŽELI VSEM SVOJIM ROJAKOM

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN

VSE DOBRO V LETU GOSPODOVEM 2018

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

želi pevovodjem, organistom, pevkam in pevcem ter njihovim družinam
blagoslovljen Božič
in srečno novo leto 2018

Malalan
OTTICA OPTIKA
Vošči vesel Božič in srečno novo leto
ul. Vrb 1 - Opčine
tel. 040 213957 - fax 040 213595

Skerlavai
draguljarna
Vesel Božič in srečno novo leto
ul. Battisti 2 - 34125 Trst
tel. 040 7606012

Blagoslovljene in miru polne božične praznike vošči

MoPZ FANTJE IZPOD GRMADE

Vsem Slovenkam in Slovencem vesel Božič, zdravlja in zadovoljstva v novem letu 2018 želi IGOR ŠVAB podpredsednik tržaškega občinskega sveta

OPZ LADJICA, Devinski mladinski krožek, MeCPZ Devin in MoPZ Fantje izpod Grmade pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete

BOŽIČNI KONCERT

na Štefanovo, 26. decembra 2017, ob 18. uri v novi cerkvi sv. Ivana v Štivanu

Obračun leto dni po izidu knjige Anatomija političnega zločina

Martin Brecej, avtor znamenite raziskovalne knjige o umoru dr. Stanka Vuka, njegove žene Danice Tomažič ter njunega ljubljanskega gosta dr. Draga Zajca 10. marca 1944 v Trstu, Anatomija političnega zločina, je napisal še obračun te knjige, Trojni umor v Rossetijevi ulici med ugibanji in dejstvi, ki je konec leta 2016 izšla pri založbi Mladika. Avtor namreč povzame glavne cilje in izsledke, do katerih se je v knjigi dokopal, ob tem pa omeni tudi ocene in druge odzive, ki jih je bila knjiga deležna. Avtor še natančneje spregovori o tem, zakaj naj bi bili storilci zločina prav tisti (izvedli so ga trije pripadniki službe VOS OF, Vidko Hlaj, Albert Gruden in Slobodan Šumenjak), in predstavi dokaze v breme vsakega izmed treh. Obrazloži, da so zločin "navdahnili" nekateri informatorji VOS, naročnike umora pa gre iskati med člani Centralne komisije VOS in komunističnimi voditelji, ki so nadzirali delovanja VOS na primorski pokrajinski ali višji ravni. Avtor tudi sintetično in natančno napiše o motivaciji zločina – glavna tarča trojnega umora je bil Stanko Vuk; komunistični voditelji OF so se ga hoteli znebiti, ker je bil v njihovih očeh moteč element. V OF je namreč hotel zastopati in voditi krščanske socialce. Martin Brecej na koncu brošure odgovarja zgodovinarju dr. Bojanu Godeši, ki se je kar nekajkrat kritično obregnil ob njegovo tezo o motivaciji zločina, in omenja dva primera gradiva, ki sta ostala neuporabljena med raziskovanjem zločina, namreč šifrirana brzojavka in prstni odtisi.

Koristno božično darilo

TFS Stu ledi je izdala Koledar 2018

Tudi letos je Tržaška folklorna skupina Stu ledi, ki s svojim zavzetim delovanjem - s predsednikom Marijanom Speičem na čelu - skrbi za ohranjanje narodne dediščine, izdala Koledar za prihajajoče novo leto 2018. Letošnji dvojezični, slovensko / italijanski koledar predstavlja manderjersko nošo, in sicer žensko narodno nošo v vseh različicah. Nosile so jo v glavnem ženske na Krasu, na Kontovelu in v Barkovljah. Koledar je obogaten z barvnimi slikami - modeli v

kulturna delavka, glasbenica in velika ljubiteljica slovenskega ljudskega izročila. Obenem Koledar za leto 2018 s slikovnim gradivom obeležuje kar tri pomembne obletnice:

45-letnico delovanja folklorne skupine, 40-letnico ženske pevske skupine in 50-letnico kraške ohceti. Koledar si je zamislila Franka Slavec, fotografije so v glavnem posnetki Nevenke Kozina Kalc, obdelal pa jih je Pavel Fachin. Zanimiv koledar je lahko lepo, koristno božično ali novoletno darilo.

njem so v glavnem člani skupine Stu ledi -, pa tudi z dragocenimi, starimi črno-belimi slikami, ki so iz arhiva skupine Stu ledi in Odseka za zgodovino pri NŠK, fond Primorski dnevnik. Pri tem so prikazani tudi detajli starih originalnih noš. Koledar so izdali v spomin na Nadjo Kriščak, nepozabno ustanoviteljico folklorne skupine Stu ledi, ki je bila novinarka, vsestranska

IK

ŽELEZNINA TERČON SAS
Vse za hišo in vrt, stroji za domačo in poklicno uporabo, barve in barvila, vse zavodne in polinske inštalacije
ODPRTO OD PONEDELJKA DO SOBOTE ZJUTRAJ
NABREŽINA, 124
tel. - fax. 040 200122

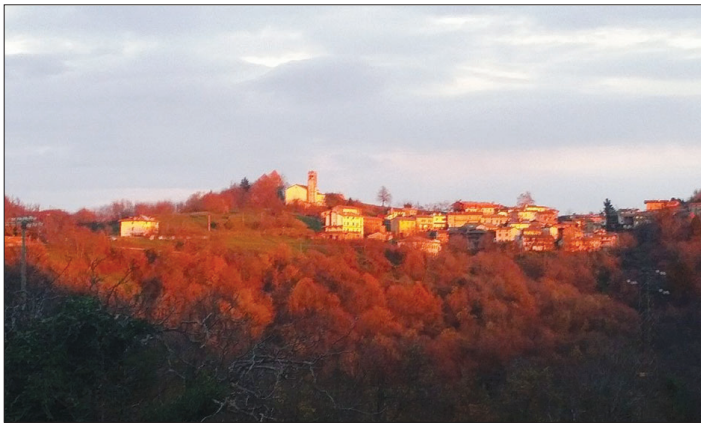
Tecnoutensili in **Oleo-Mac**
3 LETA GARANCIJE in servis
Opčine Proseška ulica, 7
040 212397
info@tecnoutensili.eu

Vrsta koncertov in verskih srečanj Božič v Benečiji

Benečija je dežela, ki se ni nikoli odtrgala od svojih korenin in tradicije. Ravno zato je Božič, mislim na tisti pravi Božič občutkov in odtenkov, ki ga ne najdemo v nakupovalnih središčih, tu nekako doma. Vse se pričinja menda z Miklavževim pohodom na Krasji vrh, ki ga Planinska družina Benečije prireja skupaj s slovenskimi planinci iz Posočja. Udeležba je bila letos množična kljub ledenemu vetru in snegu.

Vrhunec predbožičnega časa je nedvomno dvodnevni sejem Stara dela za današnji Božič, ki je letos potekal v soboto, 9., in nedeljo, 10. decembra, in ga v Špetru vsako leto pripravljata Pro Loco Nediške doline - Valli del Natisona ter občinska uprava. Sejem

je seveda namenjen obdarovanju in darilom, letos je na njem razstavljalo nad devetdeset obrtnikov iz Benečije in Posočja, ki so obiskovalcem predstavili svoje ročne izdelke iz naravnih surovin. Gre za sejem, ki ima zelo malo skupnega z božičnimi tržnicami, ki smo jih vajeni, saj so tu na voljo unikati iz lesa, gline, slame in volne, ki so sad prave, preproste ustvarjalnosti. Poleg obrtnikov razstavljajo še številni beneški umetniki, kot ilustrator Moreno Tomasetig in ustanove, med njimi dvojezična šola Pavla Petričiča. Kot nam je povedala predstavnica te šole Antonella, ki je na stojnici ponujala pecivo in ročna dela učencev, nakupovanje pri tej svojevrstni prireditvi sploh ni najpomembnejše. Za Benečane je sejem

priložnost, da se srečujejo, da so skupaj in da si prvič voščijo pred prazniki.

Pomemben dogodek, ki se je še ohranil v nekaterih dolinah, točneje v Rečanski dolini, v Lješki fari in v Dreki, najmanjši in najmanj obljudeni beneški občini, je tudi Devetica. Gre za staro navado, ki poteka od polovice decembra dneva pred božično vigilio. Krajin se zbirajo v procesiji, vsak večer v drugi vasi, sveto podoba pa sprejmejo v hiši, kjer se nato dolgo v noč vrstijo molitve in petje.

Božični čas je seveda tudi čas cerkvenega petja. Prireditve v

Nediških dolinah so se začele s tradicionalnim koncertom Sv. Lucije, v nedeljo, 10. decembra. Na prireditvi so nastopali zbor Rečan - Aldo Klodič iz Ljes, tržaški zbor krožka Fincantieri Wartsila ter Barski oktet. Enkratno prijateljsko vzuđuše se ni končalo s koncertom, saj so se nastopajoči in publika še dolgo zadržali ob druženjem in petju. Niz božičnih koncertov se je nadaljeval naslednji konec tedna, in sicer s tremi koncerti. Prvi je bil v Lazah, kjer so v soboto zvečer nastopali Ne-

diški puobi, Piccolo coro di San Leonardo, zbor Matajur in Barski oktet. Naslednji dan, v nedeljo, so se v Tarbiju predstavili zbor Rečan - Aldo Klodič, Mali lujerji, Naše vasi in Corale Faisi dongje. Dne 22. decembra ob 20.30 pa bodo na zadnjem koncertu tega niza v cerkvi v Ažli nastopali zbori San Leonardo, Tri doline, Coro dell'Accademia Musicale Harmonia in F. B. Sedej iz Števerjana. Zbor Rečan bo 27. decembra pel pri praznični maši v Tjelah.

Suzi Pertot

PRIMORSKI PRIIMKI (57)

VRTOVEC

Endemični, pristno vipavski priimek Vrtovec izvira iz vasi Vrtovče. Poznamo oblike Vertovec in Vrtovec. V starih zapisih najdemo še več oblik: Vrtovicz, Vertovc, Vrtovec, Vertouz. Včasih so priimek izgovarjali s končnico -OUC. Čeprav danes mnogi izgovarjajo priimek kot Vrtovec, s končnico -VEC, je to novotarija, ki je nastala zaradi zapisa. Potemtakem lahko rečemo, da bi bilo pravilneje priimek danes zapisovati Vrtovc ali Vertovc, ne pa Vrtovec. Čeprav najprej pomislimo, da je osnova priimka iz besede vrt in je Vrtovec potemtakem Vrtnar, pa je osnova v resnici v besedi vrtati. Torej je bil Vrtovec prej rudar kot pa vrtnar.

Jezikoslovec dr. Silvo Torkar namreč poudarja: "Glede na to, da se v zvezi s krajevnim imenom Vrtovče uporablja predlog pri, je jasno, da so Vrtovče množinska oblika priimka". To pa po njem pomeni, da se je "najverjetneje priimek Vrtovec prvotno glasil Vrtalič (s sinonimno različico Vrtalec)". Temu pritrjuje tudi goriški urbar iz leta 1507, kjer najdemo Lachana Vrtalica, podložnika v vipavskem Sv. Križu. V urbarju ga najdemo samo enkrat, Vrtovca pa nobenega. To pa seveda ne pomeni nujno, da Vrtovcev takrat ni bilo.

Torkar še pravi: "Kraj Vrtovče (Vrtalič, v tožilniku smeri od Vrtaliči) spada med naselja mlajšega nastanka - 16. stol. Priimek Vrtalič je patronimik od vzdečka Vrtal, ta pa je deležnik na -l od glagola vrtati. Današnje obliko Vrtovec je mogoče razložiti kot rezultat narečnega glasovnega razvoja in mehničnega poknjženja v 19. stol."

V vasi na severnem pobočju doline, Vrtovinu, priimka Vrtovec v najstarejših knjigah ne najdemo. Tudi zato lahko možnost, da sta Vrtovin in Vrtovec zgodovinsko povezana, izključimo. Vrtovin v resnici ne izvira iz slovenske besede vrtati ali vrt, ampak je izpeljanka iz latinskega imena za potok in kraj Ortaona.

Vsi Vertovci in Vrtovci prihajajo verjetno od enega in istega prednika, ki je v srednjem veku živel v Vrtovčah. To pomeni, da so vsi V (e) rtovcu sorodniki. Natančno bo seveda treba to še dokazati z rodoslovnimi raziskavami. Največ Vrtovcev pa najdemo v treh sosednjih vaseh: Šmarje, Vrtovče in Velike Žablje.

Znanih Vrtovcev je kar nekaj. Daleč najbolj znan je tisti, ki je spodbudil Franceta Prešerna, da je napisal Zdravljico, in Petra Kozlerja, da je narisal zemljevid slovenskih dežel oziroma Zedinjene Slovenije. To je bil Matija Vrtovec (1784-1851), duhovnik, poljudnoznanstveni pisec, kemik, zgodovinar in vinorejec. Prvi je v slovensčini pisal o vinogradništvu (Vinoreja 1844), uporabni kemiji (Kmetijska kemija 1874), astronomiji (Zvezdoslovje, 1847) in splošni svetovni zgodovini (Obča povestnica 1863). Leta 1850 je izšla zbirka njegovih pridig. Šodni govori in drobna, a zelo pomembna knjiga Sporočilo slovenskim vinorednikom. Rojen je bil v Jakulinah, zaselku vasi Šmarje na Vipavskem.

Njegov daljni sorodnik je teolog in poslanec slovenskega parlamenta Jernej Vrtovec (1985), doma

iz Čehovinov v bližini Štanjela. Član Nove Slovenije je napisal knjigo o vlogi nadškofa Alojzija Šuštarja pri osamosvojitvi Slovenije.

A tu znanih Vrtovcev, ki so se zapisali teologiji, še zdaleč ni konca. Tu je družina iz Velikih Žabelj, ki je dala tri duhovnike in sestro uršulinko. Med njimi sta dva znana duhovnika. Stanislav Vrtovec (1912-1992) je bil več kot pol stoletja duhovnik, ki je imel več kot 100 župnijskih misijonov in duhovnih vaj. Bil je prvi odgovorni urednik katoliškega tednika

Tino Mamič

Vrtovci so se že davno podali iz rodne Vipavske v svet. V Borovnici pri Ljubljani tako najdemo poroko Antona Vrtovca iz Rihemberga (Branika) že leta 1844, ko so gradnjo južne železnice do Trsta šele načrtovali. A kljub velikim razdaljam je bila ljubezen močnejša.

Družina. V času njegovega župnikovanja se je za duhovniški poklic odločilo kar sedem fantov. Njegov brat Venčeslav Marija Vrtovec (1894-1988) pa je bil pred vstopom k jezuitom vojaški pilot, junak v prvi svetovni vojni. Bil je letalski izvidnik in pilot bombnika na soški fronti. O njem je šel glas, da je v peti soški bitki sam zaplenil italijansko strojnico in v ujetništvo pripeljal 30 italijanskih vojakov. Sodeloval je pri gradnji najstarejšega letališča v današnji Sloveniji, v Divači. Po italijanski zasedbi Primorske po koncu vojne pa je v Ajdovščini spektakularno ukradel letalo in pobegnil v Ljubljano. Po pristanku je odšel naravnost v lemenat. Kot jezuitski duhovnik je bil vzgojitelj, publicist, pesnik in glasbenik. Po njem so na Visokem v Poljanski dolini poimenovali dom duhovnosti: Vrtovčev dom.

Tu je še zanimiva družina zdravnika Josipa Vrtovca (1899-1978) iz Velikih Žabelj. Ustanovil je prvi zdravstveni dom v Mariboru, med vojno je bil partizanski zdravnik, nato pa primarij psihiatrične bolnišnice v Gorici. Primorski biografski leksikon omenja tudi Josipovega sina zobozdravnika, ki se je rodil v Mariboru 27. februarja 1933. Primorski biografski leksikon omenja tudi Josipovega sina zobozdravnika, ki se je rodil v Mariboru 27. februarja 1933. Ne, ni smo se zmotili, ker smo napisali dvakrat isti stavek. Josipu Vrtovcu je soproga Anica Rudolf namreč rodila sina dvojčka, ki sta se oba posvetila zobozdravstvu. Znana sta kot avtorja pomembnega znanstvenega članka glede protetike (Milan 1969). Jožeta pa mnogi poznajo tudi po njegovem likovnem ustvarjanju, saj je 35 let risal ilustracije za goriški

otroški list Pastirček.

Med znanimi Slovenci najdemo še švedskega pravnikarja Romana Vrtovca (1934) iz Velikih Žabelj, šolnika in politika Andreja Vrtovca (1855-1913) iz Šmarje ter gospodarstvenika in časnika Vekoslava Vrtovca (1889-1934) iz Velikih Žabelj.

Katja Ferletič

TAKI SMO (21)

Sladka božična radost, "paneton"

Američani so letos še posebno zaljubljeni v tipično italijansko božično pecivo, ki bo zelo težko manjkalo tudi na naših mizah: govorimo seveda o "panettonu"! Časopis New York Times namenja tej sladici poglobljen zapis, v katerem navaja, da so ameriški slaščičarji dobesedno obsedeni z zahtevnim receptom za njegovo pripravo, saj jim ta le redkokdaj v polnosti uspe. Trdijo namreč, da predstavlja "paneton" višek v umetnosti pridelave peciva, saj je za pripravo treba obvladati vrhunsko slaščičarsko tehniko. Podpredsednik italijanske družbe Eataly Usa pravi, da, ko so pred osmimi leti začeli odpirati svoje trgovine v ZDA, so se že vsi čudili velikim količinam prodanih "panetonov" - prodali so jih 20.000, letos pa so prodaje že presegle vsa predvidevanja s 40 % poviška in končanimi zalogami v skladiščih.

O izvoru tega priljubljenega božičnega peciva obstaja več legend, najbolj poznane pa so tri. V prvi je glavni junak zgodbe mladi Ughetto, v službi pri Vojvodi Ludovicu Marii Sforza, kjer je skrbel za sokole. Ughetto je bil brezupno zaljubljen v Adalgiso, pekovo kćerko, ki je ves svoj čas preživljala v domači pekarni z očetom, ki je bil zaradi prevelike konkurence v hudih finančnih težavah. Da bi jima priskočil na pomoč in se izkazal pred Adalgisinim očetom, je Ughetto prodal dva od svojih sokolov in nakupil masla, da bi bili pekovi izdelki bolj okusni. Peciva so se lepše prodajala, zato je mladenič kupil še jajca, kandirani cedrer in rozine. Pek je tako ustvaril odlični "pangrande" oz. "paneton", rešil svoje finančne težave in Ughettov recept je zaslovel po celi Italiji. Druga zgodba pripoveduje o redovnici, ki je bila v božičnem času zelo potrta zaradi finančnih težav samostana. Da bi sebe in ostale sestre malo razveselila, je testu za kruh dodala še jajca, sladkor, maslo, rozine in kandirano sadje, na površje pa vrezala simbol križa. Čudež v Milanu: torta je narasla v obliki kupole, simbol križa na njej se je razprl in razodel čudovito rumeno barvo testa. Tudi v tem primeru je bil uspeh neverjeten, tako da so si vsi Milančani kmalu želeli dobrega kruha redovnic, ki od tedaj dalje niso več živele v revščini. Tretja zgodba govori o Toniju, ki je podaril recept "panetona" kuharjem vojvode Ludovica Sforze. Bil je 24. december zvečer, ko je ob koncu bogate večerje vojvoda čakal sladico, žal pa so kuharji pecivo zažgali. Vsi so se bali vojvodove jeze, a Toni jim je podaril zadnji košček kvasa. Zamesli so testo z značilnimi sestavinami in nastala je odlična sladica. Vojvodi je bila tako všeč, da jo je Toniju v čast poimenoval "pan de Ton", torej "paneton".

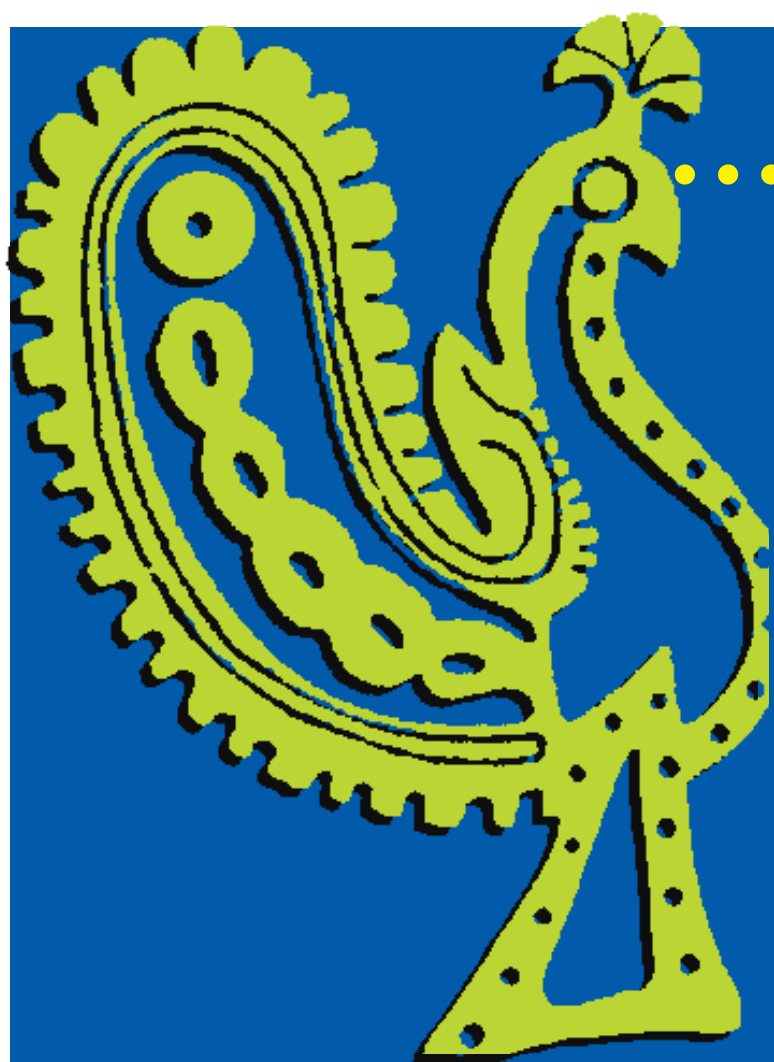
Sestavine za izdelavo odličnega "panetona" so še vedno iste, a originalni recept slaščičarji in industrijski proizvajalci večkrat spreminjajo, da lahko zadovoljijo raznolike zahteve kupcev. Razlik med

preprostim ali s kremo polnjenim, obrtniško izdelanim ali industrijsko pakiranim "panetonom" je veliko. Vsaka izbira drugače vpliva na našo prehrano. 100-gramska rezina navadnega "panetona" ima 333 kalorij, vsebuje pa predvsem ogljikove hidrate (63 %) in maščobe (29 %) in zelo malo beljakovin (8). "Paneton" je pač slaščica: ogljikove hidrate najdemo v moki, sladkorju in kandiranem sadju, maščob je veliko v maslu, beljakovine so pa prisotne samo v jajcih. Velika razlika med obrtniškim in industrijsko izdelanim "panetonom" je v surovinah: obrtnik izbira kakovostne sestavine, industrija pa si prizadeva zmanjšati stroške. V industriji lahko pri pridelavi "panetona" uporabljajo konzervanse, pri obrtniški pripravi pa je uporaba teh izključena, zato ima ta sladica krajši rok trajanja, kar jasno označuje njeno svežino. Industrijski "paneton" vsebuje pivski kvas, medtem ko slaščičar pri izdelavi uporablja matičnega. V marketih najdemo "panetone" vseh vrst: s koščki čokolade, kremami, eksotičnim sadjem, brez rozin ali brez glutena. Vse "obogatene" različice klasičnega "panetona", ki je že sam po sebi kalorična sladica, znatno povečajo vnos maščob in sladkorjev: če ima rezina klasičnega "panetona" okoli 333 kcal, lahko kos polnjenega s čokolado, doseže do 430 kcal.

V velikih trgovinah niha cena "panetonov" od 2,7 do 14 evrov na kg. Npr. cena "panetona" znane znamke Tre Marie niha od 12 do 14 evrov na kg, sledijo ji druge, kot so Maina, Balocco, Bauli in Paluani - od 5 do 7 evrov na kg. Ta imena so potrošnikom zelo znana, obstajajo pa tudi izdelki, ki jih velike trgovine prodajajo po nižjih cenah z lastno znamko, kot so v Italiji npr. Coop, Carrefour, Esselunga in Unes (od 2,70 do 4 evrov na kg). Čeprav so cene vseh teh izdelkov različne, lahko z natančnim prebiranjem napisov na embalažah izvemo, da tudi "panetoni", ki nosijo ime trgovine, prihajajo iz iste tovarne kot tisti najbolj poznanih znamk. Npr. Maina proizvaja "panetone" Coop, Esselunga in Unes, Balocco pripravlja "panetone" trgovine Carrefour, Paluani pa jih dobavlja v Conad. Označba proizvajalca ni jasno navedena na embalaži, surovine pa so povsod iste, zato verjetno ni bistvenih razlik v "panetonu" z znanim imenom in tistim z znamko marketa, končna cena pa je po navadi le marketiška izbira. Če hočemo vedeti natančno, od kod prihaja naš "paneton", je bolje, da si vsaj na Božič privoščimo sicer dražjega, a vsekakor visokokakovosten obrtniški izdelek, katerega višji stroški so gotovo upravičeni.

"Paneton", naj bo to fini slaščičarski izdelek ali pa tisti s police nam najbližjega marketa, gotovo ni priboljšek za vsak dan. Če nam po Božiču ostane kaka rezina, si jo lahko privoščimo le za zajtrk, drugače se med prazniki nabranih odvečnih kilogramov gotovo ne bomo z lahkoto znebili.

*primorski
tednik*

moj glas
tvoj glas
naš glas
naš glas
naš glas

Naj postane naš
NOVI GLAS
tudi tvoj glas!

www.noviglas.eu

www.instagram.com/noviglas

www.facebook.com/noviglas

www.youtube.com/noviglas

www.twitter.com/noviglas

Lučke naj preženejo samoto ...

Smrečica

Nemška pesem o smrečici, "O Tannenbaum" v izvirniku, je meni ena najlepših prazničnih božičnih pesmi. Pesem o tisti pisani, čarobni smrečici, ki mi že od malega pomeni pričakovanje in nežno praznično lepoto. Nekoč, ko sem bila še čisto mala deklica, davno je že od tega, je ponosno kraljevala nad jaslicami na maminem starem, obrabljenem šivalnem stroju. Druga prostora namreč doma nismo imeli.

Smrečica, božično drevesce smo ji rekli mi, menda je to prevod italijanskega "albero di Natale", je naš dom krasila vsako leto. Zame baje, kajti, ko sem odšla od doma, so jo moji starši pozabili v kleti. Zaman sem jim kupovala okraske in božične zvezde. Govorili so mi, da so prestari za vse to. V resnici jih je požirala praznina. Odhajanje.

Božično drevesce smo smrečici rekli tudi v šoli, kjer smo jo postavili zgodaj, v začetku decembra. Božično drevesce... V času socializma je v sosednji republiki postala novoletna jelka. Ne vem zakaj jelka, ko je bila toliko let samo smrečica. Menda lepše, veličastnejše zveni. Zame je in bo ostala smrečica. Mala, skromna smrečica, ki jo postavljam iz leta v leto, za otroke, ki še vedno živijo v mojem srcu.

Pri nas doma smo se zgodaj odločili za umetno smrečico. Menda ne toliko zato, da bi po nepotrebnem ne uničevali pravih, živih drevesc, ampak predvsem zaradi mame. Prava drevesa so začela zelo zgodaj izgubljati iglice, mama pa je godrnjala, da ima po-

tem preveč dela s čiščenjem. Bila sem zadovoljna, da smo se odrekli živemu drevescu. Vsakič, ko je smrečica začela rumeneti in smo jo nazadnje odnesli v smetnjak, me je stiskalo pri srcu. V meni je namreč živel spomin na bujne smrekove gozdove sredi neskončne modrine. Smreke mojih gora. Že tedaj sem ljubila skrivnosti prostranih gozdov, ki so mi bili tako hudo nedosegljivi. In nisem marala, da bi smrečica venela v tsnem, zato hlehm mestnem stanovanju, kjer sem venela tudi sama. Umiranje in minevanje sem že kot otrok težko sprejemala in drevesca mi je bilo iz srca žal. Tako je nekega novembra oče prinesel domov veliko, umetno smrečico, ki smo jo potem čez leto hranili v kleti. Vsakič, ko jo je šel ata po dolgem prigovarjanju in nestrpnem pričakovanju končno iskat, smo jo dali v kopalno kad. Mama je lepo razširila veje in vejice ter jo oprhala. Prepričana je bila, da ji to koristi in da je potem lepša in bolj bleščeče barve. Pa še čista je bila, saj je bilo v kleti polno prahu in druge nesnage.

Potrpežljivo sem čakala, da se je smrečica počasi sušila, oče pa je medtem previdno odpiral zaprašene škatle z okraski in lučkami. Vse je bilo tako krhko, da sem lahko kot otrok samo gledala, kako počasi odvijata niz za nizem. Če si premočno potegnili, se je kabel poškodoval in potem je bilo treba dolgo iskati, kje je prišlo do odklopa. Oče je znal sicer zamenjati lučke, če so pregorele, ko jih je počasi nízal na veje, pa je bil skrajno pazljiv, da katere ne bi poškodoval. Sedela sem čisto blizu, gla-

vo naslanjala na mizo in opazovala vsak gib. Kako čarobno je bilo vse skupaj in kako sem si potihoma želela, da bi lahko tudi sama pomagala pri obešanju okraskov. Vendar mi mama in oče nista dovolila. Barvni stekleni obeski so bili tako krhki, da smo vsako leto katerega razbili. Pa četudi je bil oče pozoren in mu je mama nežno podajala vsakega posebej in preverjala, ali vrstica drži. Jaz sem bila še otrok, odeta v pravljico tančico sanj.

Ko so bile lučke in obeski naređ, je oče preveril, da je res vse v redu in parkrat pregledal smrečico z vseh strani. Nato sta z mano obesila še srebrne trakove. Končno smo lučke priklopili, prižigale so se druga za drugo, migetale, ugašale in se spet prižigale. Strmela sem kot začarana, magija barv in utrinkov me je uspavala. Zimska božična idila, v tsnem stanovanju, ki je bilo prej mrzlo kot toplo. Prej tuje kot domače. Dolge ure sem čepela, začarana, brez besed gledala, kako se barve prikazujejo in izginjajo, kako se leskečejo stekleni obeski in kako skrivnostno utripajo sanje. Z očetom sva potem postavila še jaslice, lahko sem mu pomagala, pazila pa sva, da po nerodnosti ne prevrneva smrečice.

Čarobnost decembra se je nato začela. Smrečico smo prižigali vsak dan in barve so grele naše mrzle večere, dokler se nismo na božično noč zbrali pri mizi, igrali Človek ne jezi se, trli orehe in zo-

bali arašide. Smrečica pa je medtem čarala najlepše barve in pripovedovala najlepše božične zgodbe. In meni je nekako odleglo tisto breme temnega, vlažnega decembra, ko človek najbolj potrebuje luči. Že tedaj mi je bilo namreč ob praznikih nekoliko tsneno. Veselila sem se jih, kot se jih veselijo vsi otroci. Zaradi pesmi, darov, pričakovanja, lučk, smrečic in jaslic. Bala pa sem se jih, ker sem bila tako prekleto sama, ker

je bila naša družina majhna. Ker nonoti, bratanci, strici in tete, ki jih skoraj poznala nisem, a sem slutila, da so, niso prihajali k nam. Moji starši so bili taki, samosvoji.

Naša družina nikoli ni bila vesela družina. Prazniki so pomenili samoto. Jaz pa sem od nekdanjih družabna. S sanjami o smehu, objemih, bližini. Še zdaj obstajajo, neuresničene. In še zdaj opazujem, kako se za osvetljenimi okni povsod zbirajo družine. Za Božič. Ko se jaz ne morem otresti tiste preklete samote, ki me spremlja iz otroštva. In jo osvetljuje samo mala, pisana smrečica.

Zdaj, ko nisem več otrok in ni več očeta, da bi nízal lučke in pripravljaj smrečico, se pripravim sama. Mož namreč nima rad smrečic, jaslic in okraskov. Pri njem je bila samota še večja. Tudi on je edinec. Tudi njegovih staršev ni več. Smrečice pa pri njih niso nikoli postavljali. Ker so delali tudi ob praznikih. In garali za ta prekleti denar. Njegova čustva so z leti nekako okamenela. Otroka ni več v njem. Morda ga nikoli ni bilo. Pa tudi družbe ne pogreša tako močno kot jaz. Mah za jaslice nabiram in sušim že konec novembra, za prvo adventno nedeljo mora biti vse pripravljeno. In osvetljeno, da me slučajno ne prehitijo tema. Tema decembra. Vem, da sem zgodnja, a otrok v meni ne da miru. Ali pa me morda preganja le tisti strah. Pred prazniki... Pred samoto. Smrečice ne dajem več v kopalno kad in ne umivam je. Ni časa za to, niti zlatega potrpljenja, ki ga je imela moja mama. Zato pa znam poskrbeti za lučke, da se niz ne zavozla, pa obeske skrbno jemljem iz mehkega papirja in jih potem januarja spet varno polagam v škatle. Kljub vsemu se tu pa tam

kateri razbije. In vsakič mi je žal. Kot bi se razbil drobec mojega neizživetega otroštva.

Moja smrečica je vedno polna vsega, lučk in obeskov. In tako kot oče vedno poskrbim, da so obeski in lučke vsepovsod, tudi na tisti strani, ki je nekje skrita v kotu. Ko bi tam ne bilo lučk in obeskov, bi se mi nekako zdelo, da sem samo sebe prevarala, da smrečica ni prava. Vem, da je tako razmišljaj tudi oče, čeprav o tem nisva nikoli govorila. Malokdaj sva se razgovorila. Vem pa, da sva se vedno razumela.

Zdaj, ko pišem te vrstice, je zunaj dan, a taka prekleta tema in tak naliv, da mi samo lučke na smrečici dajejo nekaj veselja. V tem decembru, ki me vsakič ubija, leto za letom. Ne samo, ker nikoli, res nikoli nisem bila tako srečna, da bi se lahko stisnila v objem velike družine. In se prepustila lučem objela in veselja, objemom in veselju skupnega druženja. Ubija me predvsem zato, ker tudi očeta in mame ni več, da bi skupaj brisali prah z obeskov, ki jih imam še iz otroštva, in jih potem skupaj zlagali na smrečico. In med mah, zraven jaslic, postavili še skledo z mandarinami, orehi in arašidi. Kot nekoč, v tistem stanovanju pri Sv. Ivanu, ki sem ga že zdavnaj oddala in je zdaj baje prazno in žalostno, čeprav je Božič.

Prižigam lučke, večer za večerom, da bi pregnala mraz, ki ga slutim v lepo ogrevani sobi. In temo, za katero zlovesče lebdi samota. Prekleto, neizprosna, nepremagljiva, večna samota.

Suzi Pertot

Najboljši športniki Slovenije v l. 2017
Štuhčeva, Dragič in zlati košarkarji

Konec leta je tudi v športu čas obračunov in nagrajevanj. O pripravah na vseprimorsko podelitev nagrad Naš športnik smo že pisali, prejšnji teden pa so v Ljubljani v Gallusovi dvorani v Cankarjevem domu nagradili najboljše športnike Slovenije za leto 2017. Med posamezniki sta to košarkar Goran Dragič in alpska smučarka Ilka Štuhec, najboljša ekipa leta po izboru Društva športnih novinarjev Slovenije (člani so tudi nekateri zamejski časnikarji) pa je košarkarska reprezentanca Slovenije. To je bila petdeseta podelitev nagrad, prvič je potekala leta 1968, ko sta bila naj-

boljša telovadec Miroslav Cerar in atletinja Marijana Lubej. Košarkarji, ki so septembra v Istanbulu prvič postali evropski prvaki, so odnesli skoraj polovico nagrad, saj je tretje mesto med posamezniki osvojil Luka Dončić, ki je po atletinji Maruši Mišmaš, motokrosistu Timu Gajserju in športni plezalki Janji Garnbret kot četrti v nizu prejel

tudi nagrado za najbolj izstopajočega mladega športnika leta.

Pri moških je bil torej v ospredju kapetan zlatih košarkarjev Dragič, ki je bil tudi najboljši igralec evropskega prvenstva, drugi pa je pristal kolesar Primož Roglič, ki se je vpisal med zvezde s

prvo slovensko etapno zmagavo na dirki po Franciji in srebrno kolajno v vožnji na čas na svetovnem prvenstvu na Norveškem. Med ekipami je druga moška rokometna reprezentanca, ki je na začetku leta po čudežnem preobratu v Parizu na tekmi s Hrvaško prišla do bronu na svetovnem prvenstvu. Za zdaj poškodovano Štuhčevo, ki je

v sijajni prejšnji sezoni zasedla pred zimo povsem nenačrtovano skupno drugo mesto v svetovnem pokalu, ob nizu zmag pa je med drugimi osvojila zlato v smuku na svetovnem prvenstvu v Sankt Moritzu, pa se je uvrstila osemnajstletna športna plezalka Garnbretova. Po lanskem naslovu športnice Slovenije pa je judoistka Tina Trstenjak tokrat tretja.

Podeljevalci nagrad so bili legende slovenskega športa, člani slovenskega Hrama športnih junakov Miroslav Cerar, Ivo Daneu, Brane Oblak, Bojan Križaj, Aljoša Žorga, Tomo Česen in drugi. Društvo športnih novinarjev Slovenije je prireditev tudi letos organiziralo skupaj z RTV Slovenija, Olimpijskim komitejem Slovenije in ministrstvom za izo-

braževanje, znanost in šport. Neposredno pred letošnjo prireditvijo Športnik leta Slovenije 2017 sta v predsedniški palači v Ljubljani nagrajenje, v imenu katerih je spregovorila Ilka Štuhec, sprejela predsednik republike Borut Pahor in ministrica za izobraževanje, znanost in šport Maja Makovec Brenčič.

HC

Nov način doživljanja tretje življenjske dobe

- Nastanitev v apartmaje za eno osebo
- Osebna nega
- Domača kuhinja prilagojena po potrebi
- 24-urna pomoč z našim osebjem
- Zdravniška in medicinska zunanja oskrba
- Vsakodnevno čiščenje prostorov
- Razne družabnosti
- Interna pralnica

Kakovostna alternativa domu za ostarele

Silicanum residence za starejše
Ulica degli Scogli 53 - 34170 Gorica - Tel. 0481 538556
Cell. 335.1395483 - info@silicanum.com
www.silicanum.com

VESEL BOŽIČ IN SREČNO 2018

Združeni v eno!